

Așa călătorește nomazii

t. Il devin măcar cât de puțin navigabile, le vezi străbătute de sute de bărci, încărcate cu mărfuri și cu oameni; unele dintre aceste bărci sunt niște adevărate vase, cum este de exemplu acela pe care-l reprezintă gravura noastră, și care face cursa între Diarbekir și Mossul, pe Tigru.

Maî la vale în spre înălțimele Bagdadului bărcile armenie sunt înlocuite cu vapoare engleze și otomane, care leagă vechia capitală a Califilor, celebrul oraș al celor o mie și una sute de nopți, cu golful Persic.

În ziua în care drumurile de fer vor străbate muntele Armeniei, comunicația și contortul material vor fi câștigate, dar pitorescul va pierde mult. Nu putem avea nici o dată totul în același timp.

O fântână miraculoasă

Printre curiozitățile naturale ale Asiei micie, trebuie să cităm și fântâna de la Căzra, mic oraș din Anatolia.

Este un izvor de apă sulfuroasă, care țighește de la baza unui munte aproape în centrul orașului.

Particularitatea acestui izvor constă în faptul că timp de cinci-zece de minute, apa este rece ca gheața, și apoi, de o dată, începe să devie ferbinte, calitate pe care și o păstrează alte cinci-zece de minute.

Greutățile comunicației împiedică pe mulți turiști europeni să viziteze acest izvor în același timp cald și rece, care ar putea înlocui cu mult succes un sta-

biliment de hidroterapie. Pentru moment, izvorul este nevoit să se mulțumească cu aprecierea populației locale.

Satele armenie din Anatolia

Sunt foarte tipice satele Anatoliei, care de și politicește nu face parte din Armenia, este populația de armeni. Casele sunt niște colibe dreptunghiulare, de aparență grosolană, și neavind de cât o singură deschidere.

Aparențele însă, sunt de multe ori înșelătoare, pentru că în interiorul acestor colibe primitive, vom găsi nu numai saci cu cereale, dar chiar stofe prețioase și bijuterii.

Kurzii, triburile acelea prădătoare, care privesc pe armeni ca pe o pradă naturală, știu foarte bine lucrul acesta.

Frumusețea deosebită a femeilor armenie, licărirea aurului și a pietrelor prețioase, sunt niște atracții prea grațioase, pentru ca dinșit să mai fi putut rezista.

Să mai adăugăm că triburile kurzilor mai au în partea lor și motivul că Armenii sunt prea lacomi cârmătari, că exploatează adică într'un chip prea necomun populația musulmană.

Ura aceasta economică, la care se mai adaugă ura și prejudecățile religioase, dă naștere unor lupte adese ori teribile.

Și cu toate acestea, Turcii care trăiesc prin marile orașe, sunt mai toleranți de cât mulți creștini; onestitatea lor este universal recunoscută. Dar nu poate cere

cine-va aceleași calități de la niște nomazi războinici cum sunt kurzii.

Oamenii aceștia mai au încă în vine ceva din sângele mongolilor lui Tamerlan.

În veacul de mijloc s'au dezlănțuit asupra bieteî Armeniei dezoale toate ororile; incendii, prăzi, violuri, exterminări în masă; și cu toate acestea rasa a reușit să supraviețuiască!

Armenii contemporani

În cele din urmă, după multe aventuri sângeroase, Armenia s'a văzut împărțită între Turcia, Persia și Rusia.

Reuniți prin comunitatea limbii și a tradițiilor, cele trei grupe de armeni au mai păstrat încă între ele trăsături de asemănare. Aceia care trăiesc mai liber, adică care au a se plânga mai puțin de apăsarea stăpîniilor, sunt Armenii persani.

Acuma mai cu seamă când Statul șahului pare a fi intrat pe o cale mai constituțională, fără îndoială că armenii vor fi chemați să joace un rol destul de important.

În Turcia chiar, armenii au știut să ajungă pînă la cele mai înalte demnități. Se spune chiar că Abdul Hamid ar aparține tipului armean.

Faptul acesta nu-l împiedică însă pe monarhul asiatic—pe care teama îl face de o cruzime diabolică — să masacreze mii de armeni, pînă chiar și în Constantinopol.

Ce va fi Armenia de mâine?

Oare Armenia este destinată — ca și Polonia — să-și reconstituiească într-o zi unitatea ei națională și să devie un Stat autonom?

Ar fi o îndrăzneală să răspundă cine-va cu siguranță la această întrebare.

E sigur însă că nu lipsesc pretendenții la o eventuală regalitate armeană.

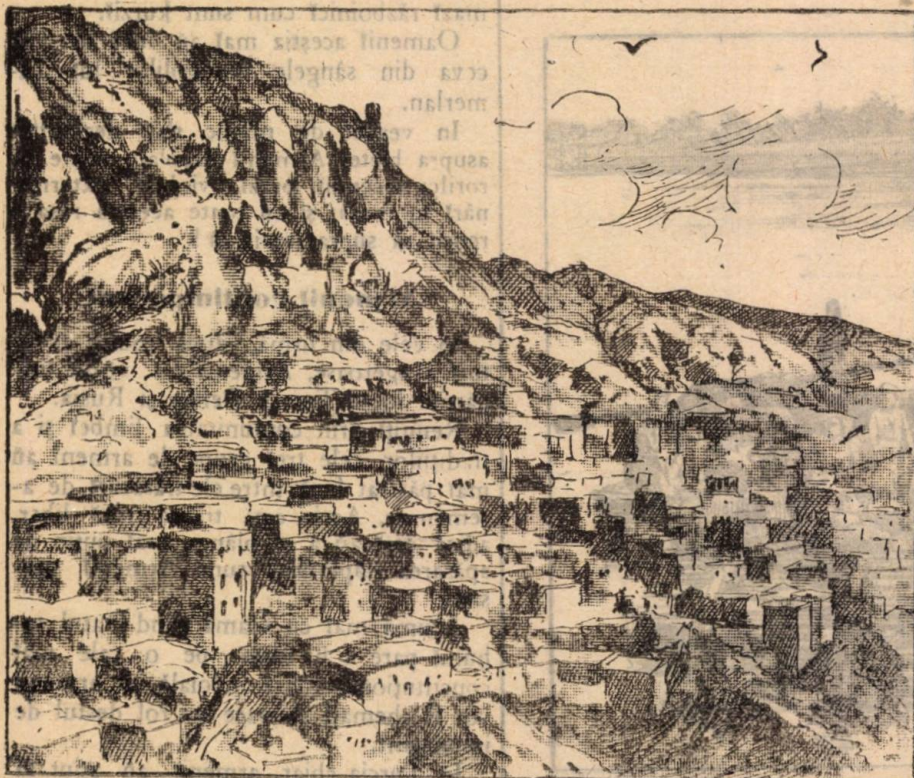
Pretendenții nu lipsesc nici o dată în asemenea împrejurări!

Și este cu neputință cuiva să călătorească prin această țară frumoasă, cu văile fertile și cu populația inteligentă, fără să fie lovit într'un mod dureros de starea de apăsare în care trăiesc locuitorii.

Recolte bogate, viață pastorală în mijlocul trupelor, cu niște peisaje încântătoare; cântece naționale celebrând gloria de altă dată, apoi, de o dată, ruină, tăcere de moarte, dărămurii fumegânde. Kurzii au trecut pe acolo!

Un tratat neexecutat

Prin tratatul de la Berlin, semnat în 1878 de reprezentanții puterilor europene, tratat care, după cum se știe, a fost epilogul războiului ruso-japonez, Turcii și-au luat angajamentul solemn de a aduce îmbunătățirile și reformele pe care le reclamă nevoile locale, în toate pro-

[Un oraș clădit în stâncă]

vinciile locuite de armeni, garantându în același timp, siguranța lor împotriva circaziilor și a curzilor».

Toate acestea se obligau a le face fără întârziere.

Au trecut totuși douăzeci și nouă de ani la mijloc, și reformele anunțate nu s'au mai arătat.

Diferiții administratori reprezentanți ai puterii Turcești, cari au trecut pe a-

colo, nici n'au dat semn de viață. În schimb însă Kurzi au dat multe semne de viață, semănând neîntrerupt și pretutindeni moartea.

Ziarele conțin zilnic telegrame de prin partea locului, arătând apusul îngrozit, ororile săvârșite împotriva armenilor, și nemaî conținutele încercări de revolte ale acestora.

Alexandru

MAȘTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Dânsul surădea, murmurând:

— Curtează... domnule francez, curtează cât vei pofti!... Victoria finală este a mea... Trăiască bătrâna Engliteră!

Poate că foșul membru al Camerii comunelor ar fi fost mai puțin mulțumit, dacă ar fi putut vedea în momentele acelea fața romancierului. În adevăr, fizionomia tânărului se iluminase dintr-o dată.

Un surâs ironic îi flutură pe buze.

— Violeto, murmură dânsul cu dulceață, ai făgăduit să te căsătorești cu sir John când te vei reîntoarce în Anglia?

— Da, răspunse dânsa mirată de această întrebare, mirată mai cu seamă de tonul cu care fusese pronunțată.

— Și crezi că numai dânsul singur poate să te deslege de angajamentul acesta?

— Așa cred, răspunse dânsa dezolată; așa îmi dictează datoria.

— Ei bine, surăde-mi, scumpă Violetă, cred că dânsul îți va înapoia cuvântul. Și cum copila se înfiorase toată de emoția resimțită:

— Nu mă întreba, continuă dânsul... Trebuie ca d-ta să nu-mi cunoști secretul, pentru că n'ași voi să te fac complicea mea. Pentru curățenia gândurilor d-tale, trebuie să rămâi neștiutoare. Voi avea numai o rugămintă.

— O rugămintă? repetă dânsa încet.

— Da; spune-mi că te vei ruga pentru reușita planurilor mele.

Copila îl privi lung, punându-și toată inima în această privire. Cu vocea tremurândă, plină de o emoție arzătoare, răspunse:

— Oh! amicul meu, știu bine cât de mult mă voi ruga.

În aceeași clipă, sir John Lobster își repetă poate pentru a șasea oară:

— Flirtează, dragul meu, flirtează cât vei pofti... Victoria este a mea.

Și poate că avea dreptate. Un fapt valorcăză tot d'a-una mai mult de cât un cuvânt, o siguranță mai mult de cât o făgăduială.

Vaporașul «Mabell» își marea mereu viteza.

După ce se văzură în golful de Bengal, începu o cursă vertiginoasă. Se părea că micul vas își da și el toate silințele pentru ca dorințele ducelui și ale Moniei să fie cât mai curând încoronate de cea mai deplină izbândă.

Bietele femei stăteau amândouă cu ochii țintiți spre depărtarea orizontului albastru... ar fi voit să mănânce spațiul.

Prieteni noi și dușmanii cei vechi

Trei luni au trecut, trei luni lungi ca trei secole.

După cum o destăinuise cinematograful de la Hunting Reserve, Dodekhan și ducele de la Roche Sonnaille trăiau... Sălbatecul Log fusese ucis, dar servitorul acestuia, gigantul Jan, devenise stăpânul drapelului Albastru.

Prizonierii fuseseră cruțați numai în speranța că le vor putea smulge secretele asociației, pe cari San nu le cunoștea de cât în mică parte.

Lucian și Dodekhan îi întâriră în această credință, și fură conduși în Retragerea centrală, în templul subteran al munților cerești, acolo unde își grămădisise numeroase aparate electrice, mulțumită cărora puteau corespunde cu cele mai îndepărtate puncte ale Asiei.

Acolo, cei doi bărbați erau despărțiți de dușmanii lor, printr-o puternică rețea electrică. Trăiau singuri, într-o criptă, dar erau hotărâți să nu-și plece capul în fața dușmanului, care nu putea încerca să lupte cu rețeaua invizibilă, da fulgerătoare, a instrumentelor electrice.

La rândul său, San își mobilizase forțele. Pretutindeni, călătorii de pe vasul «Mabell» găsiseră dușmanii cari îi împedau de a debarca.

O luptă teribilă se angajase. Max și prietenii sale voiau să libereze prizonierii din Retragerea centrală. San voia să pue mâna pe dânsii pentru a putea învinge rezistența prizonierilor, prin mijlocul torturilor întrebuintate și ordinioară.

Căci San știa acum de prezența Moniei și a Sarei, alături de Violeta Fowler și de Max Soleil.

John Lobster, iritat peste măsură de purtarea celor doi tineri, cari nu se sfiau să-și arate dragostea la lumina zilei, se întâlnise la Shanghai cu niște agenți a lui San și trădase personalitatea tovarășelor sale. Convorbirea sa cu oamenii aceia fusese atât de lungă, în cât «Mabel» plecase fără să-l mai aștepte.

Atunci, gigantul San îl expediase în templul subteran din munții Cerești, pentru ca să anunțe lui Dodekhan și ducelul de la Roche Sonaille că acelea pe care dinșii le adoră, fug din fața reprezentanților Drapelului albastru, în to-mai ca niște gazele timide gonite de vinători.

Sinistrul om își îndeplinise trista misiune; purtat de patima sa sălbatecă, avusese îndrăzneala să ceară prizonierilor de a-l lăsa să treacă dincolo de rețeaua electrică.

FuriOS că se vedea mereu desprețuit de Violeta, neîndoindu-se că tinăra englezică va deveni soția sa prin puterea cuvântului dat, dar nepuținându-se conșola de faptul că nici o dată Violeta n'avea să-l iubească, dorise să se afle cât mai aproape de aceia pe care avea să-i tortureze moralmente, pentru a nu pierde nici una din plângerile lor, pentru a nu scăpa nici una din contractările pe care durerea avea să le-o aștearnă pe figură.

Dar îndrăzneala englezului fu depusă. Dodekhan și ducele îl ținură cu ei. Voluminosul membru al comunei împărția și dînsul acum captivitatea prietenilor noștri, dar tratat ca un servitor, însărcinat cu grijile menajului, cu curățenia în hisorii.

Murmura, se revolta, trăsna, dar cu toate acestea, era silit să treacă, să curețe, să serviască la masă.

Peste cât-va timp, desperarea lui fu și mai mare.

Pe neașteptate, San luase hotărârea de a-l lăsa prizonierul să moară de foame. Nu le mai trimise nici un fel de alimente, și, în subteranul munților Cerești, John Lobster cunoscuse împreună cu dinșii chinurile foamei.

Oare din ce pricină luase San hotărârea aceasta?

Pentru că reușise în sfârșit să pue mâna pe ducă de la Roche Sonaille și pe Mona Libianov.

Violeta Fowler și Max Soleil mergeau împreună cu ele.

Respingîți din toate părțile coastei chineze, ei luaseră în cele din urmă o altă hotărâre.

S-au îndreptaseră spre Atganistan, spre înaltele platouri ale Pamirului, gigantica întindere de munți, cu o suprafață de două-zece de ori mai mare de cât aceea a României.

Ei căuta să ajungă la munții Cerești prin direcția aceasta.

Intr-o seară, pe când se vedeau perdut în labirintul munților, și începeau să fie disperați, văzură înaintînd spre dînsii doi copii, doi vagabonzi chi-

nej, cari erau întovărășiți de două pantere negre îmblăzite. Mona și Sara recunoscuseră îndată și copiii și animalele.

Odinioară, pe vremea când erau și ele captive, mai înainte de a fi fost trimise la vila Lursinade din Marsilia, cunoscuseră copilul acesta bizar, și se putuseră convinge de devotamentul său.

Aveau încredere în copiii aceia, și cu inima deschisă le povestiră cât erau de descurajate.

Ce folos că mai luaseră cu ele teribilele tuburi luminoase, dacă trebuiau să moară în mijlocul aceluși masiv de munți, fără să descopere locul de retragere al iubitorilor.

— Vă vom călăuzi, răspunseră cei doi copii, dar cu o singură condiție.

— Care?..

— Să nu ne puneți nici o dată în trebură... O, i-ce s'ar întâmpla, aduceți-vă aminte în tot-d'a-una că noi suntem servitorii devotați ai lui Dodekhan, care ne-a scăpat viața odinioară.

— Sunt sigură de lucrul acesta, răspunse ducă, fără să stea la îndoială.

— Prin urmare, ori-ce s'ar întâmpla, să nu vă perdeți încrederea.

Să nu ne blestemați nici o dată. San este atot puternic; s'ar putea prea bine întâmpla să pierim cu toții, dar cred că vom eși învingători.

Și călătorii avură toată credința în cei doi strengari cari mergeau întovărășiți de două pantere negre.

Peste trei zile, cădeau în mâna lui San, care se îndreptă și el, cu o ceată de cavaleri, spre munții Cerești.

Romanțelul află cu groază că acolo Dodekhan și ducele erau păziți de două sute de răboiici.

În mijlocul munților, departe de ori-ce lozincă omenească, de ori-ce ajutor, de acum înainte erau cu toții în puterea unui dușman fără milă.

CAP. IX

O tortură nouă

— Nu vă voi oboși prea mult, doamnele mele; punem la dispoziția d-tă cele mai bune mijloace de transport pe cari le posedăm.

Voesc să vă păstrați toate forțele pentru timpul când vor începe torturile.

Așa vorbise San. Gigantul pronunța cuvintele cele mai crude, cu un răs insultător. Își proclama triumful cu brutalitate; și mulțămirile entuziaste pe cari le aduse dânsul celor doi copii, aduseră cea mai mare neliniște în sufletele prizonierilor.

— Dragii mei, le spunea dânsul, veți fi foarte veseli că m'ajți servit. Veți vedea că la rândul meu, am știut să descoper un supliciu destul de interesant.

Oare ce invenție barbară răsărise în creierul acela sălbatec?

Nu spuse nici un cuvânt mai mult.

Trupa, compusă din vre-o două-zece

de cavaleri, afară de prizonieri, porni înainte, păstrând mereu direcția est.

De alt-fel, în curând Europeanii nici nu mai putură să se orienteze cu siguranță.

Caravana umbla fără îndoială pe un drum știut; dar trebuia să recunoască ori-cine că era o mare îndrăzneală din partea cui-va să se aventureze pe un asemenea drum.

Prin unele locuri calea era așa de îngustă, în cât nu putea trece de cât un singur cavaler; iar prăpăstiile cari se deschideau de o parte și de alta erau așa de adânci în cât lumina soarelui nu ajungea nici o dată până în fundul lor, așa de fioroase în cât te înspăimânta numai gândindu-te că trebuie să le privești...

În fund, se auziau murmurile sălbatice ale râurilor, care se aruncau în cascade.

Apoi, niște inconjurări mari, inexplicabile, căci se feriau de o prăpastie pentru a da peste una și mai mare încă, făceau ca orientarea să devie și mai grea încă.

Plecaseră pe la orele șase dimineața.

Pe la amiază se opriră puțin, pentru a lăsa animalele să mai răsuflă puțin și pentru ca oamenii să prepare în grabă o cină.

Prizonierii, cu toate că erau foarte preocupați, mîncară și ei cu poftă.

De alt-fel San păru foarte vesel.

— Constat, doamnele mele, zise dînsul rîzînd, că d-tră nu împărțășiți de loc desprețul unora dintre compatrioții d-tră. Dar, în același timp, trebuie să știți că sunt mulți care ar da ani întregi din existența lor, pentru a putea lua parte la o asemenea cină.

Oare ce voia să spue omul acela?

Captivii fură siliți să facă fel de fel de presupuneri, gigantul nu crezu merit să le mai dea vre-o explicație.

Animalele fură lăsate în libertate, și Max observînd amănuntul acesta, întrebă:

— Așa dar, popasul va fi lung?

— Două ore, răspunse San, laconic, și se îndepărtă.

Prizonierii rămăseră singuri.

— Oh! murmură Mona, după un timp de tăcere, omul acesta mă înspăimîntă. Știu bine că nutrește niște planuri sinistre. Ce anume planuri? Nu știu. Când se va hotări să le pue în aplicare?... iarăși mister. Și cu toate acestea, sunt siguri că o mare nenorocire atîrnă pe-asupra capetelor noastre.

— Ei! răspunse romancierul, care era doritor să-și încurajeze tovarășii, d. San are de gând să ne conducă în fața lui Dodekhan și a ducelui de la Roche Sonaille ș-acolo să ne tace în bucăși. Cred că alt-ceva mai teribil nu va putea face.

Cum Mona clătină din cap, dînsul adăugă:

— Dacă tinerii noștri îmblînzitorii de

capre ar fi lângă noi, fără îndoială că v'ar spune și dinșit același lucru. Dar de când d. San a pus stăpânire pe noi, dinșit par că nici nu ne cunosc.

— E o prudență foarte explicabilă, răspunse Sara.

— Fără îndoială, doamnă ducasă; eu nu-l acuz. Mă mărginesc pur și simplu să constat un fapt.

Apoi întorcându-se către fiica generalului Labianov :

— Să vedem, domnișoară, oare d-ta nu mai crezi acum în puterea tuburilor violete și indigo?

— Ba da, răspunse dînsa, cu dulceață.

— Atunci, de ce să ne temem?

Tânăra fată răspunse cu o voce așa de înceată, în cât Max abia o putu auzi :

— Sunt prea mulți.

— Ei vom extermina în mai multe sedințe.

Dar Mona îl apucă de braț și strîngându-l cu o putere pe care nu i o cunoștea, murmură :

— Nu mai vorbi. Am impresia că nu vom putea să-l pedepsim, că un vâl atîrnă de-asupra justiției.

Max tăcu. La ce folos a mai fi discutat? El vedea bine că se afla în fața unui acces nervos; de alt-fel lucrul nici nu era de mirare la o fată ca Mona, care de-abia își recăpătase rațiunea, când treceau prin niște împrejurări așa de grele.

Blonda Violetă se lasă ușor convinsă.

Sara, obișnuită cu ciudata putere de presentiment a Monei, nu trecu așa de repede asupra cuvintelor pe care le pronunțase biată fată, dar crezu că nu era necesar să-și spue cu voce tare ideile.

Romancierul credea că reușise să-și liniștească tovarășii.

E adevărat că într-un cât o privia pe Violeta, reușise s-o facă.

Ducesa se apropiase de Mona și-și dădea toate silințele s-o liniștească. Violeta se folosi de aceste câte-va cuvinte, pentru a murmură romancierului :

— Eu îmi păstrez mereu speranța.

— Foarte bine, aprobă Max, noi suntem înarmați, avem niște arme pe care dușmanii noștri nu le pot bănuși. Cunoaștem intențiile lui San, pe când dînsul nu le cunoaște pe ale noastre. La urma urmei partida va fi foarte frumoasă... Am presimțirea că vom eși învingători.

Dînsa surise și răspunse :

— Nu de speranța aceasta vorbiam. Nu m'ai înțeles.

— Ah! dar atunci?

— Sper în fericire.

— În fericire, repetă romancierul, sacadând silabele.

— Da, răspunse dînsa, înroșindu-se ușor, de când am scăpat de prezența lui sir John mi-a venit o idee.

— Oh! murmură romancierul, de ce să mai vorbim despre omul acela?

— Trebuie să vorbim despre dînsul mereu, pentru că el constituie obstacolul care se pune în calea fericirii mele.

Violeta reluă, întristându-se :

— Am făgăduit să mă căsătoresc cu dînsul.

— De ce m'ai mai aduci aminte lucrul acesta, Violeta?

— Când mă voi reîntoarce în Anglia, continuă dînsa, fără să ție seamă de întrerupere.

Și cum tînarul își plecă capul, plin de tristețe, dînsa urmă repede :

— Dacă nu mă voi reîntoarce în Anglia nici o dată, nu mă voi căsători cu dînsul nici o dată.

Își ridică orchii, se așteaptă să vadă în fața ei un om transportat de bucurie.

Spre marea ei uimire însă, Max rămânea mereu încruntat.

Apucă mîna fetei, și sîrutînd-o cu dragoste :

— Mulțumesc că te-ai gândit la lucrul acesta, dar nu se poate realiza.

— Nu se poate realiza? repetă Violeta. Pentru ce?

— Pentru că, luându-și angajamentul de a te căsători cu sir Lobster când te vei reîntoarce în Anglia, ai făgăduit în același timp să nu te căsătorești cu nimeni alt-ineva până atunci.

(Va urma)

PORTILE DE FIER ALE DUNĂREI

Mai jos de Golubaț încep râpejunile și alte piedici ale plutirei, care au făcut atîta vreme să fie Dunărea sîrbească o belea pentru «Societatea de plutire pe Dunăre» și care împiedică și azi navigația.

Mai întîiu trecem prin repejunea Stenka (N'o fi Sîanca?) o bancă sau prag de stîncă, lung de 800 de m., care din fericire, nu prea face mare turburare și râpejune. Tot așa e de lungă banca de la Kozea (românește «Apă serenă» (o fi chiar serenă? Nu credem, ci «serină» iar sîrbul s'a luat după latinește; cel mult ar putea fi «serină»). Stîanca stă de-a curmezișul apei, acolo unde, de la 700 de m. se strîmtează aproape la jumătate. Stîanca e un schist cu foițe strălucitoare de mică. Cîrmaciul nostru înaintează dar cu multă băgare de seamă.

Însfîrșit trecem banca de la Doiche lângă satul Brnița. Ii zic și «Grămada de bivoli» căci, când apele nu sunt mari, stîncile par un șir de bivoli care ar trece în not Dunărea și li s'ar vedea capetele afară. Râpejunea aceasta e lungă de 400 de m. De la Golubaț începe malurile sunt tot mai înalte și mai prăpăst oase. Ne uităm cu plăcere când la înălțimile marelui, când la cursul repede al apelor.

La dreapta se vede Dobra, vestită prin cărbunii săi de pămînt, apoi la stînga se arată Drencova, unde se face strîmtarea călătorilor și-a mărfurilor pe vase anume durate pentru a trece strîmtărea. Vasul intră prea puțin în apă. Când se întîmplă că apa e mică de tot nici această corabie nu poate pluti prin râpejuni; 50 de căruți ale «Societății de plutire pe Dunăre», duc mărfurile și călătorii de la Drencova la Orșova.

La Drencova începe *Strîmtărea de sus* (Gornia Klisura), în care Dunărea trece prin pragurile de la *Piole*, *Izlaz*, *Tahtalia*, *Vruni* și *Greben*.

Pragul Piole se înalță de 10 m. din apă, dar nu e primejdios pentru vase. Nu e tot așa cu pragul Izlaz și Tahtalia, care urcă unu după altul și au împreună lungime de 1800 de m. Pe aci, chiar când sunt apele mari, se trece cu mare băgare de seamă și pază. Li se zice «Mali sau gorni ghiardat». («Poarta de fier mică» sau «Poarta de fier sus»). Să se facă numai o greșală la cărmit și s'a isprăvit: vasul se sfarmă de stînci! La Izlaz («Eșire») care e lung de 468 de m., Dunărea e largă de 740 m., iar apa curge cu iuteala de 3 m. 1 pe secundă pe stînci. În Tahtalia se lărgeste până la 1080 de m. (cu adîncimea de 66 m.) iar iuteala e numai de 2 m. 4 pe secundă.

Cînd vasul clătîindu-se alunecă peste vîrtejuri și zgomotul valurilor te asurzeste, iar înaintea ochilor îți trec multurile înalte de la 400—800 de m., ici acoperite cu păduri, dincolo stîncă goală, înțelegi că nici un fluviu european nu ți dă ast-fel de privesc.

În jos de Tahtalia se află pragul de la Vranî. Adîncimea e de 1 m. 2, iar lungimea pragului, de 70 m. de-a curmezișul apei. Mai în jos se înalță la 68 de m. Grebenul la dreapta, iar la stînga Cuciova la 780. Între aceste două înălțimi e trecătorea Greben, în care apa curge spăimîntător de repede, căci Dunărea e lată aproape de 300 m., urletul vîrtejurilor și al râpejunei te îngrozește. Mai la vale de Greben, Dunărea se lărgeste ca un lac uriaș: de la 300, la 2.200 de m. de lățime. Aci e insula Porec, aproape de malul sîrbesc.

Porec e vestită în istorie. La începutul veacului XIX-lea era aci cetatea cea mai tare a Serbiei. Maiorul Gramberg a aflat aci în 1608, 30 de tunuri. Totuși la 1813, Turcii au luat-o tot așa de lesne, cum o luaseră înainte și Sîrbii. Pe comandantul Hagi Nicola l'au tăiat Turcii.

Pe locuitorii orașului Porec i-a mutat prințul Miloș, în 1832, pe malul Dunărei, întemeind orașul *Doni Milanova*.

Insula Porec se împarte în trei insule. Pe cea d'întîiu se află ruinele unei biserici, a doua (cea mai mare) e *Milencovo ostrovo*, a treia (foarte mică) e *Hagino ostrovo*.

În curând vedem orașelul Doni Milanovai (2000 de loc.) Aci se poate coborî pentru Maidanpek (mine). În apropiere s'afli ruine romane.

Înaintând vedem dincolo de Gura Riu-lui Poreci, în depărtare, piscul înalt Rtanî, pe care însă îl pierdem repede din ochi. La dreapta ni se arată ruina Tricule (Treî turnuri). Sunt trei turnuri în patru muchii. Unul e cu temelie în apă și un pod de lemn îl leagă cu al doilea de pe uscat. Între acestea și al treilea, trece drumul spre Orșova. Turnul din apă are încă sus un cerdac sau balcon. Lângă Tricule e trecătoarea Iuti (o fi românește) unde Dunărea e lată de 1270 de m. Pe malul sârbesc e satul Golubinie. Mai la vale începe «Strâmptoarea de jos» (Donia clisura), zisă pe hărțile vechi și «Poarta de fier», deși cu drept numele acesta se cuvine numai strâmptoarei dintre Orșova și T-Severin.

Donia clisura e partea cea mai măreață din tot cursul Dunărei. «Cea mai frumoasă parte a Rinului e un biet orfan față de Donia clisura» zicea un Berliniez care se afli cu noi pe vas.

Nu se poate descrie frumusețea acestei trecători — a cărei parte mai însemnată e trecătoarea Cazanului. Trebuie s'o vezi.

Îndată după Golubinie vedem în depărtare ziduri înalte și posomorite, de stâncă — la dreapta o înălțime de 739 m. (Velichi Strbeî din muntele Miroci) la stânga Goleful mare 808 m. (românește) din muntele Stretini. Aceste ziduri arată începutul pasului sau trecătoarei Cazanului.

Ne apropiem și scoatem un strigăt de mirare, căci nu putem vedea pe unde își deschide Dunărea drum mai departe. Stâncile Calinichi se apropie așa de mult și cursul apei se încovoiește așa în cât afli zice că te afli pe un lac închis.

Da! jos de stâncile Calinichi începe Cazanul. În Cazan Dunărea se îngustează pînă la 165 de m. și e adîncă de 60 cîrgînd cu o iuțea de speriat printre maluri stîncose ce se înalță drept în sus din apă pînă la 700—800 m. Aci te stăpînește același simț de nemici-nia omului ca și cînd privești Mont Blancul de la Chamounix, sau cînd te afli în vre-unul din fiordurile cele mărețe al Norvegiei.

Dar aci te silește să te miri nu numai natura, ființa cea mai înaltă din lume, ci și meșteșugul omenesc. De la Baziaș pînă la granița românească este, pe lângă malul Dunărei, un drum nespul de măriș. I se zice «Calea lui Széchenyi», și-a durat, de la 1837—1840, inginerul Vasarhelyi. E una din lucrările cele mai însemnate ale lumii. Trecînd peste viaducturi, prin săpături cu multe bolte, pe lângă pereții uriași ce se înalță drept în sus, ne arată la fiecare cotitură a Dunărei priveliștile cele mai mărețe. Se întrec în măreție și îndrăzneală cu calea romană de pe malul sârbesc al Dunărei, unde i se pot vedea

încă urmele. Calea romană, dacă ținem seamă că n'au avut la îndemîră cei ce au lucrat-o nici vase cu abur, nici pulbere de pușcă, nici mașini, e lucrare mai măreață de cît a lui Vasarhelyi. Ce respect trebuie să avem față de neamul Romanilor, care a izbutit a birui aici toate greutățile care păreau a face peste putință durarea unui drum! Romanii au făcut săpături adînci de 2 m. și mai mult în perețele de stîncă, lucrînd cu unelte de fier; apoi au făcut găuri pătrate, adînci, miș și miș, au băgat în ele drugi groși, pe cari au așezat scînduri, așa că drumul s'a făcut lat de 4 m. (două în stîncă și două pe podul de lemn, deasupra apei). Găurile se văd și azi. «Societatea de plutire pe Dunăre» a pus în trecătoarea Cazanului o lespede de marmură în cinstea și amintirea lui Széchenyi, după cum soldații romani au făcut pentru Traian în Donia clisura.

În perețele de stîncă se văd multe peșteri; ba chiar tuneluri, lungi de cîte 400 de m. Cea mai vestită e cea din țara lui Velichi Strbeî, căreia îi zic peștera lui Veterani, la 50 de m. de la fața Dunărei, înaintea de a ajunge la Dubova, în muntele Sucarul mare (românește). Intrarea e înaltă de 5 picioare. Generalul Veterani a întărit-o, a făcut înăuntru loc pentru 600 de oameni, cuptoare și fântîni. Se zice că Veterani a apărut peștera în 1692, cu 400 de inși. De acolo l'au scos însă Arnăuții. După alții a stat aci căpitanul baron de Arman; cu 300 de inși iar după o apărare de 45 de zile s'a supus pașei de la Belgrad și în 1788 a fost aci maiorul Stein și s'a apărut două luni de zile. Turcii au pierdut 2000 de inși și cînd Stein s'a dat învins l'au lăsat să plece slobod și cu cinste împreună cu oamenii lui.

La Dubova s'a lăsat Dunărea, făcînd iarăși un lac, apoi iar se îngustează. Îndărătul unei sucituri a apei, aflăm în sfîrșit tabla lui Traian. Pe dînsa se afli scrise următoarele:

Imp. Cesar Divi Nervae F. Nerva Trajanus Aug. Germ. Pontif. Maximus Trib. Pot. IIII. Pater Patriae Cos IIII.

Montis (Et Fluvii) Danubi Reptibus Seperat (Is Viam Patefecit ¹⁾).

Tabla lui Traian o țin de sus două genii (după alții, delfinul sau Victorii), acuma în stare foarte rea. Însăși scrierea se citește anevoie, căci pescarii fac foc sub ea și fumul a înegrit-o. Păcat că guvernul sârbesc nu ja nici o măsură de apărare. De la esirea din Donia clisura pînă la Orșova (Ungaria) sau Techia (pe țarmul sârbesc) se mai văd locuri frumoase, dar nu ca pînă acolo.

Înapoi de Orșova e locul unde Kossuth a îngropat la 1849 coroana stîntului Ștefan înainte de a trece în Turcia.

Nu departe e insula Ada Kale, cea uitată în tractatul de la 1878. Mai jos, la stînga e granița românească, la Vărciorova și mai la vale de aceasta «Porțile de fier» (Gierdap, Demir-Kapu. Albia Dunării e semănată cu numeroase stînci, cari se văd mai ales cînd apele sunt scăzute. Vârtejurile și zbuciumul valurilor arată că sub apă se afli alte stînci. Trecem prin Gornia și Donia Belega și prin cele 23 de vîrtejuri lângă insula Balen, în față, e satul Sip. Locul cel mai însemnat aci e pragul Prigrada unde Dunărea e îngustă de 130 și adîncă de 51 m. Iuțea apei e de 3—5 m. pe secundă.

La satul sârbesc Sip vedem multe cărlige pentru prins morun.

«Albina».

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE
LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

— Cine se va coborî? întrebă Merinos.

— Pentru moment nuse va coborî nimeni, răspuse Totor.

— Atunci, ce vom face?

— Nimic. Vom aștepta.

— Cum?

— Vom aștepta.. Din o mie de posibilități, numai una este pentru noi; dar voi câștiga pentru că eu sunt un om norocos.

Și zicînd acestea, privia cu atenție marea.

Lucru bizar!.. Valurile prinseră să și modifice culoarea.

Apa, care pînă atunci era limpede ca cristalul, începuse să capete culoarea zăfirului.

În curînd iahtul era înconjurat de un lichid cleios, siropos. Era ca un fel de riș, format dintr-o substanță mai densă, care părea a se urca din adîncimele mării, împins de o forță superioară.

— Ah! exclamă Totor.. Aceasta este mana... miraculoasa mană, pe care am

¹⁾ «Împăratul Cezar Nerva Trajanus dumnezeu sau, fiul lui Nerva, preot mare, a IV-a oară tribun, părintele patriei, consul a IV-a oară, a durat această cale învingînd stîncile muntelui și ale Dunărei».

mai cunoscut-o și în Archipelagul Monștrilor. Este mana aceia care face deliciul tuturor viețuitoarelor oceanice.

Furtuna sub-marină pe care am provocat-o eu, i-a schimbat cursul... Ah!.. acumă pot fi mândru, căci, cu drept cuvânt, am comandat elementelor!

Hm, sunt sigur, doamna Iona se va reîntoarce.

— Cine se va reîntoarce, domnule Totor? întrebă o voce dulce, la urechia paizianului.

Tinărul tresări, se înroși puțin, și întorcându-se, răspunse:

— Nu te uita la ce spun eu, domnișoară Nelly; de când am stat închis în subterana aceia, am căpătat obiceiul de a vorbi verzi și uscate.

— Cu toate acestea, văd bine că aștept pe cine-va?

— Da, domnișoară Nelly; o aștept pe d-na Iona.

— Și n'aș putea să știu și eu ce voești de la dinsa?

— Dacă ți-aș spune o, mă tem că te-aș face să capeți o speranță nebună... o speranță nebună pînă la absurd!

«Cu toate acestea, dacă vrei, îți voi spune despre ce este vorba... Dar în modul acesta, vei fi lipsită de o surpriză ne mai pomenită!»

— Dacă-î așa, amicul meu, nu-mi mai spune nimic; mai bine este să nu știu nimic.

— Și ai dreptate!.. A!.. dar iată, d-na Iona sosește!

În adevăr, dispariția balenei nu fusese provocată de teamă; ea era un simplu capriciu.

Și Totor avea dreptate să spere în reîntoarcerea ei.

Balena simțise mirosul manei.

Ea stătea acum cu gura-lă imensă deschisă, și absorbia murea cu o lăcomie sălbatică.

Deprinsă acum cu înfașurarea iachtului, și incurajată de imobilitatea lui, se apropie și mai mult, luându-și cina în voce, nesupărată de nimeni.

— Să nu facem nici o mișcare, zise Totor, nici un gest, nici un zgomot. S'o lăsăm să se asigure complet că nici o primejdie n'o amenință, și vă asigur că în curând spectacolul va deveni frumos.

Formidabila cină a d-na Iona dură aproape două ore. În sfârșit, adâncimile insondabile ale stonachului ei, părură a fi umplute. Mai înghiți două trei guri și se opri.

Acum începu să plutească cu voluptate pe valuri, și se opri la o distanță de vre-o cincizeci de metri, ado miță.

Era siesta obligatorie pentru toți cari trăiesc în regiunea ecuatorului, oamenii ca și animale.

Totor urmărise aceste diferite faze, într-o tăcere și o nemiscare absolută. Mai aștepta încă vre-un sfert de oră, și după aceea zise cu jumătate de voce:

— A-uma, doamna Iona doarme ca un butuc!.. E momentul potrivit!..

«Dragul meu Alik, urmează-mă. Tu, Merinos, să stai nemișcat!.. Când voi striga foc!.. să tragi un foc de mitralieză în aer... M'ai înțeles?»

— Nici un cuvânt? Dar unde te duci? Să v-dem!.. Ești nebun?

— Pa, da, se poate... Vino Alik, să ne coborâm mai repede în luntre.

Și fără zgomot sări în luntre, urmat de Alik.

Cei doi oameni schimbă câte-va vorbe cu voce înceată și Alik, peste măsură de uimit, apucă lopețile, și începu să vâslească cu prudență.

— Oare de ce nebunie s'a apucat acumă oamenii aceștia? se întreba Merinos, care nu putea înțelege nimic din cele ce se petreceau.

Merinos se apropie de mitrailieusă, ridică țeava până la 45° și aștepta comanda lui Totor.

În timpul acesta luntrea înainta încetșor. Alik vâslea cu toată abilitatea de care era capabil, în direcția balenei.

Monștrul plutea la suprafață, nemișcat, cu capul în spre largul mării.

Somnul său era adânc, și i se putea auzi lesne zgomotul respirației.

Luntrea luncă încetșor și atinge coada care ar putea s'o sfărme în zece de bucăți cu o singură mișcare.

După aceea înaintă ră de-a lungul corpului balenei; i se auzeau acumă lămurit bătăile inimii.

Iată-î cu totul aproape de balenă.

Merinos, Nelly și Mary, pândesc, cât se poate de neliniștiți; ei nu înțeleg ce se va petrece și se tem pentru existența prietenilor lor.

Din fericire, d-na Iona dormea adânc; era o adevărată siestă de balenă sătulă, în regiunea ecuatorului.

Luntrea era acum la trei-zece centimetri de gura monstrului.

Totor apucă cu amândouă mâinile capătul frânghiei, împreună cu cârligul care era atârnat, și cu o abilitate și cu o forță de necrezut îl izbi în gura monstrului.

În același timp strigă:

— Foc!.. Merinos... Fo!

Detunătura porni îndată.

Alik vâslea din toată puterea spre vapor. Balena, înspăimântată de detunătură se înfundă pe jumătate și fugi în spre larg.

Fugi cu repezieciune, târând după dânsa cablul de frânghie, care se desfășura cu aceiași viteză.

Dar buna d-na Iona nu putu merge departe. O rezistență o opri îndată. Era vaporul!

După cum era și natural, această împotrivire, cu care d-na balenă nu era de loc deprinsă, o irită la început, pentru că în scurtă vreme s'o îmbunescă.

D-na Iona nu mai fusese nici o dată pescuită!..

Și începu să se zbată, și să tragă din toate puterile corpului ei gigantic.

Vaporul, acționat ca de o adevărată remorcă, cedă în cele din urmă, și după ce mai oscilă odată, devine liber și luncă pe valuri.

Me inos și cele două fete exclamă, entuziasmați!

— Bravo Totor! Bravo Alik!

«Salvați! Suntem salvați!»

CAP. VI

Cum se face manevra pe bordul «Morganului». — Fără vânt! — Doamnele fochiste. — O muncă teribilă. — Două eroine. — Pentru a transforma apa în vapor. — Energie supraomenească. — Șasezeci și două grade de căldură.

Balena avea mișcări cu totul brusce, tumultuoase.

Marea spumega în jurul bărcii, care amenința din moment în moment să se răstoarne. Dar Alik manevra cu cea mai mare prudență, și reușea să scape din toate împaturile.

— Bravo Alik! exclamă Totor, bravo! Iată ce înseamnă să fie cine-va lucrător abil!

— Dar d-ta, domnule Totor, răspunse marinarul, știți că e splendid ceea ce-ai făcut!

«Să elibereze cine-va un vas în modul acesta! Ah! da, e splendid!»

Vaporul înainta destul de repede.

— Dacă ar putea să ne ducă ast-fel macar până la Sydney! murmură Totor, în timp ce Nelly, Mary și Merinos băteau din palme entuziasmați.

— N'am face nici o singură milă și ne-am zdrobi de vre-o stâncă! răspunse Alik.

«Domnule Harry! Tae! Tae repede frânghia»

Merinos ascultă ordinul acesta cu cea mai mare părere de rău, neînțelegând imensă primejdie prin care treceau.

Inebunită, furioasă, d-na Iona, alergă drept înaintea ei transportând frânghia.

— Calătorie bună, și multe complimente pe acasă, doamnă Iona, exclamă Totor. Sărmanul animal! ne-a salvat de două ori până acumă!

Vaporul se oprise. Acum aveau să înceapă enormele greutatea produse de lipsa de personal.

Totor și Alik săriră cu abilitate în vapor; după aceea avură griji să ridice și barca.

Le fu greu s'o facă, dar era un lucru esențial, pentru că în caz de primejdie, nu mai aveau la îndemână nici o altă luntre.

Tinerele fete, văzând storțările celor trei oameni, nu statuară nici un moment la îndoaie și le alergară în ajutor.

Luntrea fu pusă la locul ei. Era o primă victorie.

Cum însă timpul era foarte scurt și nu mai aveau multe de făcut:

— Acumă ce vom face? întrebă în același timp Merinos și Alik.

Intrebarea aceasta era adresată lui Alik, singurul marinar de pe bord, care acum era de drept căpitanul vasului.

Dinsul răspunse fără să șovăiască:

— Trebuie să plecăm de-aici cu orice preț și să ajungem cât mai repede la insula olandeză.

— Foarte bine, dar cum vom reuși să facem lucrul acesta? întrebă Merinos.

— Marea este cu totul liniștită; nici cea mai mică adiere de vânt n-o agită.

«Dacă am fi avut puțin vânt, am fi putut așeza pânza goeletă, și am fi putut spera să ajungem până la Ceram.

— Da... manevra ar fi fost posibilă cu toate că numărul nostru este foarte redus... Dar fără vânt, nu putem naviga.

— Dar vaporii? întrepruse Totor.

— Cine-va conduce mașina?

— Eu! Totor... Ai uitat că sunt mecanic de meserie? Și fără să mă laud, mi-e cunoscut bine meseria!

— Bine!... Dar cine va fi focarul?... Eu trebuie să rămân totă vremea la bară.

— Voiți fi eu focarul! exclamă Merinos, plin de curaj.

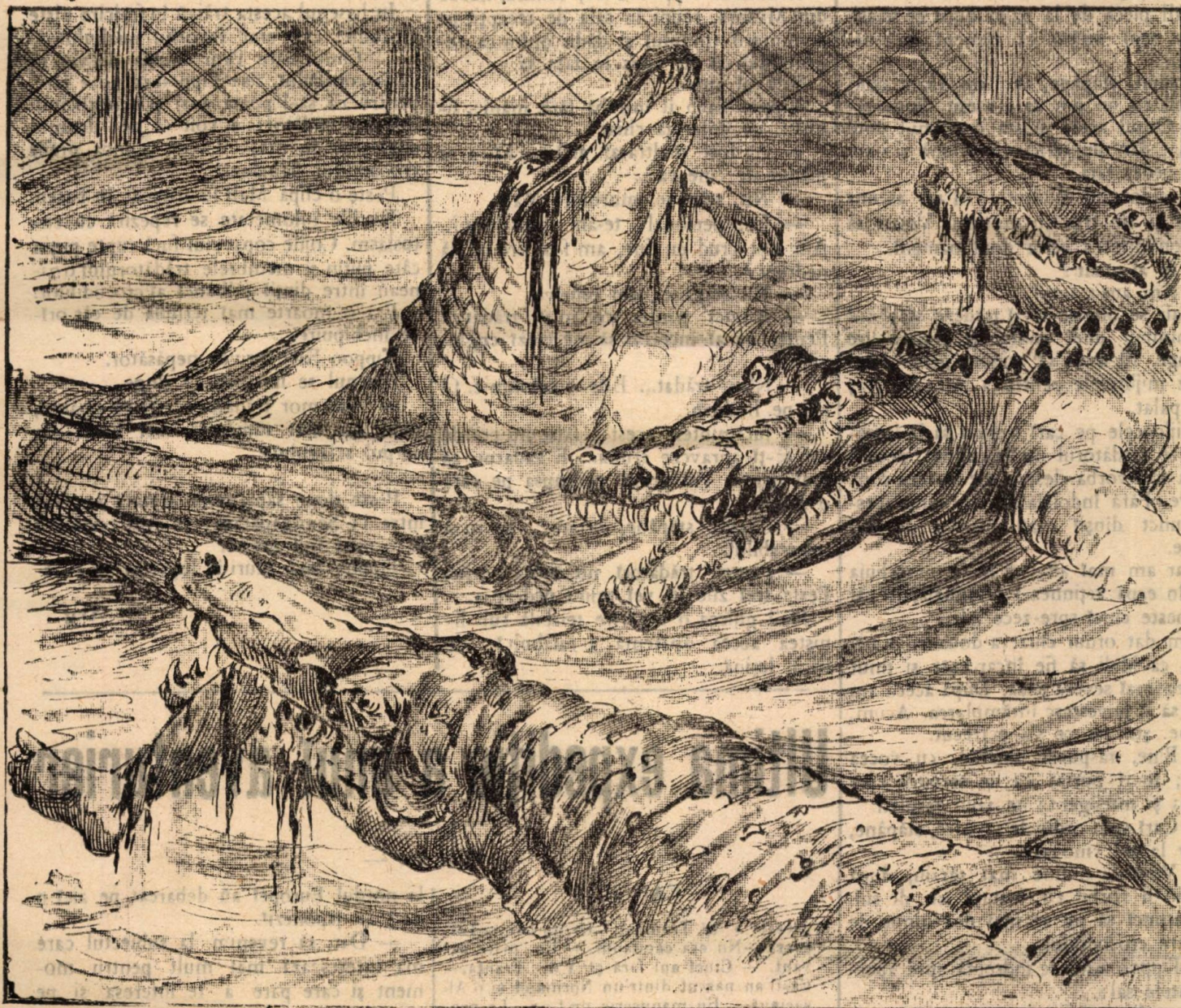
— Il vom ajuta și noi! exclamară în același timp Nelly și Mary.

— E o meserie groaznică aceasta, m. I cu seamă în regiunea ecuatorului; trebuie să recunoaștem că viața prezintă uneori niște cerințe prea grele.

— E și mai groaznic însă să cădem din nou în mâna d-lui Dick. Știi bine ce frumoasă perspectivă ne așteaptă.

— Da, aveți dreptate, zise Totor; dar trebuie să recunoaștem că viața prezintă uneori niște cerințe prea grele.

(Va urma)

Caimanii se repeziră asupra pradei

RAZBUNAREA RAIAHULUI

— Ești sigur de ceea ce spui, Nurva?

— Stăpâne, am văzut omul și l'am recunoscut; îți jur că era dinsul.

— Și spui că avea o convorbire misterioasă cu un ofițer englez?

— Da, stăpâne, cu un ofițer englez, cu lordul Welton, colonelul acela împotriva căruia ne-am luptat de mai multe ori. Într-o zi eram aproape să-l facem prizonier și n'a scăpat de cât mulțumită iutelei calului său, un animal superb.

Englezul a fost urmărit timp de o ora

și în cele din urmă l'am pierdut din vedere.

Dar trăsăturile emului acela au rămas întipărite în memoria mea și îți jur că cu dinsul stătea de vorbă Mali, sclavul d-tale negru, în care ai atâta încredere.

Eu nici o dată n'am prea avut multă

încredere în omul acesta; în orele în care nu era reținut la palat dispărea și nimeni dintre noi nu știa unde se duce.

Purtarea sa mi s'a părut misterioasă și m'am hotărât să-l supraveghez.

L'am urmărit, fără să spun cuiva bănuiele mele, și am rămas profund uimit când l'am văzut trecând liber linia frontierelor engleze.

Din momentul acela l'am urmărit cu încordare, fără ca dinsul să bănuiască ceva.

De mai multe ori însă, era aproape să fiu surprins de Mali și mi ar fi părut grozav de rău, pentru că atunci trădarea n'ar mai fi putut să fie descoperită.

În sfârșit, acum trei zile am observat că Mali pleca de la palat după ce se asigurase mai întâi că nimeni nu l'urmărea.

Îl spun, stăpâne, că l'am văzut convorbind cu un om care a eșit dintre erburii. Omul acela purta costumele unui «parsi»; dar din fericire era lună și i-am putut vedea fața.

Era colonelul Welson! M'am ascuns repede și am tras cu urechea. Voiam să aud convorbirea celor două oameni.

— Și ai auzit?

— Am auzit totul.

«Mali se oferise să-și trădeze stăpânul în schimbul unei sume de 20.000 lire sterline. El avea să asigure generalului englez mijloacele pentru a intra în oraș și în palat.

«Mijloacele pe care trebuia să le întrebuițeze trădătorul nu le cunosc, pentru că n'a fost vorba despre ele în acea convorbire. Fără îndoială că în privința acestui punct dinșii erau înțelși de mai înainte.

«Dar am mai aflat că Mali nu trebuia să-și încapea în crimea, de cât abia peste cinci-spre-zece zile.

«Am dat ordin chiar a doua zi din neașteptat, ca Mali să fie încarcerat și ținut sub cea mai severă pază. După aceea am venit să-și povestesc întâmplarea. Acum, stăpâne, știu tot ce s'a petrecut.

— Bine, răspunse raiaahul, cu vocea gravă; te-ai purtat ca un servitor credincios și inteligent; te voi răsplăti.

— Care sunt ordinele voastre, stăpâne, relativ la cel vinovat?

— Voiți de ordine mai târziu, după ce voiți fi vorbit eu însumi cu dîsul. Pînă atunci să nu se mai dea nimic de mîncare crocodililor.

Și Tippoo Saeb se îndreptă spre apartamentele sale.

Convorbirea aceasta avusese loc într'un chișu din grădina palatului.

Tippoo-Saeb

Tippoo-Saeb, raiaahul din Mysora, născut o ură de moarte pentru englezi.

De șase-spre-zece ani lupta împotriva lor, uneori învins, alteori învingător, dar luptând tot d'a-una cu a eiși bravură sălbatică.

Zdrobit în 1792, obligat să cedeze ceritorilor jumătate din vasterile sale state, și să le plătească o indemnizație de război de 75 de milioane, el a păstrat în inimă sa o ură adâncă și s'a silit să creeze englezilor tot felul de dificultăți.

El se apropie de Franța, sperând că va avea măcar din partea aceasta un ajutor eficace. Dar pe atunci Franța era ocupată în alte părți.

Englezii înțelegeau bine că Tippoo trebuie zdrobit complet și o nouă armată fu trimisă să înconjoare capitala Seringapatam.

Atunci s'a petrecut și episodul pe care îl povestim.

A doua zi Tippoo-Saeb, ultimul nabab din Mysora, reuși în sala de recepție pe demnitarul tronului și dădu ordin ca negrul Mali să fie adus în fața sa.

Slavul apărui.

Tippoo Saeb îl întrebă fără mânie, liniștit, cu dulceață chiar:

— Ai fost maltratat aici?... Ai a te plînge de cine va?...

— Nu, stăpâne, murmură Mali.

— Ești, personal, te-am brutalizat?... Am fost crud cu tine, am fost vre odată nedrept?

— Nu stăpâne; din potrivă.

— Atunci pentru ce m'ai trădat?... Pentru ce ai încercat să mă vinzi englezilor?

— N'am trădat... Este o calomnie. O jur pe Buddah.

— Jurămintele acestea false nu pot de cât să-ți agraveze crima... E zadarnic să mai negli... Vei primi pedeapsa pe care o meriți.

— Grație, stăpâne, ertare!.. se rugă mizerabilul.

— Pentru trădători nu există grație. Peste trei zile îți vei primi pedeapsa.

Ma i ghicea o hotărîre teribilă sub liniștea aceea aparentă a raiahului; de lrică, leșină.

Răzbunarea stăpânului

Trei zile trecură, în timpul cărora Mali trăi într'un supliciu continuu.

În ziua fixată pentru expiare, nenorocitul fu scos din închisoare și dus în grădina palatului, unde aștepta raiaahul, înconjurat de toată curtea sa.

Raiaahul făcu un semn și îndată un arbore frumos fu despuiat de coaja sa.

Mali fu învâlit în această coajă ca într'o haină.

Auș Tippoo-Saeb se sculă și ordonă curtenilor să-l urmeze.

Trecură într'o grădină de alături; acolo era un basen vast, înconjurat cu un grilaj aurit.

În basenul acesta trăiau în fericire niște crocodili, care erau favoriții raiahului.

— Omul care l'am închis de viu în coaja copacului, zise Tippoo cu voce tare, pentru ca să-l poată auzi și nenorocitul, este un trădător; a voit să dea drumul englezilor în oraș; îl vom arunca pradă crocodililor flămânzi!

Peste o clipă Mali fu aruncat în basen.

Bestiile infometate se repeziră cu entuziasm. Cojile copacului fură rupte puțin câte puțin și membrele trădătorului trosneau între dinții sălbatici ai crocodililor.

Era o moarte mai teribilă de cât orice închipuire.

Tippoo Saeb privea nepăsător.

Basenul se înroșise de sînge.

— Așa mor trădătorii! strigă raiaahul, când nu mai rămăsese nici urmă din corpul slavului.

Peste două săptămîni armata engleză intra în Semigapatam; palatul raiahului fu ocupat militarmente.

Tippoo Saeb muri în luptă ca un erou

C. Arg.

Ultima expediție a unui aventurier

— Urmare —

CAP. II

O greșală a lui Trompet.—La un ban.—Tortilera.—Nu era căpitanul.—Un mare savant.—Cinci ani fără știință de Franța.—Castilian născut dintr'un Normand și o Alsatiană.—Un manuscris pierdut.—La presidio.—Un han estin.

— Așa dar, domnule, dă-mi spui că juponcii au fost prin locurile acestea înaintea marinarului genovez Cristofor Columb?

Doctorul—își il vom numi în cursul a acestei povești—surise cu bună voință.

— Fără îndoială, dragul meu, și am dovezi sigure despre lucrul acesta. Ba chiar, eu înclin a crede că oamenii de

la nordul Europei au debarcat pe aici o dată cu japozezii.

— Dar, să revenim la subiectul care mă interesează mai mult pentru moment și care pare a te interesa și pe tine.

— Ei! domnule, e în tot-d'a-una o plăcere pentru cine-va să discute cu un savant ca dîtu.

Doctorul continuă:

Aproape toți mexicanii din regiunea vestică au asemănări așa de mari cu rasa japoneză, în cât nimeni nu le mai poate nega.

Tipul castilian este cât se poate de rar. «Privește-ți și tu mai cu atenție, și vei

vedea îndată cât de multă dreptate am.

— Aș face-o cu cea mai mare plăcere, domnule; dar, de azi dimineață, n'am mai văzut nici un biped. S'ar zice că oamenii aceștia se ascund.

Aproape în aceeași clipă, zuavul care se întorsese spre dreapta, exclamă:

— «O ventă!» domnule, «o ventă!» Vom putea în sfârșit să ne răcorim!

Cei doi oameni se îndreptară spre clădirea indicată de Trompet. Era în adevăr un han, în care cavalerii și animalele puteau găsi adăpost.

Stăpânul era în poartă și privia cu atenție chipurile nouilor veniți.

În ochii omului acesta se citea neîncrederea.

— Ah! exclamă doctorul, oare-cum nemulțumit, acesta este de cea mai pură rasă spaniolă.

— Bagă de seamă, domnule, că trebuie să fim foarte politicoși cu oamenii aceștia... Alt-fel ne expunem să fim luați drept niște «hay nada» (oamenii de nimic) și să nu fim primiți în han.

— Buenos dias, caballero.

— Buenos dias, răspunse hangiuul cu un ton sec, și abia ducându-și mâna până la înălțimea magnificului său sombrero.

— Nu prea pare să fie politicos omul acesta, murmură Trompet, încrețind din sprincene.

— Cum mergeți cu sănătatea, senor? continuă doctorul.

— Foarte bine, caballero; dar d-ta?

— Foarte bine, de asemenea; dar senora și copiii?

— «Hombre de brío», răspunse hangiuul, eu nu sunt însurat.

Doctorul îi oferă apoi o țigară, care fu primită.

— Suntem salvați, cugetă Trompet, care urmărise cu atenție toată această convorbire.

Cei doi oameni mai vorbiră câte-va momente despre diferite lucruri, și în cele din urmă, doctorul zise:

— Amigo, murim de sete și de foame; nu cum va veți fi în măsură să ne procurați puțină apă și puțină carne?

— Cum! exclamă celalt, de ce nu mi-ați spus-o până acum? Dar tot ce se găsește aici, este la dispoziția d-voastră.

«Hola! continuă dinsul, adresându-se unei femei care trecea, adu-mi tortillas proaspete pentru domnișor».

Apoi unui «peon» (servitor):

— Să aduci ouă și un puț tript. Alege-l pe cel mai gras!..

Și în timp ce se făceau preparativele pentru masă, doctorul, întorcându-se spre Trompet, zise:

— Privește oamenii aceștia și spune-mi dacă unghiul facial nu este acela al rasei japoneze; compară-l cu hotelierul nostru, un adevărat castilian...

Tocmai în momentul acela se întoarse și castilianul.

— Ei bine... ei bine!.. exclamă fostul zuav, care de la sosirea sa la han nici nu-și desclăștase buzele, ci privise cu a-

tenție figura hangiuului, — ei bine, nu m'am înșelat!

La sunetul acestei voci puternice, care dăduse fostului zuav porecla de Trompet, hangiuul se opri în loc, cu ochii holbați, cu gura căscată.

— Trompet!.. exclamă dansul!

— Capard!..

Și cei doi bărbați se îmbrățișară cu căldură.

— Ah, știam eu că trebuia să mă întâlnesc în una din zilele acestea cu vreun fost zuav; prea îi visam adesea!.. zise Capard, stegându-și ochiul.

— Un camarad de arme! zise Trompet, prezându-și amicul.

Apoi întinzând mâna spre stăpânul său:

— Stă!..

— Oh, iartă-mă, d-le căpitan, întreprinsesem cel-alt, făcând salutul militar, nu vă recunoașteam... În cincisprezece ani văați schimbări foarte multe...

— Te înșeli, bătrânul meu Capard, domnul nu este căpitanul nostru.

— Știu eu, Trompet; dar nu este nevoie să mai faci pe șiretul cu Capard... Sunt mereu destul de francez, pentru că să fiu gata să dau o mână de ajutor vecilor tovarășii...

«Puteți avea încredere, d-le căpitan; am ghicit tricul».

— Dar, mi-e de milioane de bombe!.. exclamă Trompet. Când îți spun că domnul nu este bătrânul nostru căpitan!.. Este numai fratele său!..

— Cum!.. exclamă cel-alt uimit.

— Fără îndoială!.. Am intrat în serviciul său îndată ce am părăsit regimentul și de atunci nu ne-am mai despărțit.

— Așa! dar, întrebă Capard, domnul nu este ofițer?

— Nu, amicul meu, răspunse doctorul; eu nu sunt de cât un modest...

— Nu-l asculta, Capard, stăpânul meu este un mare savant; acum face o recunoaștere științifică de cea mai mare importanță.

— Ah!.. dar de unde veniți acum?..

— Din Japonia.

Și Trompet povesti împrejurările în care debarcaseră pe acea coastă.

— Așa dar, întrebă Capard, trecându-și urechile, d-voastră nu primiți nici odată știri din Franța?

— Ultimele știri le-am primit în Mexic, unde eram acum cinci ani.

— Și tot acolo socot să gădesc scrisorile pe care mi le vor fi adresat diferite societăți al căror membru corespondent sunt, precum și acelea ale fratelui meu, astăzi colonel în al patrulea regiment de zuavi.

— Și ați venit aici spre a face cercetări științifice?

— Trompet îi-a spus-o.

— Ei bine, ați ales un moment foarte rău!..

— Pentru ce?

— Dar, nenorocitele, nu știți tu că armata franceză a debarcat?

«Și eu care credeam că d-tră ați venit aici pentru a ridica planul!..

— Franța este în război cu Mexicul!.. exclamă cei doi tovarășii de drum.

— De mai mult de patru ani, răspunse Capard, și foarte rău ați nimerit oprindu-vă aici.

«Cu toate că vorbiți amândoi foarte bine limba spaniolă, dacă ați fi fost descoperiți, ar fi venit închisoarea și celelalte».

— Care celelalte? întrebă Trompet.

— Ceva așa.. ca douăsprezece gloanțe de revolver, sau ca o frînghie în jurul gâtului!.. Asta depinde de mâinile aceleia în care veți cădea.

— Drace!.. Și atunci?..

— Cel mai bun lucru este să rămâneți aici până la sosirea trupelor franceze. Și dacă veți avea grija să nu vorbiți de cât limba spaniolă, poate că veți reuși să scăpați din încurcătură.

«Mai cu seamă, adăugă dinsul, să nu vorbiți nici o dată despre zuavi, Mexicanii au o teamă nebună de zuavi, și dacă ar afla că ați făcut parte din această armă, afacerile tale ar deveni foarte limpez!».

— Dar tu? întrebă Capard.

— Oh!.. cu mine e alt-ceva... Mi-am schimbat numele... Din Capard am făcut Chapardo, și mulțumită fizionomiei mele de meridional, toată lumea mă crede spaniol.

— Adevărul este, răspunse doctorul, că părinții d-tale trebuie să se coboare din această rasă.

— Nu știu; tatăl meu era Normand, și mamă-mea Alsaciană.

— Bizar! murmură doctorul.

— Dar servitorii tăi unde sunt? întrebă Trompet, înălțând din umeri.

— Au plecat cu niște măgari, pe care i-a cumpărat guvernul. Nu mai am aici decât pe peonul pe care l-ați văzut, și o «tortillera».

«De aceștia nu trebuie să avem nici o teamă; sunt niște evadați din închisoare și știu bine că un singur semn al meu ar fi îndestulător pentru ca să intre din nou la răcoare».

Peonul se reîntoarse aducând pasărea pe care o prinsese.

— Nici un cuvânt mai mult, șopti Capardo.

Și întorcându-se spre secretar:

— Veți pregăti două «cuartos» (camere) pentru acești cavaleri; sunt niște savanți pe care îi recomand; vor petrece câte-va luni în ținutul acesta, pentru a face diferite exploarații.

— «Buenos», stăpâne.

— În modul acesta, zise Capardo, după plecarea servitorului, veți putea să vă plimbați nesupărați prin munte.

Seara, după ce porțile fură zăvorâte cu îngrijire, toată lumea se pregătea să se ducă la culcare, când cei trei sau patru moloși care fuseseră lăsați liberi în curte, începură să latre cu furie.

Peo-ul urcă repede scara care ducea la terasă.

— Ce este? întrebă stăpânul său.

Un detașament de soldați, conduși de un ofițer.

— Foarte bine; rămâi acolo, și vezi ce voesc.

Capardo alergă spre camerele ocupate de oaspeții săi.

— Dați-mi repede bani! pe care-îi aveți la d-tră!

Dar... observă Trompet, care îndeplinea funcția de trezorier.

— Haide, repede!.. Niște soldați se apropie și bănuiesc că vizita lor este în strinsă legătură cu sosirea d-tră. În acest caz, veți fi fără îndoială ridicați, duși pînă la «presidio», reședința garnizoanei și acolo veți fi ușurați de toate valorile pe care le-ați avea la d-tră.

— Asta nu se poate, exclamă fostul zuav. Bani! sunt la mine, și pentru a mi-î lua, ar trebui să-mi străpungă pielea... Lucru pe care nu-l vor putea face fără să ucid mai întâi o duzină de soldați.

Și se repezi să-și apuce pușca.

— Nu face prostii, «camaro»; se poate foarte bine să uciți o duzină de soldați, cum spui... Dar dinșii sunt cinci-zeci, și e mai bine să procedăm cu prudență.

— Hm!.. mormăi Trompet, văd că te-ai schimbat mult, dragul meu; altădată era destul să te atingă cine-va, pentru că să-î sarî în față, ca o pisică sălbatică.

— Grăbește-te, repetă Capardo. Pe urmă va fi prea târziu.

Dar o mie de miliarde de tunete, dacă oamenii aceia vor intra în han, ne vor aresta!

— Din închisoare se poate scăpa.

— Dar dacă vor voi să ne spinzure sau să ne împuște?

— Nu vor putea-o face pînă peste două zile... și pînă atunci, multe lucruri se pot întâmpla.

Trompet mai stătea încă la îndoială, întrebîndu-se dacă nu cum-va fostul său camarad de arme devenise vre-un bandit ordinar.

— Da, zise doctorul, care lera mai fizionomist.

Trompet întinse pușca.

— Dar bani? întrebă Capardo.

Trompet își desfăcu chimirul pe care-l purta sub haine, și care cuprindea câte-va mii de franci în aur.

El voi să numere suma.

— Nu le mai număra, zise Capardo, examinînd monezile. Îmî pare bine că n-aveți monede franceze.

«Opiește la tine o sumă oare-care... Exploratorii fără bani nu prea merge.

«Dar ceva hârtii care să vîrădeze calitatea de francezi, n-aveți la d-tră?»

(Va urma)

Poșta redacției

D. G. V. — Ce e bun publicăm. Trimiteți și fiți mai răbdători.

Un om ar putea dormi la umbra foilor sale.

Vegetalele gigante

Adese-ori am avut ocazia să vorbim în ziarul nostru despre cele mai variate și mai bizare curiozități naturale, aparținînd lumii vegetale.

Australia și Canada furnizează numeroase exemple de asemenea curiozități; Franța vine în al doilea rînd.

Dar nu mai rămâne nici o îndoială că în această privință, primul loc revine Californiei.

Horticultorii californieni aplică fără încetare procedee nouă la creșterea plantelor, procedee bazate pe cele mai variate invenții.

Grădinele de acolo se glorifică cu trandafirii cei mai giganti și cu florii fenomenale de toate categoriile. În același timp însă, nici plantele de zarzavat, nici fructele nu sunt lăsate în umbră.

Adese-ori, prin încrucișări savante, grădinarii creiază specii nouă de plante și de fructe. Se cunosc exemple celebre.

Ilustrația noastră de azi reprezintă o legumă pe care toată lumea o poate recunoaște fără multă bătaie de cap.

E o varză colosală, care cântărește patru-zeci și patru de chilograme și atinge un diametru de trei metri și 21 centimetri.

Este un adevărat record, și de astădată meritul revine unui englez, d. A. Nisbel de Kirk, de la Lanarkshire. Dom-

nul acesta are dreptul să fie mândru de creația sa, cu toate că a avut mai mult noroc de cât știință.

A fost și știință însă, pentru că în aceeași grădină sunt mai multe alte exemplare din aceeași legumă, care ating aproape aceleași dimensiuni. La început d. Nisbel a avut ideea de a conserva varza ca un obiect de muzeu, dar când a văzut că trebuia să sufere o cheltuială prea mare, a renunțat la prima sa idee.

Foarte perplex, el începu să se învîrtească în jurul fenomenalei sale verzi, neștiind ce hotărîre trebuia să ia.

În sfîrșit, îi veni o idee luminoasă.

Avea să facă un ospăț mare la care să fie poftiți toți vecinii.

Toată lumea răspunse la originala chemare a agricultorului, și petrecu de minune în jurul fenomenalei plante, care nici habar n'avea că ar fi putut ea să stîrnească vre-odată atîta veselie.

D. Nisbel a păstrat cu îngrijire secretul descoperirii sale; el n'a voit să dezvăluiească nici odată mijloacele de care s'a servit pentru a obține o plantă atît de voluminoasă. E la mijloc, fără îndoială o chestiune de alimentare și de îngrijămintă, de cel mai înalt interes pentru toți agricultorii.

Sapiens

Dacă voiți să CÂȘTIGAȚI O AVERE COLOSALA?

Grăbiți-vă de a vă abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel mai răspândit din întreaga țară

Cel mai bine informat și cel mai în corent cu întreaga mișcare politică, economică și financiară din țară și din străinătate.

Care are corespondenți speciali în: Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.

◇◇◇◇◇ **Singurul Ziar independent și impartial** ◇◇◇◇◇

Cu incepere de la 15 IULIE 1907, ziarul „UNIVERSUL” dă următoarele însemnate premii la abonații săi:

1) Un mare premiu de **1500 lei.** 2) 2 premii de câte **250 lei.** 3) Trei lozuri întregi ale Loteriei de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premii de câte **100 lei.** 5) Patru premii de câte **40 lei.** 6) 10 abonamente pe un an la „Universul” **180 lei.** 7) 10 abonamente pe 6 luni **91,50.** 8) 10 abonamente pe 3 luni **46,50.**

In cazul cel mai norocos se poate câștiga

900,000 LEI

ast-fel că se pot cumpăra Palate și Moșii,

cu nimic se poate câștiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregătește frumoase surprize numeroșilor săi cititori —

Pe lângă acestea abonații vor mai primi gratis un frumos roman intitulat

Fiul lui Ludovic XVI sau copilul rege

Tipărit înadins pentru abonații ziarului „Universul”.

De asemenea toți abonații primesc gratuit «Universal Literar» ziar săptămânal, care conține, pe lângă o bogată materie literară și o frumoasă ilustrație în culori.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepțional de eftine:

Pentru un an lei 18, Pentru 6 luni lei 9,15. Pentru 3 luni 4,65

Abonații, spre a participa la tragerea premiilor de mai sus vor primi: Pentru un an 25 bonuri de premii. Pentru șase luni 10 bonuri de premii. Pentru trei luni 3 bonuri de premii.

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros oricare articole interesante privitoare la călătoriile sau vinători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate redacției «Ziarului Călătorilor», str. Brezolanu 11, București.

CÂȘTIG MARE

Representanți capabili, funcționari, etc., își pot dobândi un frumos câștig accesoriu, scriind:

Agentiei de Publicitate „Presa” București pentru S. B. No. 20.

Mașini de cusut

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers ușor și

pute prin noua invențiune patentată și fără sgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezentant al renumitelor fabrici de automobile «Dion Bouton» și biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orice sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE și AUTOMOBILE, precum și pentru arămuit nichelat și emailat.

SĂBII se nichelează cu prețuri reduse. — Atelier special pentru colțuit, gravat, plisat, soleil și evantail.

Reclama este sufletul comerțului

Magazinul General de Muzică

LA HARPA

București, Strada Colței No. 5

Cel mai mare depozit de

Gramofone amer'cane

cu renumita marcă «The Harp», și

♦ INSTRUMENTE MUSICALE ♦

Prețurile cele mai reduse

Cataloage gratis

MARELE MAGAZIN DE ARME

București Cal. Victoriei, 44 **B. D. ZISMAN** Suc. Craiova St. Unirii 48

Furnisor al Curții Regale

are onoare a aduce la cunoștință Onor. sale clientele din toată țara, că a înființat în magazinul său o secțiune specială de

PUȘTI pentru pădurari

lucrate special pentru acest magazin și fiind de o construcție solidă și

— PREȚURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230 — Pușcă cu capsă, cu o țevă, lei	15
Model No. 285 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, solidă, recomandabilă, lei	30
Model No. 236 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, oțelurile înainte foarte solidă, funcționare admirabilă, model f. recomand.	40
Model No. 133 — Pușcă foc central, cu o țevă, sistem «Mauser» cal. 12 sau 16, robustă, recomandabilă, lei	30
Model No. 101 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, m. solid, lei	55
Model No. 1103 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, oțelurile înainte (armă de reclamă a magazinului), pușcă recomand., lei	65

Prețurile sunt reduse, fixe și se înțeleg numai cu bani gata. — Expediții în toată țara. — Comandele se efectuează în ziua primirii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL ÎNTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.80 « $\frac{1}{2}$ « « «

Redacția și Administrația :

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARTEA —

Un «laso» perfect aruncat îl încinse pe după piept. — Vezi pag. 2024.

ABONAMENT

— LA —

„Ziarul Călătoriilor”

Pentru 1 an 5 lei

Pentru 6 luni lei 2.60

PODUL DE LIANE

Eram la masă la un amic.

Ca invitați erau vre-o șase-șapte persoane: un ofițer din infanteria colonială, doctorul unei mari companii de navigație, un inginer de mine, etc. etc.

După cafea, invitații s'au pus la sfat.

Nu știu cum ajunsese discuția că stăpânul casei întreabă pe unul din cei invitați — pe ofițerul colonial — dacă în timpul carierei lui de militar n'a fost vre-odată în pericol de moarte.

— Da, odată pe când eram la Tonkin cu «boy» al meu — răspuse ofițerul — la o vânatoare. Cum mă îndepărtasem de la postul meu, mă văzui de odată înconjurat de negri, care ne puseseră, pentru un moment, în mare incurcătură.

Dușmanii noștri tocmai se pregăteau să ne trimeată pe cea-laltă lume, când vre-o douăsprezece din oamenii mei, conduși de un locotenent, dădă năvală Veniseră la timp!

— Dar d-ta, doctore, văzuta moartea mai d'aproape?

— Da, în timpul unui incendiu pe bordul vaporului. Timp de cinci minute am crezut că voi arde ca un pui de găină și înțelegeți bine că cinci minute e mult când clipele ți sunt numărate.

Inginerul, fiind și el întrebat la rândul lui, răspuse că a fost cât p'aci să moară într-o explozie de hidrogen carbonat.

Povestirea neguțătorului

Un neguțător de bijuterii, care făcea și el parte dintre invitați, asculta toate acestea cu un zâmbet pe buze.

El era un om cam de vre-o șasezeci de ani și cu o înfățișare liniștită și bună.

Nu ți-ai fi putut nici odată închipui că omul acesta, cu figura lui calmă, liniștită, ar fi putut să se afle, într-o împrejurare oarecare, pe punctul de ași pierde viața. Un simplu neguțător de bijuterii, cum era el, nu prea avea de ce să se teamă.

Fu întrebat în mod ironic dacă viața lui de comerciant nu era legată de un episod tragic sau numai de un episod dramatic.

— Da, d-le, acum un an, — și încă de ce episod!..

— Atunci, iubite d-le, te rugăm cu multă insistență să ne povestești totul cu deamănuntul.

— Voi începe și dacă ve voiți părea prolix, n'aveți de cât să mă întrerupeți. Nu vreau cu nici un chip să abuzez de bună voința d-voastră.

În mijlocul unei tăceri mormăntale, neguțătorul de bijuterii începu ast-fel: «La acea epocă eram în capul unei case de comerț pe care o fondasem la Mexic și care mergea destul de bine.

Eu și cu al mei o duceam destul de bine și ne simțeam fericiți.

Într-o bună dimineață eu, soția mea, o nepoată de opt ani și un amic, consulul Franței la L..., plecăm într-o excursiune în munți. Eram întovărașiți de trei servitori care duceau merindele, căci hotărâserăm să luăm masa la aer curat, la umbra deasă a arborilor.

Era o vreme superbă; căldură nu era mai de fel, căci înălțimea care o urcam din ce în ce, ne aducea un vânt rece și sănătos.

Plecaserăm cu totul mulțumiți și fericiți și cu gândul la frumusețile pe care le vom gusta și la pofta de mâncare ce o vom avea în curând. Măncările reci care le aveam cu noi și băuturile fine n'asteptau de cât o masă răcoroasă, la umbra unei stânci sure sau a unui arbore stufos.

Trecuseră două ore de când mergeam și nici soția mea, nici nepoata nu ostentiseră, grație bastoanelor de munte. Cât despre mine și tovarășul meu, n'aveam nici o grije, căci eram foarte obișnuiți cu umble ul.

Scopul excursiunii noastre era să ajungem la o mică și răcoroasă pădure, unde știam sigur că nu puteam avea teamă de nici un animal sălbatic. Eu cunoșteam foarte bine locul acela și-l lăudasem atâta, încât și soția mea și nepoata și amicul îl aleseră ca sufragerie de vară.

Bine înțeles că și eu am fost de aceeași părere și de aceea am luat merinde și am pornit-o în spre sufrageria care ne-o oferea natura.

Ca să ajungem acolo, trebuia să mergem mai facem în munți un ocol de vre-o două ore să trecem pe un pod de liane care era la vre-o trei kilometri distanță de noi. Aceste liane lega două munți depărtați printr-o vale adâncă de vre-o trei sute de pași.

Cu moartea sub picioare

În vale urla un pârâiaș care își prăvălea valurile lui pe stâncile încărcate de mușchi.

De oare-ce ne era foame, ne-am gândit că ar fi mai bine să încercăm să trecem podul de liane, de cât să facem un ocol de câte două ore la dus și întors.

În curând ajunserăm la podul de liane. Nepoata mea, fiind mai mică, fu cea

d'întăiu care trecu podul. După ea trecu soția și amicul meu și în curând toți trei băteau din palme pe muntele cel-lalt și mă chemau și pe mine. Eu mai întârziat puțin cu așezarea unor plăci într'un aparat fotografic, cu care voiam să iau mai multe vederi.

Terminând lucrul, înaintai și eu pe cel-lalt mal.

Cei trei servitori se ocupau să lege și să fixeze bine pe umerii lor tot ceea ce era necesar mesei: mâncare, băutură, fețe de mese, șervete, cuțite, furculițe, pahare, etc.

Când ajunsei la mijlocul podului, privii cu nesaț în jurul meu.

Spectacolul era într-adevăr splendid!..

La orizont, d'asupra capului meu, vârful munților Anzi sclipeau și se dezvăleau zăpezile lor perpetue. În fața mea și în jurul meu, pe d'altă parte, natura, în toată măreția ei, își dezvăluia bogata vegetație.

Era prea frumos și m'am gândit că ar fi bine să păstrez amintirea acestui tablou.

Deschisei încet de tot aparatul fotografic ca să iau tabloul din fața mea, când d'odată podul se rupse sub picioarele mele....

În acel moment avui senzația sigură că totul era sfârșit, că va trebui să mor... La picioarele mele torentul vna și își rostogolea înainte valurile lui. Mi se făcuse întuneric în cap la gândul că între mine și apă erau trei sute de pași!..

În mod mecanic și instinctiv întinsei brațele.

În drum întâlnii liane, de care mă agătaii întocmai ca înecatul de o scândură din rămășițele vaporului, care îi este adusă de valuri. Rămăseii agățat și cu inima bătând să mi spargă coastele... O rază de speranță trecu prin tot corpul meu!..

Privind în jos, îmi veni amețală când dădui cu ochii de întunericul prăpăstiei.

Din nou avui senzația morții, căci nu mi închipuiam că voi avea tăria să stau suspendat până ce îmi va sosi cineva în ajutor!

În mai puțin de două minute trecui printr-o stare sufletească de nedescris: aci credeam că mâinele îmi vor scăpa și mă voi duce la vale, aci îmi închipuiam că voi fi salvat...

Scăpat!

Închisei instinctiv ochii și ast-fel îmi mai trecu puțin din amețala care mă cuprinsese.

Gândul că s'ar putea să fiu salvat, îmi dădea forțe noi și nervi mai mulți de rezistență.

De odată fui apucat pe după piept de o funie admirabil de bine aruncată. Simții că cineva mă trăgea cu nădejde de această sfoară și eu mă lăsaui dus.

Ast-fel susținut, înăntam încet pe patul meu de liane, până ce mă văzui apucat de niște brațe viguroase și depus pe pă-

mântul de unde pornisem cu câte-va minute mai înainte și carl minute îmi păreau acum secole.

Eram scăpat, deci, și aceasta grație prezenței de spirit a unui din servitorii mei, Domingo, care făcuse altă-dată vânătoare de cai sălbatici și care se pricepea foarte bine să arunce lațul (lazzo), cum făcea altă-dată în pampa (câmpie nemărginită).

Pierdusem aproape cunoștința când mă văzui pe pământ, din cauza emoției și a oboselei îndurate. Când mă desmetici, începui să strig de bucurie și să fac semne la cei de pe muntele cel-lalt, la care mi s'a răspuns cu strigăte de bucurie amestecate cu lacrimi....

Nu mai vreau să povestesc aci expansiunile de bucurie, lacrimile vărsate, călduroasele strângeri de mâini, etc., etc.

După aceasta mâncăram cu mare poftă. Când sfârșirăm masa — care dură cam mult — ne mai odihnim o oră și apoi o pornim în spre casă.

Ajunși la locul unde era să-mi pierd viața, împrumutai de la amicul meu aparatul lui fotografic și luai vederea primejdiosului loc...

Dacă n'ar fi fost bietul Domingo, m'aș fi dus și eu acolo unde se duse și aparatul meu fotografic...

E o amintire puternică...

Iată, d-lor, zise cel care povestea, cum am văzut și eu moartea cu ochii, fără ca să fiu nici marinăr, nici soldat și nici inginer de mine.

Ne văzurăm cu toți siliți să admitem acest lucru.

EXCURSIUNI IN ȚARA

VALEA TELEAJENULUI

Puține drumuri, prin munții noștri, cuprind atâtea frumuseți pitorești ca drumul care începe de la Mănecl Ungureni și suie pe valea Teleajenului, în sus, până la Keia și Bratocea.

Șoseaua albă a Vălenilor, bătută de arșiță, încărcată de pulbere, pe care călătorul e gonit prin focul dogoritor de Iulie, aproape o zi întreagă rămâne departe, înapoi, — ca un răuleț de lavă, pierdut printre talazuri, unele arămi, altele pătate de tufișuri mărunte, ce se topesc rând pe rând în marea sură și neîmurtă a șesurilor...

De la Mănecl, drumul începe să se furișeze printre două șiruri de munți înalți, verzi, acoperiți de păduri tot mai întinse și tot mai bătrâne.

La câți-va pași, pe sub Orășii, și mai departe pe sub umerii înegriți de codri ai Clăbucetului, aleargă Teleajenul, prin fundul prăpăstiilor de piatră limpede, sgomotos, căzând cu șuer metalic din lespede în lespede.

În dreapta și în stânga isvorăsc din întunecimile pădurilor izvoare și pârâiașe zglobiți și curate ca lacrimă.

Ele se strâng, toate în albia spume-goașă a Teleajenului și pornesc cu el, în salt sburdatec spre câmpiile mănoase ale Prahovei...

Pe deasupra acestui râu, pierdut în întunecime, șoseaua urcă, pe sub umbra fagilor seculari, în zig-zaguri nesfârșite.

Adesea ori ea răzbate prin luminisuri minunate, învăluite în umbra tainică și răcoroasă a pădurilor.

Alte dați răzbește pe muchii înalte, împresurate de stejari garboviți și trăsniți de biciurile fulgerilor.

Din aceste colțuri singuratic, se distern în fața călătorului, priveliști din ce în ce mai largi și mai mărețe.

Aici ochiul se pironeste uimit de-a-supra peretelui, din ce în ce mai înalt, care urcă, în stânga Teleajenului, către Dâlma vișelului, pe Clăbucet: aici se oprește, uluit, înaintea unei arături monstruoase ce se ridică amenințătoare peste munți, în spre miază-noapte și apus.

E o culme desgolită, de piatră, care stă par'că, să înainteze și să se asvârle din înălțimile cerului, în hăul necuprins ce se întinde dincolo de hotar spre Transilvania.

E Bobul Mic...

Pe măsură ce caleașca înaintează, valea se lărgeste, poienele se deschid tot mai vesele, apele curg tot mai zornite, iar munții se arată, și către apus, și către răsărit și către miază-noapte, tot mai pitorești și mai falnici.

Printre frunzele copacilor se întrezărește, din când în când, culmea pleșuvă și neînchipt de fantastică, scăldată în neguri viorii, a Zăganului.

Ea astupă tot fundul văii Teleajenului și apoi iarăși piere, spre a răsări din nou la vre-o nouă cotitură a drumului, de pe vre-o nouă muche, din vre-un luminis.

Aproape de poienița Bobului, Zăganul se desvâle de cdată în toată măreția lui, iar de aici înainte, umple necontenit zarea cu creștetele sale dințate, cu trupul lui uriaș și stingher pe jumătate înegrit de păduri de brad, brăzdat de șuvoaie secătuite, detunate de furtuni, atins de aripile nouriilor ce se târăsc pe deasupra stâncilor sale arse.

Învăluit în zăbranicul străveziu al negurilor, acest masiv gigantic prinde chipuri și înfățișări ce cu greu se pot zugrăvi.

Nici o asemănare nu se poate statornici între acest munte, privit din depărtare și între vre-o altă culme a Carpaților.

Deși foarte rar pătat de urme de zăpadă, el face pe călător să se creadă aici în Tyrol, aici în tărâmurile minunate ale Elveției.

E un miraj, de care privirea nu se mai satură; de care sufletul omenesc se și îngrozește, se și îndrăgostește...

Ajuns în Poiana Bobului, călătorul rămâne o clipă, uluit, în loc.

De-o parte, către asfințit, de asupra unor văi adânci, înecate de păduri seculare și prin întunecimile cărora curge Bobul, printre fierăstraie părăsite, plângând în hohote, — se înalță în azur culmile verzi, învăluite de pășuni întinse ale Grohotișului și Sintiliei.

De partea cea-laltă, dinco'o de apa Teleajenului, Clăbucetul își plimbă codrii prin nouri.

Înainte se deschide o poiană largă, cu zăvoaie de anini și ierburi înalte și flori fără număr, «Poiana Crucii».

În tînd scânteie iarăși Zăganul întunecos, enorm, ca un munte uriaș de cărbune în care încă mijesc pete de jertec, tăciuni aprinși și...

...Și pretutindeni singurătate, și pace și liniște adâncă, neturburată de cât de plînsul pâraelor și de freacățul domol al frunzelor mișcate de adierile vântului!

Iată însă că în această liniște neînmurită, se aud de odată bătăi rare, apoi tot mai dese, de toacă, — și sunete tânguitoare de clopot.

«Cine turbură oare pacea acestor nemărginite și adânc pustietăți?... se întrebă uimit călătorul.

Și ochii i-se îndreaptă pretutindeni, și nu vede nicăieri, nici o locuință omească, nici un sat, nici o urmă de viață.

Abia la câți-va pași mai departe sub pereții gigantici ai Clăbucetului, pe un mic platoș, nevăzut de oameni, ascuns în umbra pădurilor și scăldat de trefe tănuite, el întrezărește, cu mirare, o bisericuță solitară închisă între patru rânduri de chilii mărunte, albe, și neînchipt de drăgălașe în rusticitatea lor bătrână.

În poarta acestei monastiri se oprește, în amurg, caleașca cbotită.

Tuturor călătorilor, porțile acestui schit atât de singuratec se deschid în zi și în noapte, — și tot drumețul își găsește aici, după o zi întreagă de umblet, pacea și odihna cea bună.

E schitul «Suzana»: singura monastire de maici și singurul azil pentru călători de la Mănecl la Keia.

G. Silvan.

Cei de pe urmă Fuegieni

Am mai vorbit și altă dată în ziarul nostru despre bizarele rase care populează Țara de foc.

În timpul din urmă, o expediție engleză și-a petrecut două ani prin acele locuri depărtate; astăzi ea s'a reîntors aducând o mulțime de date noi, pe care ne grăbim a le împărtăși cititorilor noștri.

Nu vom face aici descrierea geografică a archipelagului; vom aminti numai că insulele acestea sunt expuse tuturor vînturilor, care par a'și fi dat în-

Yaghanii la pescuit

tălmire aici, din care pricină furtunile sunt foarte dese și foarte violente.

Vegetația este cât se poate de slabă. Pe coaste, expatriații argentinii au reușit să sădească niște arbori care ating adesea o înălțime de câte 8 sau 10 metri; dar mai sus, arborii devin cu totul pitici.

Țara de foc nu este mai îndepărtată de equator de cât bună oară S. oia, dar frigul este mult mai violent și iarna mult mai lungă.

Vara domnește prin păraginile acestea o umezeală care poate fi numită cu drept cuvânt «umiditate record.»

În baia de Cobk s'au observat adeseori 48 la sută vaporii, în atmosferă. Încă două părți la sută, și aerul s'ar fi transformat în apă!..

În acest amabil paradis, trăesc — sau mai bine zis, mor! — indienii despre care vom vorbi.

Pentru ca cititorii ziarului nostru să nu rămâie indiferenți, pentru ca să le trezim adică interesul, va fi destul să spunem că oamenii aceștia sunt destinați unei pieiri complete.

Acum 25 de ani, tribul Yaghanilor număra 2.500 de oameni; astăzi n'au mai rămas nici două sute. Cât despre tribul Onas, despre care se spune că se ține bine, din 2.000 de oameni, a fost redus la 600. Și mortalitatea continuă aproape în aceleași proporții.

Ilustrul Darwin a fost cel dintâi care a semnalat existența acestor rase, întorcându-se din călătoria pe care a făcut-o în anul 1834. Luându-le pe toate drept una și aceeași rasă, el vorbi despre dân-

sele ca despre «cea mai de jos treaptă a neamului omenesc.»

Poate că părerea sa asupra rasei Onas ar fi fost mai puțin severă, dacă ar fi avut prilejul să intre în legături cu indigenii din Australia.

Este adevărat că Yaghanii formează o rasă cu totul primitivă; trăesc într-o țară cu un climat riguros excepțional, și n'au învățat încă până astăzi să-și acopere corpul cu haine, într'un mod eficace.

Înainte de sosirea europenilor prin aceste locuri, nu purtau nici o haină, nici o stofă; umblau completamente goi. Femeile nu se arătau mai rușinoase de cât bărbații.

Se spune totuși că atunci când se duceau la pescuit pe un timp prea riguros, își atârnavă în jurul gâtului o bucată de piele, pe care o întorceau în partea din cotro bătea vântul.

Ați auzit oare vre-o dată vorbindu-se de o populație mai primitivă? Oamenii aceștia își petrec cea mai mare parte a vieții lor în bărci; lucrul se explică ușor, pentru că ei se nutresc numai din pescuit.

Când cadavrul unei balene sau al unui leu de mare se apropie de țărmurile lor, este un adevărat noroc pentru acești nenorociți.

În jurul cadavrului imens, se organizează adevărate banchete, care se termină cele mai de multe ori prin indigestii fatale.

Oricât de înapoiati sunt, Australianii cunosc întrebuințarea unui soi de undițe; bieții nenorociți din Țara de foc însă, nu cunosc nici un fel de instrument de pescuit.

Au inventat cursele pentru a atrage peștii, dar nu le-a venit în minte că s'ar putea inventa o undiță.

Ei leagă o bucată de materie grasă la capătul unui băț pe care îl plimbă apoi prin apă. Peștele este atras astfel la suprafață, și este prins printr-o mișcare fulgerătoare a mânel.

Acest procedeu pare a fi unic în analele antropologice.

Luntrea Yaghanului îi ține loc de cămin. Camera bărbatului este partea de dinainte; acolo stă dânsul și pândeste vânatul. În partea din dărăt stă femeia, care este ocupată cu vâslitul. Lângă dânsa stau copiii, care se joacă, sau se ceartă: treaba lor!

În centrul luntrei este așezat mobilierul c. a. z. E un mobilier cât se poate de simplu.

Ca și unele triburi australiene, Yaghanii nu cunosc arta de a face focul; de aceea, ei întrețin cu cea mai mare îngrijire focurile pe care le au aprinse aproape în fie-care barcă, la mijloc, pe o grămadă de pământ.

Cu acest prilej e bine să vorbim despre o greșeală destul de răspândită.

Se crede în general că numele de Tierra-del-Fuego a fost dat archipelagului de către primii exploratori spanioli din pricina activității vulcanilor săi.

Însă din relațiile lăsate de către un membru al primei expediții Magelan, rezultă că îndrăzneții navigatori au fost înținși de mulțimea coloanelor de fum care se ridicau pe coastele strătorii Magelan. La început ei n'au putut determina origina acestor coloane de fum.

Crezură că erau produse de niște sulfatați sub-marini, și abia în urma celei de a doua călătorii descoperiră adevărul.

Ar mai fi multe lucruri de spus despre rasa aceasta misterioasă; dar trebuie să rezervăm spațiul pe care îl mai avem liber în coloanele ziarului nostru pentru al doilea trib fuegian.

Tribul Onas este în general mai civilizat. Înainte de toate trebuie să spunem că cunosc întrebuințarea hainelor, cu mențiunea că croitorii lor n'au nevoie de multă învățătură.

În adevăr, haina lor cea mai complicată este o piele de guanaco, cu care se învălesc în timpul anotimpului friguros.

Mantaua astfel obținută de la natură, n'are nici nasturi, nici cheutori; onasul se mulțumește să-și lege capetele în jurul gâtului.

Când partida de vânătoare devine mai pasionată, vânătorul uită intensitatea frigului și înverșunarea vântului; își leagă mantaua, pentru a-și putea continua cursa cu mai multă repeziciune.

Tribul onas, cu toate că insular, și în complet contrast cu Yaghanii, n'are nici macar bărci. Onasul nu învață nici să înoate; lucru care este cu totul extraordinar la un indian.

Aceasta din pricină că tribul Onas își

Vânătoarea de guanaco

petrece aproape întreaga viață pe înaltele platouri care formează centrul principalelor insule a arhipelagului. În platourile acestea locuiește Guanaco, tratele sălbatec al lamelor; indianul Onas cere acestui animal și hrana și îmbrăcăminte.

Foarte fricos, guanaco n'are alte mijloace de apărare de cât prodigioasa agilitate a picioarelor sale.

Indienii trebuie să întrebuițeze multă răbdare și multă șiretenie pentru a-l putea vâna.

Mai întâi de toate, trebuie să fie înșelată vederea pătrunzătoare a animalului.

Pentru aceasta, indianul studiază culoarea ținutului în care va avea loc vânătoarea. Dacă banda de guanaco s'a refugiat într'un câmp de zăpadă, indianul se colorează în alb. Va trebui să străbată o câmpie. Se găsesc ușor substanțe care să dea corpului culoarea cerbil.

Lucrul e mai greu când terenul este stâncos. Atunci corpul trebuie să se imbrace în culoarea ardeziei.

Cu ajutorul acestui șiretlic, indianul reușește aproape totdeauna să se apropie destul de mult de banda animalelor, pentru ca săgeata sa să ucidă unul.

Urmărirea este foarte grea, aproape penibilă, când se face pe platourile mai înalte. Numai abilitatea de trăgător consumașii a orașilor poate învinge asemenea greutatea.

Din cea mai tragedă copilărie, oamenii aceștia fac numeroase exerciții cu săgețile.

După cum se vede, viața acestor triburi este încă cu totul în acea epocă ideală a copilăriei.

Unde sunt grijile pe care ți le dă civilizația, problemele filosofice care ne chinuesc mintea?..

Mu'ți s'avanți au spus că ar dori liniștea copilăriei omeniei. Dar oare cine dintre noi ar putea spune cu sinceritate că invidiază liniștea triburilor fugiene?..

Vetor.

Ultima expediție a unui aventurier

— Urmare —

Doctorul, înțelegând importanța acestor întrebări, își scoase repede portofelul, în care se afla o scrisoare de credit asupra unei bănci din Mexico și pașapoartele luate la plecarea din Franța.

— Îți mai dau, adăogă savantul, și manuscrisul acesta japonez. Ți-l dau mai mult chiar de cât la banii mei... Mai am și niște hărți ale ținutului...

— Hărți!.. exclamă Capard. Dar nu

vă gândiți că veți fi luați drept spioni militari?

«Și tu, Trompet, aruncă-ți decorația!

— Dar tu de ce nu-ți scoți decorația? întrebă Trompet.

— Mexicanii cred că e decorația pe care am câștigat-o la Saragosa.

— La apărarea?..

— Destule observații!..

Bravul hotelier se duse să ascundă obiectele pe care le primise și se întoarse după un moment cu câte-va instrumente de lucru.

— Acestea vor fi instrumentele d-v. de căutător de aur sau de explorator de antichități, cum veți voi. Cât despre pașapoarte, veți spune că le-ați uitat pe bordul vasului care v'a lăsat pe coasta aceasta.

«Și mai cu seamă să nu pronunțați nici un cuvânt franțuzesc; vorbiți tot timpul limba spaniolă... Nu strică dacă puteți amesteca câte-va cuvinte englezești.

— Vorbesc destul de bine limba engleză, răspunde doctorul; de asemenea și Trompet o vorbește bine.

— Atunci totul va merge bine. Veți putea da drept niște americani de la nord. Căci, după câte știu, iankeii s'au aliat cu mexicanii și voesc să meargă contra regimentelor noastre...

— Pot să vie, răspunde Trompet, pot să vie...

Dar Capard nu-l mai asculta.

Se suise și dînsul pe terasă, de unde peonul parlamenta cu trupa.

— Ce este ser'os, căpitane? întrebă Capard, care era cunoscut cu ofițerul.

— D'agul meu, răspunde ofițerul, suntem în căutarea unui detașament francez care a debarcat azi dimineață și care s'a îndreptat prin părțile acestea.

— Ah, cugeta Capard, nu cum va animalul acela de Trompet va fi făcut vre-o prostie?

Apoi cu voce tare:

— Eu n'am văzut nici un detașament, căpitane.

— Se poate, amigo. Dar te rog să-mi deschizi îndată, căci în caz contrar voi fi nevoit să sparg poarta.

Ventero și Peon se coborî îndată, și după un moment poarta era deschisă.

— Stați de bază! comandă căpitanul și trageți asupra orî-cuî s'ar încerca să fugă.

Hanul fu înconjurat de un cordon de sentinele.

Ofițerul pătrunse în prima sală; vre-o douăzeci de ofițeri îl urmau cu baioneta la armă.

— Căutați pretutindeni!...

— Nu e nevoie, căpitane, răspunde Capard. Te voi conduce eu însumi la camerele ocupate de cei doi călători cari au sosit adineauri.

După aceia putea căuta pretutindeni; vă jur că nu veți găsi pe nimeni.

— «Vamos!»! răspunde ofițerul!

— Aici este, zise Capard, oprindu-se

în fața camerilor celor două francezi.
Două lovituri puternice în ușă răsunară.

— Ce voiți? se auziră două voci, din interior.

— Deschideți!

Ușile fură deschise îndată, și cei doi călători apărură pe jumătate desbrăcați.

— Hărțile d-tră? întrebă căpitanul.

— Le-am lăsat pe puntea vasului care ne-a debarcat aici azi dimineață.

— Ați debarcat la capul Corrientes?

— Da, senor.

— Și tovarășii d-tră unde sunt?

Doctorul și Trompet se priviră mirați de această întrebare.

— Bine, am înțeles! exclamă ofițerul; vă veți explica în fața consiliului de război.

— «Patru soldați să vegheze asupra acestor oameni.

Apoi, întorcându-se spre hangiu:

— Șase camere pentru ofițeri, trupa se va culca în «caballerizas», (grajduri).

— Hola, Peon! strigă Capardo.

— Stăpâne?

— «Refresco» (băuturi răcoritoare) și pesmeți pentru domniile acestia, și «aguardiente» (rachiu) pentru soldați.

Și luă el însuși loc la masă, cinstind câte un pahar cu ofițerii.

A doua zi, în zorii, trupa părăsi hanul luând și pe cei doi prizonieri, cari mergeau legați unul de altul cu o frînghie.

— He! le strigă Capardo, domnilor spioni, uitați că trebuie să-mi plătiți?... Niște spioni au în tot-d'a-una destul bani.

Trompet deschise gura pentru a-i răspunde.

Dar stăpânul său nu-i dădu timp.

— Cât? întrebă dânsul, întorcându-se spre Capardo.

— Patru onci de aur, pentru voi, și pentru bravii noștri soldați, răspunde hangiu.

— Plătești! ordonă doctorul, adresându-se lui Trompet.

— Dar...

— Plătește, «mil diablos»!

De cinci-spre-zece ani, aceasta era prima vorbă violentă pe care Trompet o auzea de la stăpânul său.

— Nu mai înțeleg nimica, cugeta fostul zuav; stăpânul meu, care era blând ca o gazelă, înjură ca un surugi... Capard, care s'a bătut de zeci de ori în duel, a devenit fricos ca o hienă... Ce înseamnă oare toate acestea? Fără îndoială, trecem printr-o mare încurcătură, și nu m'aș mira dacă...

— Grăbește-te, «by God».

— Iată, iată! murmură sârmanul zuav, scoțând bani.

Hangiu primi banii fără să mulțumească, și întorcându-se spre ofițer, îl întrebă:

— Imi veți da un loc bun pentru a asista la spânzurarea acestor spioni, domnule căpitan?

— De sigur, răspunde ofițerul; dacă vreți poți lua parte și la judecată... Va fi mâine.

— A!.. e o idee bună! Mulțumesc, domnule căpitan.

După ce trupa dispăru la orizont, Capardo își puse șeaua pe calul cel mai bun și porni în galop.

Pentru a câștiga timp, și în același timp pentru a nu fi văzut, merse pe niște drumuri lăturalnice.

Pe la amiază se reîntoarse, și după ce-și duse calul la grajd, își chemă peonul.

— Voești să-mi cumperi lentă? îl întrebă dânsul, fără muț înconjur.

Surprins de această întrebare, peonul rămase mut.

— Haid, răspunde-mi, mil diablos!..

— Dar stăpâne, de când sunt în serviciul d-tale, n'am putut strânge de cât vre-o zece onci...

— Dar tortillera, cu care vcești să te însoți?

— Nici dânsa n'a putut strânge mai mult de cât atâta.

— Prin urmare, amândouă la un loc aveți două-zeci de onci! Dar eu n'aveam nici pe jumătate când am sosit în Mexic!

— Da, stăpâne. Dar renta d-tale valorează cel puțin o sută de onci. Vedeți bine că...

— Taci, și du-te de-o cheamă pe tortillera. N'avem multă vreme de pierdut. Peonul din ce în ce mai uimit, se duse să-și caute logodnica.

Când fură amândouă față, patronul scoase din buzunar o hârtie care avea pe dânsa o mulțime de stampile.

— Știți voi ce este arta? întrebă dânsul.

Drept ori ce răspuns, cei doi servitori deschiseră ochii mari.

— Este un act pe care l'am luat de la «Scribano», și prin care eu, Capardo, vă vând renta cu suma de o sută de onci.

— Actele sunt în regulă, purtând semnătura mea.

— Dar...

— Destul cu atâta «dar», răspunde hangiu, răstît; hai, semnați aici.

Viitorii stăpâni ai hanului semnară actul cu mâinile tremurătoare, apoi peonul, conștiincios, scoase cele două-zeci de onci pe care le poseda.

— Foarte bine, zise Capardo, refuzând monedele de aur; păstrați banii aceștia ca un fond de rezistență.

— Dar finul, și meiul, și proviziile?

— Vi le dau pe toate... M-ați înțeles?

Cu o mișcare aproape instinctivă, bărbatul și femeia căzură în genunchi.

— Stăpâne!.. Bunul nostru stăpân!..

— Lăsați mulțumirile!.. Sculați-vă și aduceți-vă aminte că actul de vânzare nu va fi bun de cât după căsătoria voastră.

— Vom merge chiar astăzi la «padre».

— Nu; să lăsați pină mâine, răspunde Capardo, care nu-și putu opri un suris văzând graba celor două tineri.

— Pentru moment, zise dînsul, întorcându-se spre peon, te vei duce în munte unde locuiește «cuadrila de la muerte» și vei spune șefului că am nevoie de dînsul și de banda sa pentru astă seară.

— Bine, stăpâne.

Peste cinci minute peonul, mulțumit, încălică și se afundă în regiunea muntoasă care se întinde aproape pe țărmul oceanului Pacific.

CAP. III

Serbarea de la presidio. — Soldați indieni. — La consiliul de război. — Indignarea lui Trompet. — Un om distrat. — E nebun! — Gestul solemn. — Un fervent adorator al doctorului Hilariu. — Acuzare stupidă. — E un general francez. — Sentință rău primită. — Serimă cu baloneta. — Pronunciamento. — Trei condamnați la moarte.

Cei cinci săi sease sute de locuitori din presidio San Juan erau plini de veselie; trebuia să aibă loc judecata celor doi spioni francezi.

Pentru serbarea aceasta bărbați și femei îmbrăcaseră hainele lor cele mai frumoase.

Bărbații, în mândra lor «zarapă», cu «sombbrero» de fetru negru, aplecat pe ureche, cu «calzonera» nouă, își sunau de pământ pintenii lor de argint; pe când elegantele «senoras», îmbrăcate în frumoasele lor «mantilla», își oglindeau la soare frumoasele lor rochii colorate, dând din când în când câte o monedă cerșetorilor cari treceau pe stradă. Și în mijlocul acestor mulțimi pestrițe ochiul abia poate distinge vesta albă și pantalonii de aceeași culoare ai soldaților indieni, cari 'și preumblă prin mulțime neînsemnata lor persoană.

Și de n'ar fi fost puștile pe cari le purtau, cu greu ar fi putut ghici cine-va că oamenii aceia făceau parte din garnizoană.

Un sunet de trompetă se auzi, urmat de o comandă.

Soldații alergară și abia mai avură timpul să se așeze în rînd pe trotuar când sosiră membrii consiliului de război: un colonel, doi maiori și un ofițer subaltern îndeplinind funcțiunea de grefier.

Cei-l'alți ofițeri plecară spre «calabazo» (închisoare) pentru a se reîntoarce cu prizonierii.

Trompet și stăpânul său luară loc pe o bancă în fața consiliului de război.

Soldați cu puștele încărcate, cu baionetele la arme păzeu sala de consiliu, în care nu fusese admis de cât un foarte restrîns număr de curioși.

— Numele și pronumele d-voastră? întrebă președintele.

Doctorul, care părea ocupat într'un monolog intini, nu auzi vorbele președintelui.

Trompet răspunde pentru dînsul.

— Stăpânul meu se numește Clear-fountain.

— Și d-ta ești servitorul său? întrebă președintele.

Trompet se înroși, se îngălbeni și cu vocea vibrantă de mânie, răspunse:

— Un fost zuav, d-lor, nu poate fi nici odată servitor.

Mânia îl făcuse să uite orî-ce prudență; numai exclamările ofițerilor și ale publicului din sală îl făcuseră să bage de seamă ce prostie comisese.

Singur colonelul rămăsese nepăsător.

— Și ce grad are șeful d-tale în armata franceză? întrebă dînsul după ce liniștea fu restabilită.

Trompet izbucni într'un hohot de ris tormidabil. Când reuși să se liniștească, răspunse:

— Vă rog să mă ertați, d-le colonel, dar nu m'am putut stăpâni...

«D-voastră spuneai că stăpânul meu este ofițer. Dar aveți bunătatea de 'l pri viți puțin și spuneți-mi dacă are dînsul înfățișarea unui soldat.

«Dacă n'ar purta ochelari, n'ar vedea nici pînă la o distanță de zece pași... Și-a pierdut întreaga viață cercetînd niște documente vechi...

Figura colonelului se însenină. Dînsul fixă o privire lungă asupra tovarășului lui Trompet.

— Așa dar stăpânul d-tale este un savant? întrebă dînsul de odată.

— Un adevărat savant, d-le colonel, un savant cum nu se prea găsesc mulți pe pământ.

«De cinci-spre-zece ani de când am plecat din regiment, nu l'am părăsit nici un singur moment și știu eu bine cât va'orează.

«Am făcut înconjurul lumii împreună. Am putea scri volume întregi numai descriînd țările pe care le-am străbătut.

— Așa dar, reluă colonelul, mai interesat de cât cum ar fi voit să pară și chiar de cât cum ar fi trebuit să fie, d-ta ești colaboratorul acestui domn?

— Colaboratorul?... Nu știu ce voiți să spuneți, d-le colonel...

— Adică îl ajutați în lucrările sale, în cercetările pe care le face?

— Eu? exclamă Trompet... Se vede bine că nu mă cunoașteți... Nici odată nu mi-am bătut capul cu ast-fel de lucruri!.. Eu imi vedeam de daraverile mele și domnul de ale sale.

Și întorcându-se spre doctor:

— Dar, pentru Dumnezeu, d-le, mai răspunde și d-ta ceva... M'a apucat și se tea de atîta vorbă.

— Ce spui?... întrebă cel-lalt tresărind.

— Spun că e mai mult de o jumătate de oră de când ne aflăm în fața unui consiliu de război și d-ta parți că nici nu bagi în seamă lucrul acesta.

Doctorul își apăsă fruntea cu mâna, privi în jurul lui și de abia acum păru că și dă seamă de locul în care se află.

— Vă rog din tot sufletul să mă ertați, d-lor, zise dînsul, și se înclină în fața membrilor consiliului.

Colonelul se înclină la rîndul său, în

timp ce cei doi maiori rămaseră tan- toși în uniforme lor.

— Omul...—nu știu cum să-l zic mai bine...—omul d-tale de încredere...

— Da, așa este, întocmai... Nu găseam cuvîntul potrivit adineauri, întrerupse Trompet.

— Omul d-tale de încredere, continuă colonelul, ne spune că d-ta te ocupi cu cercetări științifice, în timp ce ai apărut în fața acestui consiliu acuzat de spionaj militar. Noi am voi din toată inima să credem afirmațiile d-voastră, dar ar trebui să ne dați oare-cari explicații hotoritoare, oare-cari dovezi...

— Oamenii aceștia sunt foarte politicoși, întrerupse Trompet; seamănă foarte mult cu japonezii... Iți mai aduci aminte cum ne-au primit?..

Doctorul uită din nou că se află în fața unui consiliu de război.

— Nu-i așa că am dreptate? exclamă dînsul plin de veselie.

— Drace!.. Cam așa mi se pare și mie! exclamă Trompet.

(Va urma)

CUM A FOST SARMISEGETUZA?

D. Teohari Antonescu, profesor de arheologie la universitatea din Iași, a publicat o lucrare arătînd cum trebuie să fi fost această cetate, capitala Daciei, sub Decebal și apoi sub Traian și urmașii lui. La expoziția din 1906 se putea vedea în Palatul artelor cetatea făcută mică, dar așa cum a fost cu împrejurimile, cu zidurile, cu porțile, cu turnurile de apărare, cu palatul lui Decebal.

La miază-noapte de Dunăre, zice d. Teohari Antonescu, nu se află, pe la 100 după Hristos, cetate de oraș mai mare de cât Sarmisegetuza. Ruinele ei sunt și astăzi în ființă la Grădiște, în colțul despre miază-zi-apus al câmpiei Hațegului în Transilvania. Câmpia e frumoasă și largă, e tot odată și roditoare, udată de ape ce vin de pe munții Hațegului. Culmile acestuia fac un părete de la apus spre răsărit până dincolo de virful Rătezatului, cel mai înalt din lanț. La apus muntele Rășcei închide câmpia, iar la răsărit muntele Sebeșului, așa că valea sa câmpia e cu trei laturi. Se putea greu intra aci, căci erau numai trei căi înguste, prăpăstioase și lesne de apărat. Dinspre apus e Poarta de fier a Ardealului printre culmile Hațegului (la miază-zi) și ale Rășcei (la miază-noapte). Din spre răsărit e poarta Merisorului între culmea Rătezatului, la miază-zi, și nodul Godeanului la miază-noapte. La intrarea acestei căi grele în valea Hațegului se află stîncă

înaltă prăpăstioasă de la Crivadia. De la miază-noapte se intră prin strămtoarea îngustă de la Orlea, lângă care păzește dealul Orlea, ca un turn uriaș.

Prin trecătoarea Merisorului valea Hațegului stă în legătură cu valea Jiului spre Oltenia; iar prin Poarta de fier cu Banatul de astăzi și deci prin amîndouă cu Dunărea. Prin trecătoarea Orlei se leagă cu câmpia Transilvaniei (Ardealului).

Cetatea Sarmisegetuzei se află zidită, nu se știe când, în colțul de miază-zi-apus al câmpiei, acolo unde era mai înaltă.

Baronul de Hohenhausen a cercetat ruinele cetății și a publicat o lucrare la 1775, dînd și planul. Cetatea era în 4 muchi. Laturele cele mai scurte erau cele de la miază-zi spre miază-noapte (563 m.); cele de la apus spre răsărit erau de 623 m. Zidurile au fost groase de la 2—2½ m. Erau dintr'un miez de pietre neregulate legate cu tencuială așa de tare ca și piatra.

Acest miez se afla învelit cu pietre tăiate regulat și pe din lăuntru și pe din afară. Zidul se poate vedea mai bine pe partea de răsărit. În jurul zidului, afară poate de partea apusană, unde nu era nevoie, se află un șanț lat de 30—45 de metri. Partea câmpiei unde era Sarmisegetuza se pleca pe de o parte încet de la miază-zi spre miază-noapte. Apoi cetatea fiind zidită de o parte și de alta a riușorului Clopotiva, locul se pleca spre acesta, covățindu-se.

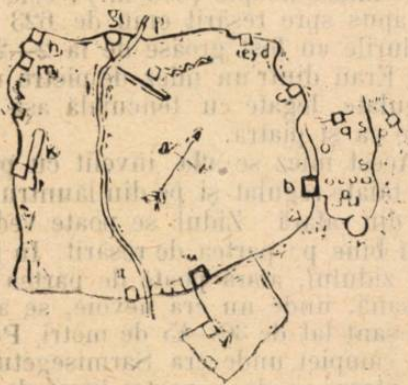
La 170 de pași spre miază-noapte de zidul cetății sunt ruinele unui amfiteatru. Printre amfiteatru și cetate trecea un drum, căruia îi zic și acum *drumul lui Traian*. Spre miază-zi-apus, pe culmea dealului lui Dănilă, sunt rămășiți de zidăria romană. În linie cu colțul de miază-zi răsărit, cam la 100 de pași, se află o mîgură înaltă și între aceasta și cetate, niște izvoare bogate de apă.

D. Teohari Antonescu se slujește, pe lângă însăși ruinele de astăzi, de lucrările a două învățați nemți, Cichorius și Petersen, cari au căutat să învie cetatea după icoanele numeroase ce se văd pe columna lui Traian din Roma, columnă sa stîlp înălțat spre a preamări înfrîngerea lui Decebal și cucerirea Daciei.

Dăm în ilustrația noastră planul Sarmisegetuzei așa cum crede d. Teohari Antonescu că a fost.

Laturea de răsărit începe în colțul de miază-zi răsărit *a*, unul din locurile cele mai înalte ale cetății. În *b* e o poartă, la *c* e altă poartă. La *d* este colțul de la miază-noapte-răsărit. Aci e un deal pe care se urcă zidul, pe muchea dealului e poarta *e*. De aci zidul se coboară pe cîlna dea-

lului până la *f*, unde riușorul Clopotiva eșea din cetate. De acolo se înalță pe un părete de stâncă până la colțul de miază-noapte-apus. Ca să nu poată pătrunde dușmanul prin albia riului, locul de eșire l'au întărit cu ridicături de pământ, cu gard de șarampoi, la stânga, și în lăuntru cu zid de piatră și turnuri, la dreapta. Laturea apuseană începe la *h*, unde e foarte înalt locul. De aci locul se pleacă mereu spre miază-noapte iar zidul îl urmează. În dreptul porții *l* e o vâlcea adâncă pe care o apăra incovoetura zidului. De acolo locul merge, înălțându-se până la poarta *m*, unde e un turn cu trei caturi. Aci e o stâncă uriașă, pe care se reazimă o parte din zidul de la miază-noapte. În *h*, în *l* și în *j* au fost porți. Laturea de miază-zi, cea

Planul Sarmisegetuzei reconstituite

mai lungă, leagă colțul *a* cu *i*, coborându-se în valea riului și apoi urcându-se. Intrarea riului în cetate o vedem apărută nu numai prin turnuri, dar și prin o întăritură sau cetățuie lipită lângă zid. Pe aci era și locul de intrare în cetate.

Zidul trebuie să fi fost gros de 2½—3 m., cum se vede după bucata rămasă la răsărit și care o fi de pe vremea Dacilor. Înălțimea trebuie să fi fost cel puțin de 10—12 m., căci tot așa de înalte sunt ale cetățuiei Colțea din apropiere. Acest zid se înalță pe o ridicătură meșteșugită de pământ (1½—2 m.). Șanțul era adânc de cel puțin 5 m. și lat de 30 m.; ba pe laturea de miază-zi, unde primejdia era mai mare, chiar de 40 m. Zidurile erau întărite cu turnuri, mai ales la intrarea și la eșirea riului *t*, *u* la miază-zi: *u* și *g* la cetățuia lipită de zid, *f* și *g* la eșirea riului.

Turnurile Dacilor nu erau de lemn, măcar că pe columna lui Traian sunt făcute ca de lemn, ba chiar așa ca să se vadă și cuiele care prindeau bărnele între ele.

D. Teohari Antonescu crede că meșterii săpători arătau turnurile barbarilor ca de lemn, pe ale lor ca de

piatră, numai spre a se cunoaște mai bine deosebirea. Ruinele însă nu ne arată turnuri de lemn nici la Sarmisegetuza nici la alte întărituri din apropierea ei. Se știe de alt-fel că Decebal a avut arhitecți și zidari romani. Ruinele cetățuiei Colțea, care e curat dacă, ne arată că a fost cu totul de piatră. Asta însă nu împiedică pe meșterul care a făcut săpăturile de pe columna lui Traian s'o arate cu turn de lemn și clădiri de lemn în ea!

Lângă palatul lui Decebal, care se lipește de laturea răsăriteană a cetății și prin care curge un riușor, care trebuie să fie Sargeția, în albia căruia Decebal și-a îngropat comorile, se află un turn rotund fără ferestre, dar cu deschizături înguste prin care se putea spiona împrejurimile spre apus până la Poarta de fier, iar spre răsărit prin Crivadia. Alt turn însemnat e *g*, cu mai multe caturi, cu multe ferestre. Acoperișul era cu căpriori de stejar sau de tisă. Strașina era lată și acoperită cu olane. Astfel de turnuri se mai află multe în Ardeal.

Palatul lui Decebal pare clădit în timpul războiului întei și al doilea.

Se înțelege că în lăuntru cetății erau drumuri care se tăiau mai mult sau mai puțin drept. Era un pod de piatră cu holți peste riș. Era capiştea sau templul lui Jupiter optimus maximus. Era palatul cărmuitorului, templul zinelor apelor (Nymphaeum); templul zeilor Cabiri; un teatru, etc.

D. Teohari Antonescu ne dă și planul cetățuiei de la Colțea (Coldsvar) care se vede pe columna lui Traian, și asupra căreia s'au înșelat învățații. D-sa ne arată că astă cetățuie păzea împotriva unei armate ce-ar fi venit din Oltenia pe lângă muntele Rătezatul. De asemenea ne dovedește că erau întărituri care apărau trecătoarea de la Poarta de fier, pe muntele Selea.

St. N.

HOTII JAPONEZI

Hoții europeni, englezii mai ales, se strâng în barde foarte bine organizate înșelând pe cei mai abili polițiști.

Hoții japonezi nu sunt așa de perfecționați, totuși e interesant modul lor de «operație». Ei obișnuiesc mai ales să pungășească pe nesimțite pe trecători. Furturile care se semnalează mai des sunt cele de «guetas». Guetas sunt un fel de papuci de lemn cu care umblă pe stradă japonezii. Acest fel de încălțăminte înalță de 5 sau 6 centimetri, se leagă de picior cu ajutorul unei curele. Legătura însă este largă ast-fel că picio-

rul se scoate și se pune cu cea mai mare ușurință.

Indată ce hoțul vede un om cu papuci noi uitându-se la vitrina vreunei prăvălii, se apropie încet pe la spate și pe când victima admira vr'un obiect, el îi gâdilă talpa cu o pană de gâscă. Omul ridică piciorul crezând că i s'a așezat vr'o insectă pe el, îl freacă puțin de pantaion fără să se întoarcă și îl pune pe un papuc... vechi, pe care hoțul l'a pus cu cea mai mare înțeleală în locul celui nou. Apoi face tot ast-fel și la piciorul stâng și treaba e făcută. N'are de cât să se depărteze liniștit.

Alte obiecte, care ispitesc pe hoți, sunt acele de păr împodobite mai totdeauna cu pietre scumpe sau cu mozaicuri. Aceste ace fiind totdeauna lăsate afară din păr de opt sau zece centimetri, le este foarte ușor hoților să le tragă la ei cu ajutorul unui cauciuc.

Mâncările rochiilor sunt foarte favorabile hoților. Ele sunt lungi și largi, iar în interior au un buzunar în care se pune batista, banii etc. Nimic mai simplu de cât să'i introduci mâna în el și să fugi cu conținutul.

Prădările caselor se fac mai ales noaptea. Hoții ung cu ulei tâțanele ușilor, care se deschid apoi fără sgomot, intră înăuntru și somează pe locuitori să le dea banii și obiectele de preț. Ei se poartă foarte cuviincios cu victimele lor, dar val de acela, care ar striga ajutor. Sabia vizitatorilor nocturni l'ar face să tacă numai de cât.

Cu toate acestea hoții japonezi sunt câte odată foarte cinstiți. Unul francez, care se preumbla într-o zi prin împrejurimile Hiroshimei i s'a furat o geantă de călătorie conținând niște schițe, un carnet și niște hârtii de familie. Hoțul nu putu să fie descoperit, dar peste câteva zile francezul găsi geanta lângă ușa casei lui cu o scrisoare — anonimă, bine înțeleasă — a hoțului, care se scuza și îi înapoia geanta «pentru că conținutul ei nu'era de nici un folos».

Unul alt călător furându-i-se un ceas de mare valoare, alergă să înștiințeze pe «Kebu», șeful poliției.

Câteva zile mai târziu șeful primește o scrisoare în care i se arăta locul unde trebuia să pue o sumă oarecare în schimbul căreia călătorul își primi ceasul.

Acum vr'o 15 ani era val de aceea, care ar fi vrut să facă o călătorie fără escortă. Briganzii, care așteptau la toate cotiturile drumului, îi jefuiau și îi omorau fără milă. Dar acum s'au schimbat lucrurile; drumurile de fier au pus capăt hoților și chiar călătoria pe jos nu mai e primejdioasă. Chiar închisorile s'au modificat. Pe când înainte condamnații erau închiși în colivii de lemn, acum clădiri de piatră luminate cu electricitate adăpostesc celule spațioase și curate. Hoții sunt îmbrăcați în roșu. Ei împletesc pae și li se plătește o jum. sen (2 pae) pe ora de lucru. Ei mai primesc

o porție de orez fiert și fac bae în fiecare zi. Regulamentul închisorilor este foarte aspru. Coadminaților la moarte nu li se face nici cea mai mică concesiune.

În timpul războiului cerând unul dintre ei a da cei câțiva yenți ce mai avea pentru fondul de război, cererea i-a fost respinsă pe motivul că acei bani sunt murdari, dacă au trecut prin mâinile lui.

Ploestii.

Z. Bărbulescu.

POPOARELE NECUNOSCUTE

DIN

AFRICA CENTRALĂ

Rasa Mundan, una dintre multele rase indigene din centrul african, este o rasă foarte frumoasă, bine făcută, puternică, solidă.

Vechii războinici, pirai, vinători, oamenii aceștia au devenit astăzi agricultori și crescători de vite. Ei locuiesc casele părinților lor și cultivă câmpurile familiei.

Sunt niște țărani care adoră pământul și niște muncitori neobosiți; ei își cultivă ogoarele și își îngrijesc animalele, mai bine de cât în orice altă parte a Africii.

Se poate spune cu drept cuvânt că indigenul mundan este blând, ospitalier, lesne primitor de civilizație; nici odată nu vei întâlni un Mundan înarmat. În țara lor poți călători singur, chiar fără mărfuri care să-ți atragă; vei fi pretutindeni primit cât se poate de bine.

Șefii sunt niște mari proprietari, care se duc ei însuși să-și viziteze câmpurile și să le supravegheze.

În timpul recoltelor orașele și satele rămân deșerte; de dimineață până seara, toată lumea este la câmp.

Când stăbați înutul mundan, mai cu seamă după ce ai trecut pe la Laka, rămâi cu totul uimit. Nimeni nu mai fuge din calea ta, din contra.

Toți muncitorii îți esă în cale pentru a-ți ura drum bun și a-ți aduce apă rece de băut. Pretutindeni ești salutat cu bună voință; rămâi cu impresia unui popor foarte înaintat, foarte liniștit și sociabil.

Legăturile dintre administrație și dânșii sunt cât se poate de ușoare; nici odată nu se răzvrătesc împotriva autorității, cu singura condiție de a fi tratați nu ca niște sălbatici, ci așa cum merită.

Tatuage.—Mutlări

În timpurile mai vechi, Mundanii, după exemplul Kanorilor, își tatuau obraji, urmând niște linii foarte simple verticale.

Mulți mai poartă încă și astăzi urmele acestora.

În timpurile noastre, numai Mundanii de rasă nobilă mai au dreptul să-și facă

pe obraz trei cicatrice verticale. Poporul se poate tatua și el, dar nu i se îngăduie să aibă o regulă fixă.

Costume.—Pieptănătură

În timpurile vechi, barbatul mundan purta o piele de capră atârnată la cingătoare, cum poartă astăzi Laka.

Înăuntrul manechinului se află un fetiș

Astăzi, costumele acestora se mai vede foarte rar, și numai prin unele sate. El a fost înlocuit prin haine țesute.

Atât bărbații cât și femeile poartă părul scurt, și adesea ori umblă complect rași.

Câte odată, femeile mai poartă o pieptănătură pe care o obișnuiau în vechime. Părul, crescut lung, e împletit în şuvițe, în jurul gîtului.

Ca ornamente, poartă coliere și brațele; inelele sunt foarte obișnuite, fiind puse chiar și la picioare.

Familia.—Căsătorie.—Copii.—Situatia femeii.—Sclavi

Poligamia există și la dânșii, ca în toată Africa. Șefii au adesea foarte multe femei, care lucrează toate la plantații, contribuind astfel la prosperarea comunității.

Cine vrea să se căsătorească, plătește o zestre tatălui și mamei. Prețul variază între două și patru boi; adesea ori se cere echivalentul, în diferite alte lucruri.

Se vede că situația femeii e destul de bună.

Sclavi sunt bine tratați.

Arhitectură.—Instrumente

Arhitectura Mundanilor este cu totul specială.

Ea nu seamănă de loc cu aceea a populațiilor vecine, fiind mult mai înaintată.

Când zărești o construcție mundană de la o distanță mai mare, te-ai crede în fața unui castel din munții Vosgi.

Sunt niște turnuri rotunde de diferite mărimi și de diferite forme, reunite între ele prin ziduri.

Magazinele de grâne au forma unor cupole, ca acelea ale unui observator.

Lucrul acesta este foarte natural, pentru că indigenul mundan fiind agricultor, prima sa grijă este să-și construiască hambarul pentru grâne.

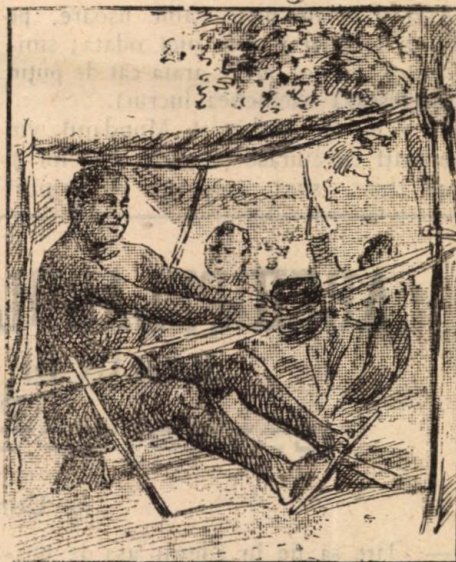
Magazinele acestea sunt foarte abil construite; umiditatea este evitată și se iau multe măsuri contra șoarecilor și a insectelor.

În interior magazia este împărțită în trei sectoare, prin trei pereți verticali.

Turnul este terminat printr-o cupolă în semi-steră, care formează acoperișul.

O deschidere lăsată în această cupolă îngăduie pătrunderea în interior. Turnul având trei sectoare deosebite, se pot pune în trînsul trei feluri de grâne. Unele din aceste minunate magazine au o capacitate de câte zece tone.

Afară de magazinele aceste, mundanii mai construiesc niște turnuri mai mici, înalte de câte trei sau patru metri și având d'asupra un acoperământ drept, formând un fel de terasă.

Instrument primitiv de țesut

Aceste turnuri sunt așezate la o distanță de câte șase metri unul de altul și legate între ele prin ziduri frumoase, destul de înalte, formând împreună zidul exterior al casei.

Toate porțile, toate ușile magaziiilor și ale turnurilor celor mici se deschid într-o mare curte interioară.

Fiecare bucată de pământ cuprinsă

între două magazii și două turnuri formează toată viața unei femei.

Fiecare femeie posedă prin urmare o magazie și un turn. De obicei un apartament este compus din trei încăperi.

Arme și instrumente muzicale

Mundani nu posedă nici o armă care să fie specială rasei lor. În vremea de demult, în munți, se serveau mai ales

metalice de origine antică. Dar sunt mai mult niște arme de paradă, pe care le întrebuințează pentru a da strălucire serbărilor.

Instrumentele lor muzicale sunt în cea mai mare parte împrumutate din țările Islamului: harpa, vioara cu una sau două corzi, toba, clopotul dublu, etc.

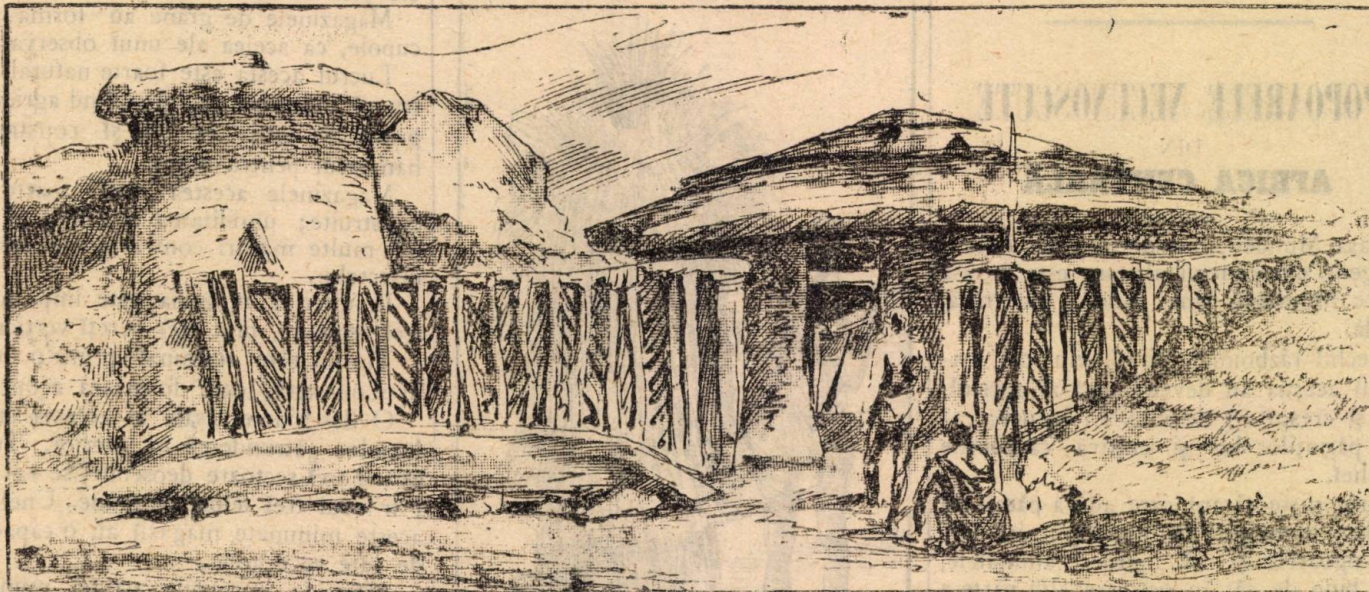
Ei au imitat cu destul succes trompeta de război a Tulbilor, și reușesc să

și știu să cânte unele melodii destul de plăcute.

În satul Sulkando, muzicanții formează o castă aparte. Șeful orchestrei este stăpânul absolut și toți îl ascultă. La chemarea lui, sunt datori să alerge toți muzicanții.

* *

Acestea sunt principalele caracteristici ale rasei mundane, rasă ospitalieră și

de arcuși și săgeți, fiind renumiți prin dibăcia lor.

Dar de când au devenit agricultori și crescători de vite, au părăsit cu totul exercițiul acesta.

Astăzi ei au niște săbiu ușoare, pe care nu le poartă însă nici odată; simplitatea acestor arme arată cât de puțin îi interesează asemenea lucruri.

În zilele de sărbători, Mundani vin îmbrăcați cu cuirase și căști; caii lor și dinșii chiar, sunt acoperiți cu armuri

scoată niște sunete metalice, care se repercută până foarte departe.

Singurele instrumente muzicale care par a le fi oarecum personale, sunt cornurile de antilopă.

Sunetele scoase de acest instrument, care este construit cu cea mai mare simplitate, sunt vibrante și prelungi, sămănând cu acelea ale unei orgi.

Sunt oameni care poartă titlul de muzicanți; ei formează adevărate orchestre

blândă, care înaintea expediției maiorului Moll, era aproape cu totul necunoscută europenilor.

Se vede, prin urmare, că nu toate populațiile Africii se răzvrătesc contra civilizației. Este foarte adevărat însă, că populațiile acestea primitive pot deveni prieteni credincioși, sau dușmanii de moarte, după modul cum au fost tratate.

Ctin

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

— Oare să fie în adevăr așa de teribil un lucru care pare la prima vedere atât de simplu; să transformi apa în vaporii?

— Oh! miss Nelly... Dacă ai ști... E o muncă teribilă.

— Ei bine! voiți afla-o îndată!

— Vom afla-o îndată, repetă curajoasa Mary.

— Da, da, trebuie.

Tinerele fete nu pătrunseseră nici odată în camera mașinelor, în închisoarea aceea misterioasă, în care palpita și

mugește acel organism formidabil care pune vasul în mișcare.

Totor se coborî cel dintâi, urmat de Nelly și de Mary; Merinos veni în urmă. Odinioară camera mașinelor vaporului «Morgan» strălucea ca un diamant; toate mașinăriile erau ținute în cea mai perfectă stare de curățenie.

De când vasul devenise însă proprietatea bandiților, lucrurile se schimbaseră, rugină și murdăria se întindeau peste tot.

Cu toate acestea mașina își păstrase toate calitățile. După o examinare re-

pede, Totor se convinse că toate mecanismele erau în cea mai bună stare.

— În curând va fi cald aici, zise Totor, deschizând ușa focarului.

— Dar e destul de cald și acum, în mijlocul acestor ferări și rugini.

— Ei!.. Acuma nu sunt încă nici patruzeci de grade! Să vedeți când vom avea 60 de grade... Din fericire ventilația este încă cât se poate de bună.

«Hei, Merinos! dragul meu, la cărbuni!»

«Sărmanele noastre tovarășe nu vor putea să-l transporte.

— Să ne apucăm! Blocurile de lignită fură transportate repede și sfărâmate. Apoi Totor aprinse focul... Erau trei focare.

Oare niște oameni așa de slabi și de puțin pregătiți, aveau să poată dovedi un lucru așa de greu?

«Ah! dacă Totor ar fi putut să fie pretutindeni în același timp! Dar în cu-

rënd, n'avea să-și mai părăsească locul... Și încă, din fericire, mașinerii vaporului «Morgan» era cât se poate de perfecționată, căci alt-fel, un singur om n'ar fi putut-o conduce nici odată.

Cu orî-ce preț trebuiau să producă vaporii... Alt-fel erau perduți.

Alik veni și dânsul să dea o mână de ajutor. Apoi căută instrumentele de focări și le distribui fetelor.

— Ce trebuie să facem? întrebă în același timp Mary și Nelly.

— Trebuie să alimentăm cuptoarele cu cărbuni.

Totor deschise porțița superioară.

O flacără puternică zbucni afară; strengarul păru că nu îi dă nici o atenție și apucând lopata cu cărbuni, o trânti în foc...

— Iată ce trebuie să faceți!

— La rândul meu!.. exclamă curgioasa Nelly.

«Trebuie să învingem sau să murim... Ei bine, vom învinge!»

Și apropiindu-se deschise la rîndul ei porțița și aruncă cărbunii în tocarul infernal.

Totor o privea plin de admirație!

— E frumos ceea ce faceți d-ta, domnișoară Nelly!..

— Dar Mary?

— Nu-î așa că e greu, domnișoară Mary?

— E foarte greu... Respiri foc și ți se pare că mori. Totuși e ceva care te atrage.

— Oh!.. cum plâng acum din toată inima pe aceia care își petrec toată viața cu asemenea muncă!.. Sărmanii oameni!.. Sărmanii martiri!

— Când ve va fi prea cald, zise Totor, să ești pentru a respira puțin aer. Dar să nu stai prea mult, căci e primejdios.

«Acuma, să vă înconjurați mânele cu niște cărpe. Dar să le țineți mereu ude, pentru ca nu cum-va să se aprindă.

«Curaj, și păstrați-vă puterile!..

— Da, amic! meu... da, bunul meu amic... Îți voi asculta sfaturile... și apoi, ai bi încredere în mine... pentru totdeauna, pentru toată viața.

— Oh!.. cât de mult aș vrea să nu te părăsesc, să te scutesc de acest chin!

«Dar, din nenorocire, trebuie să stai mereu la locul meu, pe platforma de manevră.

Alik tăcu un semn repede lui Totor, și îi zise:

— Este timp să-ți ocupi postul, domnule Totor... A început să fie presiune. Eu voi lua loc la bară, și cred că voi putea dovedi singur tot lucrul. La revedere, Mary, și fă-ți datoria.

— La revedere, amic! meu; voi fi demn de d-ta, răspunse cu simplitate canadiana.

— Și d-tale, domnule Harry, îți urez spor la lucru... Și apoi, dacă se întâmplă vre-o nenorocire, anunțați-mă... Vom opri...

— Da, Alik.

— D-ta ai însărcinarea cea mai grea, domnule Harry!.. Curaj!

— Mulțumesc Alik! Vino să-ți strâng mâna... «Go ahead»!

Totor și Alik dispărură. Merinos și tinerele fete se văzură singuri în infernul camerei mașinelor.

Zece minute trecură.

Focarele mugeau și era așa cald, în cât se părea că și oțelul care compunea mașinile avea să se topească.

Asemenea stare de lucruri nu putea să dureze multă vreme... Trebuiau să se urce pe punte... Dacă mai întârziu acolo, aveau să moară de sigur, pentru că o ființă omenească nu era în stare să reziste unei asemenea temperaturi.

Și cu toate acestea, nici unul nu se urcă pe punte; cu tot focul care le incendia vinele, bieții copii rămăseră nemîșcați de la datorie.

Harry deschise din nou porțița superioară a monstrului de foc.

I se păru că focul nu era destul de viu, și zise cu vocea scurtă:

— Nelly, o lopată de cărbuni?... Și d-ta una Mary! Acum e rîndul meu?..

Acelaș lucru îl făcură și cu celelalte focare.

Sudoarea le curgea șiroaie de pe față, și, după cum era foarte natural, se ștergeau cu dosul palmei nu cu mâneca.

Nelly izbucni într'un hohot de ris, care suna fals în închisoarea aceia clo-cotitoare.

Își vedea fratele cu fața înegrită, cu ochii albi perduți în întuneric.

— Oh! Harry! exclamă dânsa, ce mutră caraghioasă ai... Par'că ai fi un negru!

— Dar tu, mica mea nebună! dacă ai avea o oglindă să te vezi! Părul tău blond este plin peste tot de praf de cărbuni.

— E pudra de orez a negrilor!

«Dar tu, draga mea Mary, ești neagră!.. oh ce neagră!..

«Cel puțin, suntem draguțe așa?»

— Despre asta nu mai încapă nici o îndoială.

— Atunci cel puțin, e o consolare... Singura pe care o putem avea.

— Ba mai avem și altă consolare....

Aceea că am reușit să punem vaporul în mișcare...

— E adevărat... Acuma ne mișcăm!..

«Oh!.. când stăteam întinse a lene pe canapele, în cabinele noastre bănuim-am oare vre-o dată că de desubtul vasului era o lume, care se agita ca într'o închisoare, ca într'un haos, ca într'un infern?»

— Da! și pentru trei silinți pe zi... Bieții oameni!

— Ce crudă lecție a lucrurilor omenești!

«Mă cuprinde rușinea, când mă gândesc cu cât de puțin ne plătim luxul și plăcerile.

— Da, da!.. cu cât suferă cine-va mai

mult, cu atâta câștigă mai puțin. Dar, mai puțină filosofie, și mai mulți cărbuni! Monstrul acesta are niște guri lacome de tot! Să-l saturem!

Urmă un moment de tăcere. Nu se mai auzea de cât pocnetul sinistru al flăcărilor.

Nelly, înfrigurată, simțea o nevoe nebună de a vorbi. Mary, din potrivă, lucra în tăcere, fără să pronunțe vre-un cuvânt.

— Dar tu, Mary, de ce nu mai spui nimica? Suferi, nu este așa?

— Nu sufăr mai mult de cât d-ta, d-șoară Nelly... Exemplul d-tale mă încurajează și mă ușurează.

— Dă-mi mâna ta, scumpa mea amică... Lasă-mă să te îmbrățișez din toată inima, ca pe o soră!

— Oh! d-șoară Nelly, de-ai ști cât de fericită și de mândră mă faci... de-ai ști cât de mult te iubesc.

— Și eu de asemenea! Noi cu toții! «D zeule!.. Cât mi-î de cald... Par'că mi-ar arde gâtul!.. Și mi-e o sete!

«Harry!.. ce bea fochiști?

— Whisky! trag din când în când câte o gură.

«Nu simt puterea alcoolului care-î ține în picioare, până când îl ucide.

«Dar îți voi da îndată să bei puțin ceai cald. E cea mai potrivită băutură.

— Dar mă înăbuș! exclamă Nelly... Oh! de astă-dată nu mai pot suporta, frate dragă... Mary... Văd pretutindeni numai foc... Mi se pare că îmi arde capul...

— Vino repede să respiri puțin aer.

Și ajutat de Mary, o transportă în bătaia curentului de aer care bătea de pe punte.

— Ah! murmură dînsa, înfiorată de plăcere; mi se pare că aici aspir viață...

— Destul, mica mea surioară, destul.

Un duș înghețat îi cădea pe umeri.

Se retrase ea singură, murmurând:

— E drept că dacă m'aș uita multă vreme aici, m'aș expune unei morți sigure...

«Și-acum la lucru!

Și toți trei își continuară munca cu eroism.

Și era în adevăr o muncă spăimântătoare, ucigătoare, mai ales sub latitudinea aceea. Merinos își înălță mașinal privirea spre termometru, și se înfioră, când văzu că erau șase-zeci și două de grade.

— Nici odată nu vom putea fi destul de puternici pentru a rezista până la sfârșit, cugeta dînsul. Mai cu seamă bietele fete!

«Abia suntem aici de o oră, și mă simt slăbit. Și apoi, suntem oare înaintați cu mult? Avem o viteză măcar de cinci noduri?»

În adevăr, cei trei tineri îndeplineau o operă, care era mai presus de forțele lor.

Știm cu toții că vasele care merg spre Extremul Orient, îndată ce au ajuns în Marea Roșie, nu mai întrebuințează ca

fociaști, de cât oamenii anume pregătiți pentru această meserie. Se întrebuințează de obicei negri robuști, care rezistă cu mult succes căldurilor toride ale equatorului.

Și dacă așa este, cum ar fi putut trei adolescenți: un tânăr și două copile, să reziste unei munci, care trănește la pământ pe cel mai rezistent bărbat?

(Va urma)

OMUL ȘI NATURA

În Franța, cade în fie-care an ploae în volum de 411.600.000.000 metri cubi; în această cantitate, trebuie cuprinsă și apa provenită din topirea zăpezilor.

Vîrsta arborilor. — Ulmul ajunge pînă la vîrsta de 350 ani, edera pînă la 450 ani, nucul pînă la 600, maslinul 700, cedrul 800, stejarul 1500, iful 2800. Humboldt a socotit vîrsta unui baobab bătrîn de 5.700 ani.

Fluturii sunt foarte numeroși în Australia. Indigenii îi capturează aprinzînd lemne verzi, al cărora fum îi înăbușă. După aceia insectele sunt culese, coapte și mâncate, ca niște prăjituri.

În Japonia, mai mult de trei mii de persoane își câștigă existența zilnică, crescînd un fel de insecte cunoscute sub numele de «Kusa-hibari». Insectele acestei seamănă cu grăcerii noștri, și scot un fel de sunete zglobit, asemănătoare în acelea ale unor clopote de argint.

Un naturalist răbdător a făcut recenziile speciilor animale care trăesc astăzi în lume. A numărat 2000 de specii de mamifere, 12.500 specii de păsări, 4400 de reptile, 72.000 de pești, 50.000 de moluște, 20.000 de crustacee, 10.000 de arachnide, 230.000 de insecte, 6100 de vermi, 18 pînă la 20.000 de organisme interioare (protozoare etc.). Peste tot a numărat 265.000 de specii diferite.

Producția literară a Franței, după ultimele statistice, este jumătate cât a Germaniei, egală cu aceea a Italiei, și dublă ca a Angliei. În anul 1901, de exemplu, au apărut aproape 25.000 de lucrări în Germania, 11.000 în Franța și Italia, 6000 în Anglia.

Șoarecii sunt foarte numeroși în subsolul Parisului. Numai în halele centrale sunt uciși în fie-care an câte optzeci de mii. Numărul acelor pe care-i ucid diferiții negustori prin prăvăliile lor este mult mai mare. Se ajunge la totalul formidabil de 1.500.000 de șoareci distruși în fie-care an.

La Newcastle un tânăr ține recordul vitezei ca dactilograf. S'a făcut socoteală că omul acesta scrie cu o iuteală mijlocie de 84 de cuvinte pe minut. Mai este o tinăra americană care-l face concurență; aceasta scrie câte 77 de cuvinte pe minut. Numele fetel este Rosa Fritz, iar al bărbatului James Wright. Părerea noastră este că acești doi tineri dactilografi ar putea forma o foarte nimerită păreche.

Chicago Daily News ne aduce știrea că termometrul cel mai fin care există este acela al universității John Hopkins din Baltimore.

Termometrul acesta a costat 55.000 de franci și diviziunea sa zecimală este atât de fină, în cât se pot lesne observa cele mai neînsemnate variații de temperatură.

De alt-fel, cetirea gradelor se face cu ajutorul unui microscop.

După o statistică recentă, producțiunea aramelor a crescut în timpul din urmă. Așa, în 1901, producția era de 680.000 de tone, iar în 1906 s'a ridicat la 715.000.

Această producție este repartizată după cum urmează:

Statele-Unite	408.476
Spania și Portugalia	49.320
Mexic	60.625
Chili	25.000
Canada	25.000
Japonia	42.000
Germania	20.000
Australia	36.000
Diferite alte țări	42.000
Total	718.400

Chiria cea mai scumpă din lume o plătește, fără îndoială, un american, d. John Gates. Domnul acesta plătește 230 mii de franci (230.000) chirie anuală.

Trebuie să adăugăm că d. John Gates locuiește în unul dintre cele mai frumoase hoteluri din New York.

Când acum câțiva ani d. Carol Schvab, unul dintre regiștrii trustului de petrol, plătea 50.000 de franci chirie, cifra era considerată ca un record. Acuma cifra aceasta pare foarte modestă. De alt-fel, gustul miliardarilor americani pentru hotelurile mobilate devine din ce în ce tot mai mare.

Grîul în Japonia. Se știe că baza alimentației japonezilor o formează orezul. Dar de cât va timp pâinea a început să fie consumată și acolo. Canadienii sunt aceia cari furnizează grîul japonezilor.

Iată în ce mod ingenios au procedat americanii pentru a câștiga această importantă clientelă. Acum câțiva ani, grîul era aproape necunoscut în Japonia; a venit o foamete mare, care a dominat mai multe provincii.

Guvernul Canadian a expediat îndată în Japonia grîu în valoare de un sfert de milion. Pe saci era scris cu caractere roșii, în limba japoneză: «Dar al guvernului canadian».

Fie-care sac avea într'insul o indicație pentru facerea pâinei și un pachet de drojdie.

De atunci comanda a început să curgă în Canada, din toate părțile Japoniei. Canadienii și au asigurat un însemnat debușeu pentru grânele lor.

Afacerile sunt afaceri.

Saprius

CEL MAI MIC CAL DIN LUME

Cel mai mic cal, care există în lume, îl posedă bogatul american Mr. Beels, care se ocupă cu cultivarea celebrilor Pony scoțieni. Calul pe care îl ține în brațe Mr. Beels nu este mai mare ca o capră mică.

Înălțimea lui este de 46 centimetri. Calul acesta este foarte blând.

MAȘTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Dânsa îl privia cu ochii plini de lacrimi, mirată că trecuse peste un adevăr, care totuși era atât de simplu.

— Așa în cât, dacă nu te reîntorci în Anglia, vei fi silită să rămâi mereu necăsătorită, pe când eu, mica mea Violetă, voi fi silită să fac același lucru.

— Am jurat, răspunse Violeta, încredinându-și fruntea, este adevărat. Dar jurământul acesta mi-a fost smuls într-o oră când nu eram liberă.

— Cu toate acestea, e tot un jurământ. Numai Iohn Lobster singur îți poate reda libertatea.

Și cu lacrimile în ochi, romancierul continuă :

— Ah, mica mea floare, nu mai vorbi. Lasă-mă să-mi fac datoria până la sfârșit în teribila aventură în care ne-am angajat. După aceea, poate că puterile misterioase care vin tot-d'una în ajutorul iubirei, vor avea mila de noi !

Și rămaseră mână în mână, până în clipa când Sara și Mona se apropiară de ei.

— Plecăm mai departe, le strigă ducesa, de la distanță.

— Chiar acum ?

— San a dat ordinul de plecare. Spăimântătoarea, dar pitoreasca noastră plimbare va reîncepe.

În adevăr, peste puțin plecară la drum tot în ordinea de la început.

Max se aplecă la urechea domnișoarei Fowler :

— Acuma, îți șopti dânsul, să nu mai avem alt gând decât acela de a-l învinge pe San. După aceea îți voi da toate silințele pentru ca să te scap de jurământul pe care l-ai făcut. Va veni oare în urmă fericirea ? Nu îndrăznesc s-o afirm. În ori-ce caz, vei avea libertatea să suferi fără lanțul sclaviei.

Dânsa îl scaldă în lungă și albastră ei privire; dar răspunsul i se opri pe buze.

.... Atletul San mergea mereu inconjurat de cei două ștrengari ai munților. Se părea că își facuse chiar din ei un fel de gardă personală.

De altminteri, ei nu dedeau nici cea mai mică atenție foștilor lor tovarăși de drum. Nu se vedea nici un gest, nici o singură privire de înțelegere.

Dacă Max și prietenii săi n'ar fi fost înștiințați mai dinainte, fără îndoială că acum s'ar fi crezut trădați.

Drumul e lung; orele par ne mai sfârșite.

Puțin câte puțin soarele se lasă spre asfințit, și dispare. S'a înnoptat.

Bandiții aprind torțe, și caravana capătă un aspect fantastic.

Așa, cu lumina aceasta, trec peste a-

bise, străbat defilee lungi; pante lungi sunt escaladate.

Oare drumul acela n'avea să se mai sfârșească nici odată ?

Intr'un târziu ajunseră într'un fel de înfundătură; pereții stâncelor se apropiară unul de altul, părăd că închid cu totul calea. Privind mai de aproape, ai fi zis că erau niște ziduri construite de mâna omului.

Dar calea era deschisă înainte, urmând niște curbe sinuoase, și dând în sfârșit din nou de aer larg.

În față era o prăpastie; în fața acesteia prăpăstii, un perete perpendicular, al cărui vârf domina, cu vre-o cincizeci de metri, platoul.

Priveau fără să înțeleagă.

Prăpastia le tăia calea.

Atunci, de ce fuseseră aduși până acolo ?

Intrebări neformulate cu voce tare, căci nimeni nu părea să poată da vre-un răspuns.

Dar San înaintă spre dânsii și descălecă. Făcu un semu și câți-va războinici se apropiară pentru a ajuta europenilor să se coboare la rândul lor.

— Ne vom opri aici câte-va zile poate, glăsuî San.

Apoi modulă o șuerătură bizară, care atrase lângă dânsul pe cei două ștrengari, împreună cu animalele lor.

Banditul îi primi cu un surâs; apoi, desmerdându-l, le zise :

— V'am făgăduit o plăcere, dragii mei, acum a sosit momentul să vă vorbesc mai lămurit.

Și reținând cu un gest pe prizonierii, care voiau să se îndepărteze :

— Puteți rămâne, doamnă ducă; rămâi și d-ta, frumoasă domnișoară Mona; rămâneți și d-tră, domnilor, care fără să fiți siliți de cine-va, ați voit să pătrundeți misterele Asiei. Eu nu pot avea nici un secret pentru niște oameni care trebuie să moară.

Și după ce răsă cu poftă, adăogă :

— Și apoi, cred că sunteți și d-tră curioși să aflați ce așteptăm noi aici.

Acum se întoarse, spre cei două ștrengari, și arătându-le cu mâna zidul perpendicular al stâncii, le zise :

— Știți voi ce înseamnă zidul acesta de granit, dragii mei ? Nu-i așa că nu știți ? Ei bine ! aici este portul A care comandă intrarea secretă a templului subteran și a marelui închisorii centrale.

Captivii se clătinară ca niște frunze zguduite de vânt.

Banditul murmură cu sarcasm :

— Ei, ei !.. Mona, Sara, inimile d-tră de femei se emoționează, când vă știți

asa de aproape de aceia pe care îi iubiți. Numai că... o prăpastie închide calea... portul din față noastră este o grămadă de stânci, fără nici o deschidere. Cum să ne continuăm calea ? Cum să trecem peste prăpastie ?

Acum izbucni într'un hohot de ris hidoi. Fața îi exprima o răutate așa de mare, în cât te înspăimânta privindu-l.

— Ei bine, continuă dânsul, nu vă voi lăsa să stați multă vreme în așteptare. Există un mijloc pentru a vă face să treceți pe d'asupra abisului pentru face perețele de granit să se deschidă.

Vă fi de-ajuns, ca în legenda arabă, să cunoaștem cuvintele acelea care au puterea de a comanda : «Sesame, deschide-te» !

Apoi, cu o liniște care era și mai amenințătoare încă, continuă :

— Cuvintele acestea vor fi pronunțate; veți pătrunde în templul subteran, vă veți apropia de aceia ale cărora imagini vă chinuesc somnul... Dar, trebuie să aveți răbdare. Răbdare. Toate lucrurile trebuiesc făcute la vremea lor.

Captivii stăteau nemișcați, tăcuți.

Ce-ar fi putut oare să spue ?

Toți simțeau că momentul prezis de Mona se apăsă, că aveau să fie supuși unor chinuri nemaipomenite.

San rîdea mereu.

El își sprijini o mână de umărul ștrengarului îmblănzitor de pantere și exclamă.

— Inchipește-ți dragul meu, că acum câte-va luni, venisem aici dezolat. Nu mi mai rămânea de cât să plâng puterea Drapelului. Albastru, aproape cu totul distrus. Dar trebuia să răzbun pe cei morți.

— Stăpînul Log !.. exclamă îmblănzitorul de pantere, cu un accent așa de adevărat, în cât, fără de voia lor, prizonierii se înfiorară.

Gigantul fu emoționat și dânsul; cu cea mai mare bună voință, continuă :

— Da, stăpînul Log.... Îți pare și tie rău după dânsul, și ai dreptate.. Numai dânsul singur era inteligența care putea comanda mașineriilor științei.

Noi nu suntem de cât servitorii săi devotați, slabi de când buzele sale s'au închis, și nu mai pot comanda.

Apoi, cu un gest de resemnare, ca și cum ar fi voit să alunge niște gânduri inoportune :

— Drapelul Albastru va renunța la opera de exterminare a Europenilor. Acela care ar fi putut să ne conducă la o victorie completă, nu mai există.. Servitorii săi n'au de făcut altă ceva de cât să își răzbune stăpânii.

Și cu o ironie rece, mai teribilă de cât cea mai aprinsă mânie, continuă :

— Ucigașii săi vor suferi, din ordinul meu, tortura foamei.

Un țipăt de durere îl întrerupse; Mona își întindea spre dânsul mânele-i rugătoare :

— Ertare !.. Fie-ți milă...

Dînsul o privi o clipă, cu o bucurie sălbatecă; apoi, cu aceeași ironie mușcătoare, răspunse:

— Ceri ertare, copilo? Oare ai uitat trecutul?... Oare voi ai făcut grație stăpînului?... Mă mir cum de a trecut atîta vreme, fără să fie răzbunat.

«Dar, v'o jur, răzbunarea nu va mai întârzia. Dodekhan și ducele Lucian se vor stinge cu încetul. D-tră veți îndura niște chinuri teribile. Aici ne vom opri.

În fie-care zi voi veni să vă spun pînă la ce grad de slăbiciune au ajuns dinșii. Vă veți gândi că lor le este foame. Nu veți putea avea nici o singură clipă de liniște, de uitare. Veți simți în piepturile voastre cele mai mari dureri pe care le-ați cunoscut vre-o dată oamenilor».

Cu dinții strînși, aplecându-se, pentru ca să poată privi drept în fața prizonierilor, continuă:

«Când voi judeca că le-a mai rămas numai puține ore de trăit, vă voi conduce în templu, și acolo, sub ochii lor, lângă dinșii, niște călăi ingenioși vă vor supune unor chinuri savante. Ah! și iubiiții noștri vor fi destul de slabi, pentru ca să numai poată face nici o singură mișcare, nici o singură încercare de a vă veni în ajutor.

Acum, izbucni într'un ris sălbatec.

— Ce mai sperați oare? Veți fi reușiți după moarte. În lumea spiritelor veți fi cu toții sclavi stăpînului pe care l-ați ucis.

De astă dată, prizonierii rămaseră consternați.

Așa dar, toate combinațiile, toate planurile lor, erau deschise de hotărârea omului acela.

Socotiseră că aveau să poată pătrunde în templu. Acolo aveau să dea lupta disperată, al căreia scop era eliberarea ducelui Lucian și a lui Dodekhan.

Acum, e v.d.e.ă reduși la neputință.

Despărțiți de prietenii lor printr'un abis al căruia secret nu-l cunoșteau, ce mai puteau să spere oare?

Chiar dacă prin ajutorul tuburilor luminoase, l'ar fi putut reduce pe San, împreună cu întreaga-i bandă, la neputință, ce câștigau prin asta?

Aveau să rămăie mereu în fața unui abis pe care nu-l puteau trece, pe când dincolo, de cea-laltă parte, Dodekhan și ducele, aveau să moară de foame.

Atletul îi privea de aproape, căutând să le citească durerea în ochi. Gusta dulceața răzbunării sale rafinate. În ori-ce asiatic doarme un călău inconștient... Durerea altora este în tot-d'a-una o mare bucurie pentru oamenii de rasă galbenă... Vă puteți închipui veselia lui San.

Dar, îmblânzitorul de pantere îi atinse bratul.

— Stăpâne?

— Ce voești, strengarule?

— Voesc să-ți spun, stăpâne, că sunt mulțumit. Ai pregătit bine răzbunarea.

Atletul se umflă în pene măgulit de acest compliment.

— Numai că... reluă îmblânzitorul.

— Ce este? Nu cum-va ai găsit tu ceva mai bun?

— Ar fi fost cu neputință, stăpâne. Tu ai prevăzut totul; dar acum, voesc să-ți adresez o rugăminte.

— Vorbește fără teamă; sunt mulțumit de serviciile tale, și-ți voi acorda ori-ce m'ei cere.

Strengarul se înclină; figura sa mică, galbenă, exprimă bucuria cea mai completă.

— Stăpâne, murmură dînsul plecându-și ochii, ca și cum ar fi fost el însuși speriat de ceea ce avea să ceară; azi dimineață, mi-ai făgăduit mie și tovarășei mele, că veți face ori-ce pentru noi.

— V'o făgăduesc și acum.

— Ei bine... voești ca, nu numai să ne socotim plătiți de osteneala pe care ne-am dat-o, dar încă să-ți rămănem datorii?

— Vorbește.

— Ei bine, stăpâne, fă-ne plăcerea de a ne face pe noi agenții de comunicare între tine și închisoarea centrală.

San îl privi mirat; dar îmblânzitorul, fără să se turbure, continuă:

— Da, ne-ar fi așa de dulce să fim față la agonia asasinilor lui Log. Am voi așa de mult să le putem striga: «Acelea pe care le iubiți sunt aproape de noi, și în curând vor fi date pe mâna călăilor. Și apoi, ne-am reîntoarce la prizonierii de afară, și le-am spune: «Sunt cinci, sunt șase zile, de când aceia pe care îi iubiți, n'au mai mâncat nimica. Abia se mai pot țări în închisoarea lor; abia mai pot vorbi».

Fața strengarului se metamorfozase. Ochii săi aveau acum expresia unei sălbătici fără de păreche. Și ca și cum amândouă n'ar fi avut de cât un singur suflet, de cât o singură voință, fața tovarășei sale avea aceeași expresie bizară de cruzime.

Europenii priveau, neștiind ce să creadă.

Oare arta de a se preface putea să ajungă până la un atât de mare grad de perfecție?

Și dacă nu, atunci singurele ființe în care mai puteau spera, trecuseră de partea lui Log?

Dar cei doi copii n'aveau nici o singură privire pentru prizonieri.

Privirile lor implorau buna voință a stăpînului San.

Acesta le răspunse surâzând:

— Da, da, aveți dreptate, dragii mei. Așa trebuie să fie!.. Log vă mulțamește din suflet: voi știți să urăți!.. Chiar de astă seară, doriți să va fi împlinită.

După aceia își chemă războinicii.

— Să ridică corturi, le ordonă dîndu-sul. Blestemați de europeni să fie închiși într'unul, și păziți de aproape.

Apoi, întinzând mâna spre cei doi strengari îmblânzitori de pantere:

— Aceștia vor putea circula la ori-ce

oră, pretutindeni, fără control. Dînșii sunt ochii mei, dînșii sunt inima mea.

CAP. XI

Sub un cort spațios, stăteau grupate patru persoane. Erau Max Soleil, Mona, ducesa de la Roche Sonnaile și Violeta Fowler.

Trecuse acum o săptămână întreagă de când banditul San stabilise campamentul la picioarele templului central.

Pentru toți, săptămîna aceasta fusese săptămîna celei mai teribile agonii morale.

În fie-care seară, îmblânzitorul de pantere și tovarășea sa, pătrundeau sub cortul nenorociților.

Și în fața atletului care nu mai putea de bucurie, cei doi chinezi făceau darea de seamă amănunțită a activității lor din ziua aceia.

Spuneau niște lucruri bizare, teribile, niște lucruri care păreau a eși din gurile unor halucinații.

Făceau descrierea drumului care conducea la închisoarea centrală. Tuneluri stînci în cale, sinuozități, întorsături, un drum fantastic!..

Chiar portul A, cu marele tablou de pe zidurile sale, era o enigmă vie. Tabloul acesta conținea un plan făcut cu diferite culori. Nimeni nu îi putea pricepe rostul. Nici chiar însuși stăpînul San.

Ba chiar dînsul dăduse ordin, ca nimeni să nu se apropie de cursele acelea, de teamă ca nu cum-va să fie vre-o cursă a lui Dodekhan.

Strengarii puseseră întrebări gardienilor templului. Dar aceștia îi goniseră, plini de mânie.

Dodekhan singur ar fi putut lumina enigma.

În port stăteau mereu de veghe zece oameni.

Niște galerii subterane conduceau pînă la sanctuar. Dargalerie nu este cuvîntul potrivit. Erau niște adevărate străzi, cu răspîniți, cu piețe.

Acolo se adunau altă dată, în fie-care an, în luna Mezar-Iddi consacrată lui dom Parsi, stăpînul și tatăl tuturor zeilor. Acela al căruia nume nu-l poate nimeni grava în întregime. Acolo, zic, se aduna societatea făuritorilor de rugăciuni, într'un fel de congres teologic profesional.

În aceste întruniri se făcea recensia numărului trașilor, se stabilia budgetul necesar pentru timp de un an, se taxau districtele asupra cărora era chemată bine cuvîntarea spiritelor cerești.

(Va urma)

Posta redacției

Z. B., Ploiești. — Articolele se vor pune. Numere vi s'ar putea trimite. Cea-laltă întrebare—de o cam dată, nu.

N. L.—Se va pune în numărul viitor.

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros ori-ce articole interesante privitoare la călătoriile sau vinători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori franche, vor fi adresate redacției «Ziarului Călătorilor», str. Brezolanu 11, București.

CAȘTIG MARE

Representanți capabili, funcționari, etc., își pot dobândi un frumos câștig accesoriu, scriind:

Agentiei de Publicitate „Presă” București pentru S. B. No. 20.

I. J. RESSEL

BUCUREȘCI

Str. Carol No. 14
cel mai mare depozit de

**Mașini
de cusut**

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers ușor și

iute prin noua invențiune patentată și fără șgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezentant al renumitelor fabrici de automobile «de Dion Bouton» și biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat ori-ce sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE și AUTOMOBILE, precum și pentru arămuit nichelat și emailat.

SĂBII se niclează cu prețuri reduse. — Atelier special pentru colțuit, gravat, plisat, soarel și evantail.

Magazinul General de Muzică

LA HARPA

București, Strada Colței No. 5

Cel mai mare depozit de

**Gramofone
americane**

cu renumita marcă «The Har», și

◆ INSTRUMENTE MUSICALE ◆

Prețurile cele mai reduse

— Cataloage gratis —

MARELE MAGAZIN DE ARME

București

Cal. Victoriei, 44 **B. D. ZISMAN** Suc. Craiova

St. Unirei 48

Furnizor al Curții Regale

are onoare a aduce la cunoștință Onor. sale clientele din toată țara, că a înființat în magazinul său o secțiune specială de

PUȘTI pentru pădurari

lucrate special pentru acest magazin și fiind de o construcție solidă și

— PREȚURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230 — Pușcă cu capsă, cu o țevă, lei	15
Model No. 285 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, solidă, recomandabilă, lei	30
Model No. 236 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, oțelurile înainte foarte solidă, funcționare admirabilă, model f. recomand.	40
Model No. 133 — Pușcă foc central, cu o țevă, sistem «Mauser», cal. 12 sau 16, robustă, recomandabilă, lei	30
Model No. 101 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibrul 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, m. solid, lei	55
Model No. 1103 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibrul 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, oțelurile înainte (armă de reclamă a magazinului), pușcă recomand., lei	65

Prețurile sunt reduse, fixe și se înțeleg numai cu bani gata. — Expediții în toată țara. — Comandele se efectuează în ziua primirii.

Reclama este sufletul comerțului

Dacă voiți să CÂȘTIGAȚI O AVERE COLOSALA?

Grăbiți-vă de a vă abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel mai răspândit din întreaga țară

Cel mai bine informat și cel mai în corect cu întreaga mișcare politică, economică și financiară din țară și din străinătate.

Care are corespondenți speciali în: Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.

◊◊◊◊◊ **Singurul Ziar independent și imparțial** ◊◊◊◊◊

Cu incepere de la 15 IULIE 1907, ziarul „UNIVERSUL” dă următoarele însemnate premii la abonații săi:

- 1) Un mare premiu de **1500 lei**.
- 2) 2 premii de câte **250 lei**.
- 3) Trei lozuri întregi ale Loteriei de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599.
- 4) 5 premii de câte **100 lei**.
- 5) Patru premii de câte **40 lei**.
- 6) 10 abonamente pe un an la „Universul” **180 lei**.
- 7) 10 abonamente pe 6 luni **91,50**.
- 8) 10 abonamente pe 3 luni **46,50**.

In cazul cel mai norocos se poate câștiga

900,000 LEI

ast-fel că se pot cumpăra Palate și Moșii.

cu nimic se poate câștiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregătește frumoase surprize numeroșilor săi cititori —

Pe lângă acestea abonații vor mai primi gratis un frumos roman intitulat

Fiul lui Ludovic XVI sau copilul rege

Tipărit înadins pentru abonații ziarului „Universul”.

De asemenea toți abonații primesc gratuit «Universal Literar» ziar săptămânal, care conține, pe lângă o bogată materie literară și o frumoasă ilustrație în culori.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepțional de cefine:

Pentru un an lei 18, Pentru 6 luni lei 9,15. Pentru 3 luni 4,65

Abonații, spre a participa la tragerea premiilor de mai sus vor primi: Pentru un an 25 bonuri de premii. Pentru șase luni 10 bonuri de premii. Pentru trei luni 3 bonuri de premii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL ÎNTÂMLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5. — pe an în toată țara
2.60 « 1/2 « « «

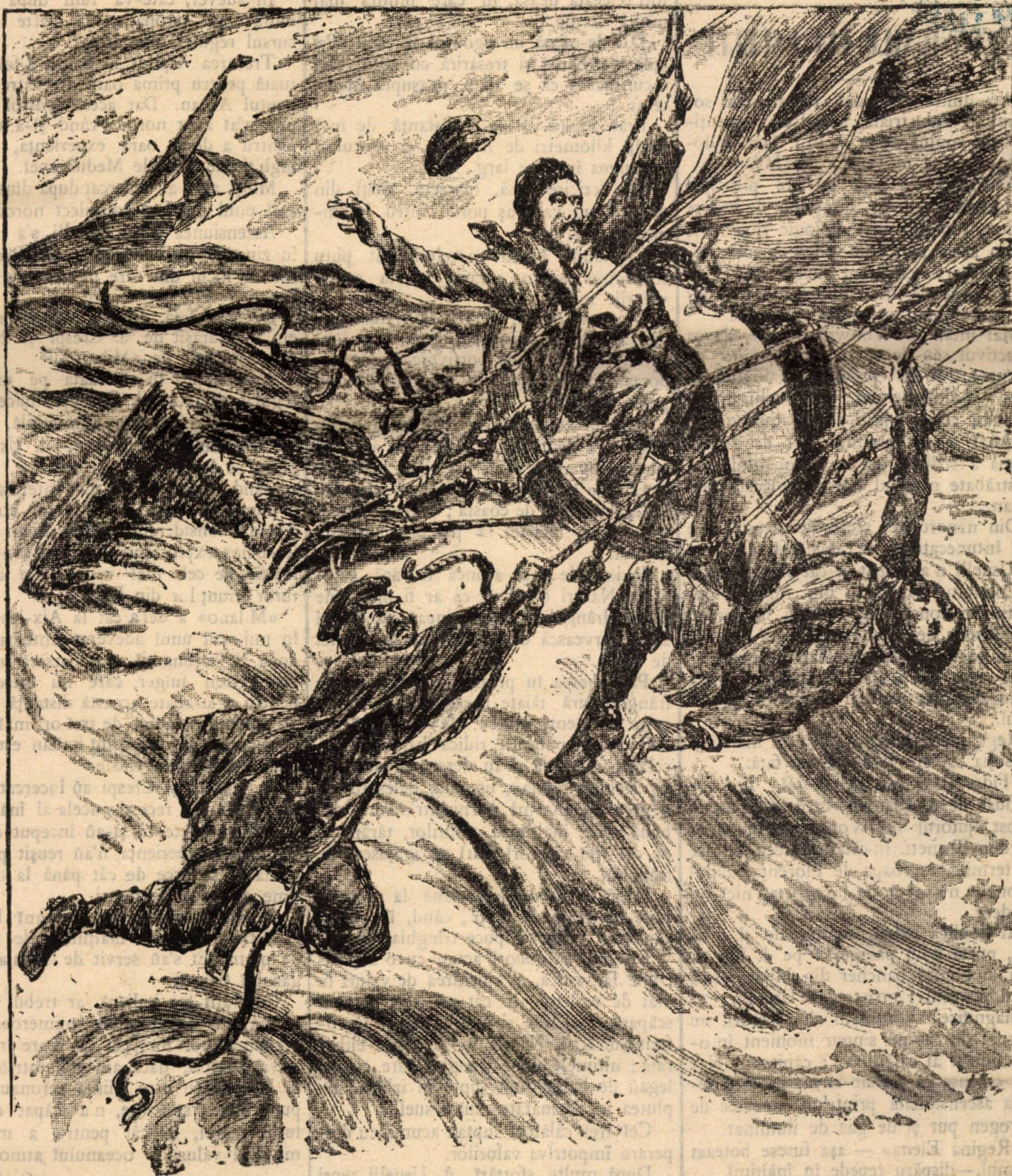
Redacția și Administrația :

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARȚEA —

Nacela se răsturnă și balonul sbură spre nori. — Vezi pag. 2010.

ABONAMENT

— LA —

„Ziarul Călătoriilor”

Pentru 1 an 5 lei

Pentru 6 luni lei 2.60

ASCENSIUNILE LUI USUELLI

Una dintre cele mai remarcabile solemnități industriale, artistice și științifice ale anului 1906, a fost fără îndoială, expoziția universală din Milan.

Aeronautica a jucat un rol principal în această expoziție, din punct de vedere militar, teoretic, meteorologic și sportiv.

Din acest punct de vedere, ziarele italiene observă cu drept cuvânt că, în acea timpuriu perioadă, două dintre compatrioții lor, au obținut un magnific succes.

Maî întâi d. Wonwiller, care n'avea la activul său de cât un mic număr de ascensiuni, a luat premiul al doilea în cursa Gordon-Bennet; d. Usuelli, un alt milanez, celebru prin explorațiunile sale în Anzi, a luat premiul dat de regina mamă a Italiei, pentru aeronautul care ar străbate masivul Alpilor, plecând din Milan.

Din nenorocire, victoriile acestea au fost întinse de o catastrofă, din care d. Usuelli n'a scăpat de cât prin miracol.

Comitetul expoziției din Milan organizase un concurs de distanță, la care nu s'au înscris de cât două baloane.

Cu toată întârzie aleasă pentru plecare—zece ore seara—o mulțime mare se îngrămădea pentru a admira spectacolul.

Regele Italiei, întovărășit de mama și de soția sa, era și dinsul de față.

«Fides II» plecă cel dintâi. Era comandat de d. Cianetti, care maî târziu a fost ajutorul lui Wonwiller în cursa Gordon-Bennett. În călătoria aceasta, care s'a terminat aproape de Florența, abilul aeronaut n'a avut de înregistrat nici un accident.

Al doilea balon, condus de d. Nazari, purta două pasageri: pe d. Minolletti, fiul unui bancher din Milan, și pe eroul povestirii noastre, d. Usuelli.

Magnificele iluminații ale serbării nu apărură de cât un singur moment în ochii uimiți ai călătorilor; căpitanul Nazari crezuse că trebuie să mărească puterea ascensională printr'un amestec de hidrogen pur și de gaz de iluminat.

«Regina Elena» — așa fusese botezat balonul,—dispăru repede în înălțimi.

La o distanță oarecare, echipagiul zări niște fururi, indicând prezența mării. Se apropiau repede de golful de Genua și se pregăteau să se coboare, pentru a înlătura o scufundare în apele mării. De odată însă, se produse o bruscă schimbare de vânt, și balonul fu aruncat repede în direcția Apeninilor.

Câte-va ore după aceea, călătorii disingea în depărtare orașul Florența; cum începuse să se lumineze de ziuă, avură satisfacția de a vedea în împrejurimele orașului pe concurenții lor, ocupați cu desumflarea balonului. Asigurați de-acum de victorie, se lăsară învăluși într-o ceață deasă, în care plutiră maî multă vreme.

Dar de-odată un zgomot îi făcu să-și aplece privirea și tresăriră cu toții, căci recunoscură că se află deasupra Mediteranei.

Erau în adevăr la o distanță de maî mulți kilometri de Ancona și vântul îi împingea în spre larg.

Din fericiire însă, fuseseră zăriți din port, și un vaporas porni întru întâmpinarea lor.

Căpitanul Nazari acce'era cât putu scoborîrea, și în curând nacela atinse valurile mării.

Din nenorocire, elementele naturii păreau că făcuseră complot împotriva lor; curentul era așa de potrivnic, în cât vaporasul care plecase în ajutorul lor, nu putea înainta.

Balonul era acum la o distanță de un kilometru de țărm, și poate cu ajutorul curentului ar fi ajuns cu bine la uscat.

Dar pe neașteptate vântul se schimbă, îndepărtându-l de coastă; atunci, cei trei oameni să hotărîră să parcurgă distanța în not.

Înainte de a se arunca în apă, căpitanul Nazari observă că ar fi maî bine să taie frânghiile care rețineau nacela, și să se servească de aceasta, ca de un fel de barcă.

Propunerea fu primită, și sease dintre frânghiile fură tăiate repede. Dar în aceste momente critice ale operației, un curent maî puternic ridică balonul; nacela se resturnă și fu deșertată de apă.

«Regina Elena», ușurată, delestată de o greutate enormă, porni într-o cursă nebună spre înălțimea nouriilor, târând și pe cei trei călători, cari se agășaseră de frânghiile.

Urcarea se continuă până la o înălțime de 1200 de metri, când, în sfârșit, căpitanul reuși să apuce frânghia supapei.

Balonul se coborî acum cu o repeziune fantastică, și ciocnirea de valuri fu atât de violentă, în cât cei trei oameni scăpară frânghiile și fură aruncați în diferite direcții. Nacela fu și dînsa eliberată; ultimele două frânghiile care o maî lega de balon fură rupte în izbiere. Ea plutea în vecinătatea lui Usuelli.

Cei trei călători luptau acum cu desăvârșire împotriva valurilor.

După multe eforturi, d. Usuelli reuși

să ajungă nacela și se agăță de dînsa. Cei doi tovarăși ai săi își găsiră moartea în valuri.

Din Ancona, balonul fusese zărit din nou, și un vaporas pornise în ajutor. D. Usuelli fu remorcat pe jumătate nebun; când își veni în fire, el povesti că luase vasul salvator drept un monstru marin, care venea să-l înghită.

Cu toată teribila încercare prin care a trecut, d. Usuelli s'a declarat pe deplin satisfăcut de grandoarea spectacolului pe care-l contemplant, și a adăugat că este gata să reînceapă, îndată ce se va ivi prilejul.

În adevăr, câte-va luni după aceea, îndrăznețul aeronaut, lua parte la concursul reginei Margareta.

Trecerea Alpilor în balon a fost efectuată pentru prima oară de către aeronautul Arban. Dar acest apostol al științei n'au avut noroc; când și-a încercat pentru a doua oară experiența, a fost înghitit de valurile Mediteranei.

Mulți alții au încercat după dînsul, dar nici unul n'a fost complet norocos.

Ascensiunea d-lui Usuelli s'a efectuat în ziua de 11 Noembrie, din Piața Armelor, locul din care plecase și «Regina Elena».

De astă dată, eroul povestirii noastre era întovărășit de d. Crespi și balonul purta numele de «Milano».

Ascensiunea fu efectuată pe un vânt regulat și favorabil. Deasupra nacelui aerul era de o puritate admirabilă, așa în cât tot timpul drumului, d. Usuelli a putut să ia niște clișee perfecte, reprezentând vârfurile cele maî interesante.

Timp de patru ore cât au străbătut distanța considerabilă dintre Milan și Aix-les-Bains, exploratorii au putut contempla înălțimile cele maî inaccesibile ale tuturor munților din Europa.

«Milano» a deta cat la Aix-les-Bains, în mijlocul unui adevărat entuziasm. A doua zi, aeronauții se întoarseră la Milan cu un tren fulger, care nu întrebuiță pentru a străbate această distanță de cât 12 kilomerri, adică de trei ori maî mult.

Succesul aeronautului italian este succesul științei universale.

D. Usuelli și Crespi au încercat acum un al doilea record: acela al înălțimii.

Dar cu toate că și-au început de maî multe ori experiența, n'au reușit până acum să se urce de cât până la o înălțime de 7000 de metri.

Se știe că aeronauții germani Barson și Suring, au atins înălțimea de 10,000 de metri. Ei s'au servit de înhalatiunile gazului oxigen.

Confracții lor italieni ar trebui să fie seamă de experiențele numeroase ale predecesorilor lor; cât de mare ar fi durerea noastră, dacă am afla într-o zi că d. Usuelli, în care știința aeronautică își pune atâtea speranțe, n'a scăpat de valurile mării, de cât pentru a muri în mijlocul valurilor oceanului atmosferic!

C. Arg.

EXCURSIUNI IN JUDEȚUL MUȘCEL

**Valea Cheii cu trăsura și călare
(Excursiune de o zi)**

Se poate merge cu trăsura din Câmpulung până la Podul Dâmboviței în 2 și jumătate sau 3 ceasuri. Este preferabil de oprit la Rucăr pentru dejun. Dacă plecăm la 9 dimineața din Câmpulung, vom fi la Rucăr la 11; vom pleca după masă la 12 și jumătate, și la ora 1 vom sosi la Podul Dâmboviței. Aici încălecăm, și lăsând șoseaua la stânga, luăm o potecă care ne duce în Valea Cheii, ceva mai sus de gura ei, care este inaccesibilă.

Din acest punct vedem scurgerea Văii Cheii în Dâmbovița, apele ocupând toată lărgimea văii între stâncile verticale ale munților Ghimbav și Dealul Sasului. Mergând pe Valea Cheii, în sus, când trecem între pereții de piatră asemănându-se cu cunoscutul defileu de la Dâmbovicioara, valea lăindu-se ne arată case risipite între fâneșuri. După un ceas și jumătate de drum pe această vale, ajungem la un loc unde se vede o apă căzând de pe coastă printre stânci. La prima vedere ai zice că este un afluent al Văii Cheii. Însă se observă numai de cât, că afluentul ar avea mai multă apă de cât râul. În realitate nu este de cât o derivație naturală a râului.

Urcându-ne puțin pe coastă, vedem această apă eșind dintr-o gaură unde puteam intra aplecându-ne puțin; după două pași ne putem ridica; suntem într-o peșteră măricică. Apa pe care o vedem afară sărind sgomotoasă între stânci, aici se scurge domol, pe nisip. Trecem de trei ori în apă, până dăm de fundul grotelor; aici se aude un sgomor de nu te mai înțelegi vorbind. Sgomorul este produs de căderea apei, însă nu se vede pe unde cade. Apa și-a săpat un canal în stâncă și ese pe sub pârâul care se scurge prin peșteră. Întorcându-ne, găsim o ramificație în panta destul de repede cu bolovanii surpați. Probabil că apa se scurgea p'aci înainte. Pe tot drumul nostru sunt stalactite și stalagmite. Eșind la lumină, dacă vrem să vedem originea apei care am văzut-o în peșteră, mai mergem pe Valea Cheii în sus câțiva kilometri; apa scade foarte repede în calea noastră, până umblăm pe uscat, mai mergem puțin și găsim iar apă, și câțiva metri mai departe râul forțază două brațe: unul se pierde în pământ pe calea ce am urmat-o; cel-alt, cu apă mai multă, la contactul unei stânci se bagă într-o gaură unde nu putem intra. Aceasta este apa care ese din peștera de la Vale. De la peșteră până aici am făcut cam o jumătate de oră. Am văzut partea cea mai frumoasă din Valea Cheii și este vreme să ne înapoiăm. Într-un ceas și jumătate suntem iar la Podul Dâmboviței și pe la 8 seara ajungem în Câmpulung.

**Valea lui Ivan (Excursiune
două zile)**

Prima zi: 10 ceasuri de drum, dintre care 2 cu trăsura și restul călare.
A doua zi: 13 ceasuri de drum; puțin pe jos, mai mult călare, și 2 ceasuri trăsura.

Plecăm din Câmpulung la 8 dimineața: 2 ceasuri cu trăsura până la Rucăr. D'aci călare suim dealul numit Arșița, de unde coborâm în Dâmbovița mai sus de Cheile de la Podul Dâmboviței, la un cătun numit pe Dâmbovița. Merinde nu se găsesc de loc aici. Nu este măcar o cărciumă. Căutăm dar un loc la umbră ca să stăm la masă și desfacem proviziile ce le-am adus din oraș. La ora 1 pornim pe valea Dâmboviței în sus. Timp de 3 ceasuri și jumătate și mai bine, mergem în de-a lungul Pietrei Craiului. Poalele muntelui sunt în pantă dulce în general.

Pe d'asupra lor, calcarele din vârf ne arată crăpătură și ziduri prăpăstioase care coboară până în apropierea stânelor. Pe la orele cinci ajungem la un cătun compus din vre-o 20 case numit la Cojocari, unde vom găsi călăuza noastră I. Cojocaru. În dreptul cătunului este gura Văii lui Ivan, afluent al Dâmboviței. D'aci părăsim Valea Dâmboviței pentru a merge pe Valea lui Ivan, până la stâna cu același nume, unde ajungem într'un ceas. Putem dormi la stână; dar amatorii de confort au luat cu ei un cort. Până se face cortul, se adună lemnele și se gătește masa. Innoptează. Ne culcăm de vreme, ca să ne sculăm de dimineață.

A doua zi deșteptare la 6, plecare la 7. Am putea merge călare până aproape de peștera pe care avem de gând s'o vizităm; dar e cam răcoare de dimineața la munte, și mergem pe jos ca să ne încălzim. O potecă bună ne duce printre rămășițele unei păduri de brazi exploatarea de curând până în apropierea stâncelor pe care le vedeam ieri în Valea Dâmboviței. Aici am eșit din pădure. Ultimul sfârșit de ceas e ceva mai greu: lăsăm poteca și suim pe o surpătură de bolovanii, urcuș obositor, dar foarte scurt. Este orele 8 și jumătate. Am ajuns. «Asta e peștera, exclamă cel din urmă sosit, dar nu văd de cât o gaură unde n'o să putem pătrunde». «Nu vezi că a intrat deja unul; dacă încape unul, încap și mai mulți». «Ce folos dacă am intrat, răspunde cel din peșteră; aici stăm în picioare, dar la două metri se infundă iar». Puțină răbdare, ne spune călăuza, aprindeți lămpările și haideți înainte». Ne aplecăm ca să intrăm, ne ridicăm; două metri mai departe, unde se pare că se infundă, aplecându-ne mai mult, trecem mai departe și ajungem într-o peșteră înaltă. Acum mergem încet înainte, căci suim ca pe o coastă, și trecem la fie-care pas peste bolovanii mari. Este curios de observat absența complectă de stalactite și stalagmite ce aici nu poate fi imputată vandalismului trecătorilor,

căci nici măcar ciobanii nu trec în apropiere, iarba fiind prea rară pe locurile acestea bolovănoase.

După ce am ajuns în fund, căutăm să explorăm ramificațiile pe care le-am văzut în drumul nostru și care la întoarcere se găsesc toate la stânga noastră. Aici dificultățile încep; panta devine mult mai repede: suim ca pe o scară; o scară însă unde ar lipsi multe trepte; mâinile lucrează tot atât cât și picioarele. Această gimnastică nu e de gustul tuturor; mai toți ne așteaptă în galeria principală. Ajungem la ultima ramificație. Nici cu mâinile nu ajungem la gura ei.

Ne suim pe umerii unui om înalt care ne-a însoțit cu bagajul, și ajutându-ne cu brațele putem intra. Această galerie are multe cotituri, observăm însă că în direcția lor generală toate galeriile secundare formează linii aproximativ paralele. Toate galeriile pe care le am văzut le am cercetat până am dat de fund; aceasta spre a verifica spusele călăuzei noastre, că ar exista p'acolo o comunicație cu o altă peșteră pe care o s'o vedem eșind d'aci; nu am găsit o astfel de comunicație. Călăuza noastră de alt-fel, sau de trică, sau de lene n'a vrut să ne însoțească în galeriile secundare; socotim dar că s'a lăudat spunând că a văzut acea comunicație.

Eșim la lumină. Cu vizitarea grotelor a trecut cam un ceas. Acum mergem de-a lungul stâncelor verticale spre miază-zi. Abia am umblat 5 minute și la o cotitură, zidul de piatră pe lângă care mergem, se află departe de noi de 20 metri; înaintea lui un arc de triumf natural par'că deschide o cale spre vârful muntelui. Acest arc de triumf este celebrul cerdac al lui Stanciu, cântat în poeziile populare. Însă dacă mulți l'au cântat, prea puțini l'au văzut. Aici, spune legenda, era refugiul haiducului Stanciu. Pe sub Cerdac e imposibil să treci: o surpătură de bolovanii pe o pantă mare s'ar rostogoli imediat pe îndrăznețul care ar călca acolo, omorându-l pe loc. Și totuși trebuie să ajungem pe d'asupra unde se află a doua grotă, care, ne spune iar legenda, era locuința haiducului, pe când cerdacul era numai postul lui de observație. Alături de cerdac, răzmate de stânca verticală, se află două prăjini de brad. Aceste prăjini sunt aduse aici numai din vara asta de lucrătorii care au tăiat padurea, și care au venit să vază cerdacul. Ast-fel suntem siguri că nu sunt putrede, și ne vom sui pe ele. Până aici și cucoane ar fi putut lua parte la excursiune.

D'acii înainte însă, dacă sunt și doamne, este prudent ca ele să aștepte la picioarele cerdacului întoarcerea bărbatilor. De alt fel nici toți bărbatii nu se vor hotărî să meargă mai departe. Cei ce vor rămâne jos, se vor consola cu privirea virtuții Pietrei Craiului și a muntelui Papușa. În timpul asta noi ne suim pe

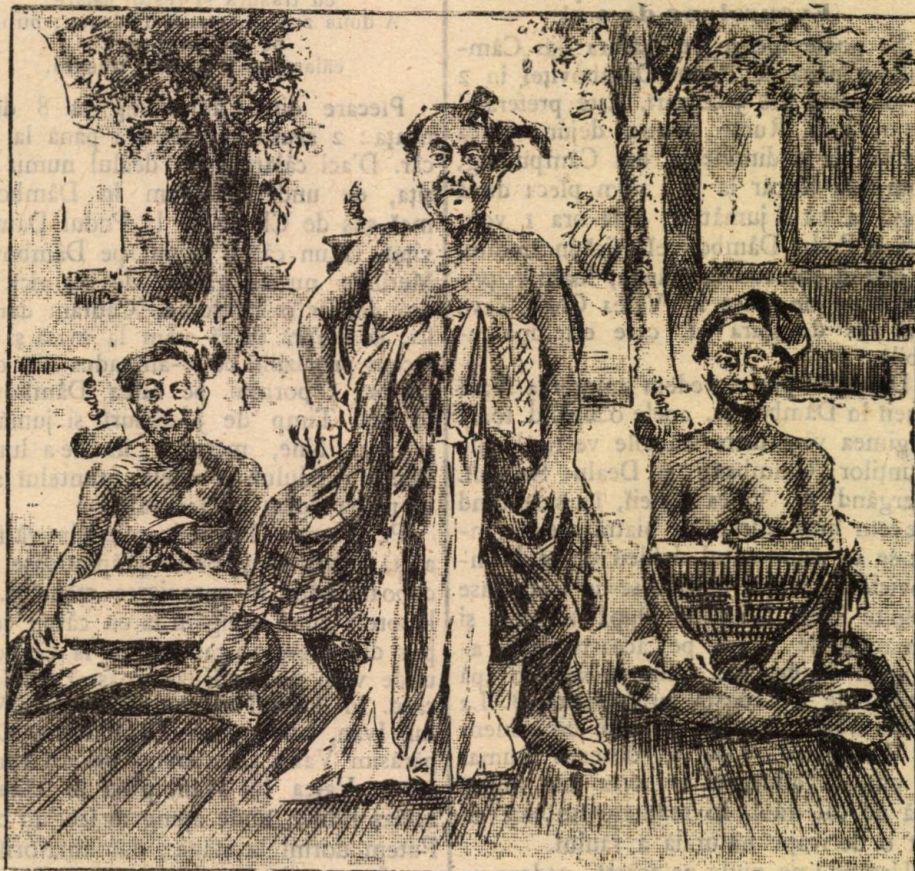
prăjinile de brad (cam 12 metri vertical), facem câțiva metri pe un teren bolovănos, ajungem pe o poiană și d'acți vedem gura peșterii pe d'asupra unei stânci de vr'o 3 metri înălțime. Calauza noastră nu a vrut să ne însoțească în această peșteră. De alt-fel prea puține persoane au vizitat-o vr'odată. Nu mai credem poveștile călăuzei noastre care ne afirmă că a condus aici în două rânduri câțiva tineri, căci vedem că pe unde pretinde că a condus pe alții, nu îndrăznește să meargă nici pe urma noastră. Această peșteră a mai fost vizitată acum vr'o 6 ani de prietenul nostru N. Giurescu, care însoțea doi geologi, unul român, d. Popovici Hatzeg, altul francez, d. de Martonne. După spusele prietenului nostru, d-lor au intrat puțin în peșteră, și constatând imposibilitatea de a pătrunde mai departe din cauza pantei foarte mari, s'au retras. Profitând de această informație, luasem o frînghie cu noi. Legat cu această frînghie, pe care o ținea camaradul meu și mai mulți țărani, am pătruns mai departe în peșteră, alunecând pe spate, căci panta prea mare nu-mi permite de a umbla.

Întrebuințând toată frînghia disponibilă, departe de a ajunge în fund, aud după zgomotul pietrilor care cad sub picioarele mele că adâncimea este foarte mare. Cu felinarul ce-l am în mână zăresc la doi metri înaintea galeriei deja foarte înclinată pe care stau, transformându-se într'un puț vertical de vr'o 5 metri diametru. Eșim cu toții la lumina cu gândul de a ne mai întoarce pe aici mai bine preparați. Coborâm la piciorul cerdacului. D'aci în trei sterturi de ceas ne întoarcem la stână, tocmai la ora dejunului. La unu pornim și în 40 de minute ajungem în Dâmbovița unde încălecam. Mergând acum pe vale în jos, o luăm la trap. La ora 4 părăsim din nou Dâmbovița suind spre vârful Arșitei; la 5 și jum. suntem în Rucăr, și de aci cu trăsura ajungem la 8 seara în Câmpulung. Cine dispune de mai multă vreme, poate să combine această excursie cu ascensiunea sa de la stâna din Grindu la vârful Pietrei Craiului (2240 metri), (a se băga de seamă în acest caz a nu coborî în Transilvania), sau de la stâna din Plaiul, la Vârful Pietricicăi (1800 m). Din amândouă vârfurile, Piatra Craiului și Pietricica, coborâtul spre Valea lui Ivan este greu; din Piatra Craiului el reușește numai unor persoane bine antrenate. Prin urmare cine nu-și curioaște puterile, este mai bine să se abție, de cât să se expue la neplăceri grave.

V. A. Golescu.

(Anuarul S. T. R.).

Ultimul principe independent din India olandeză

Ilustrația noastră de mai sus, reprezintă portretul Sultanului din Bali, care din cauza corpului de expedițiune olandez, s'a sinucis străpungându-se cu pumnalul, în fața haremului său. După aceea s'au sinucis și femeile sale.

ARCHIPELAGUL MONSTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

CAP. VII

Totor apărui — Huiă și petrol. — O lovitură de tun. — Aprinde! — Matelot, mecanic și căpitan. — Lupta. — Două eroine. — Incendiul.

Izolați în teribila lor închisoare metalică, bieții copii nu mai putură rezista multă vreme.

În curând curentul de aer care venea de afară și căruia i se expunea cu o îndrăzneală temerară, nu mai fu suficient pentru a i răcori.

Corpul le era arzător, singele părea că fierbe în vine. Trebuiau să înceteze munca aceea sau mai pe urmă avea să fie prea târziu.

Gândiți-vă că erau sub equator, unde

chiar în aer liber temperatura este mai mare de 35 grade.

Merinos se clătina, dar se ținea destul de bine încă. El aruncă în mașină o ultimă lopată de cărbuni.

În timpul acesta tovarășile sale plângeau de desperare; Nelly se lăsă să cadă la pământ lângă cuptor.

Vom muri, murmură dînsa, cu vocea stinsă. Da, vom muri aici fără să vedem cerul liber.

Credincioasa canadiană se târi lângă dînsa și, sprijinindu-i capul pe genuchi, îi zise cu dulceață:

— Curaj, miss Nelly, curaj!.. Înaintăm mereu și în curând vom pune ca-

păt tuturor relelor... Ce ne pasă de suferințele prezentului, când ne rămâne mereu speranța în viitor?..

— Draga mea Mary!.. Cât ești tu de bună și de curagioasă!.. Și cât mă simt de rușinoasă văzându-mă așa de slabă!..

«Oh!.. aș! voi să am puterea unui bărbat!..

«Să mai încerc.

Și ridicându-se în picioare cercă să se apropie din nou pentru a arunca o lopată de cărbuni în foc.

Dar se opri suspinând:

— Oh, aici e infernul, internul!..

— Curaj! Vom fi salvate!..

— Nu mai pot!.. Nu mai pot!..

— Ah, da, sufer și eu... sufer mult!

Harry le privea plin de tristețe, simțind bine că nici dînsul n'avea să poată continua multă vreme.

Cu o ultimă efortare mai umplu odată cele trei focare, apoi veni să cadă și dînsul într-o parte, murmurând:

— De astă-dată s'a stîrșit.

«Oh, cât de grea este viața une-or!..

Zece minute încă și focul, nealimentat avea să se stingă și vasul să se oprească...

Incapabil de a se mișca, cei trei tineri ar fi dat o împărție întreagă pentru o gură de apă.

Tăceau, respirînd zgomotos și nu mai aveau nici puterea necesară pentru a ridica vocea în mijlocul acelui zgomot de mașinării.

De o dată, sus, răsună o detunare violentă, care domină zgomotul mașinelor și zgudui cu putere vasul.

O lovitură de tun!.. Se ridicară toți trei galvanizați, privindu-se cu neliniște.

Harry exclamă furios:

— Hell damit!.. Ce naiba mai este și asta?..

«Așa dar am fost atacați și Alik răspunde? Dar atunci cine ține bara, cine conduce vasul?

«Inșă voesc să știu ce se întâmplă!.. Și apoi dacă va fi să mor, cel puțin să mor la soare, sub cerul albastru și liber... nu închis aici în iadul acesta!..

— Da, da, să ne urcăm sus!.. Să părăsim infernul acesta!.. exclamă Nelly.

«Nu mi s'ar putea întâmpla nimic mai rău... Și dacă e vorba de moarte, mai bine să murim acolo sus..

Și în momentul când se pregăteau să își părăsească postul, o ușă se deschise și Totor apărui. Era cu fața descompusă, inundat de sudoare, dar se ținea încă destul de bine.

— Ei bine!.. strigă dînsul... ați dezerat de la posturile d-voastră tocmai în momentul suprem?..

Nelly înaintă spre dînsul și împreunându-și mâinile, murmură:

— Totor, amicul meu, vezi bine că ne înăbușim... că murim...

— Șeaze-zeți și cinci de grade!.. Drace! S'ar fi copt și o balenă... Cu toate acestea încă cinci minute și apoi va fi salvarea pentru toți!..

— Totor, ce se întâmplă? întrebă Merinos.

— Suntem atacați și Alik ne apără.

— Singur?..

— Drace!.. Nu cum-va d-voastră bănuieți că ne-a sosit vre-un ajutor din lună?

— Dar bara, cine ține bara?..

— Fixată solid la dreapta!.. «Morgan» merge drept înainte la întâmplare...

— De unde știi tu asta?..

— Mi-a spus-o Alik.

— Dar tu însu-ți?.. Ce-ai făcut cu cărma?

— Lăsată în voia ei.

«Ne trebuiesc vaporii mulți, acum îndată!

— Dar dacă vasul se va lovi de vre-o stîncă?

— Asta îl privește!..

«Ni se cer vaporii... să ascultăm!..

— Nu mai putem lupta... Uite, Nelly și Mary sunt pe jumătate moarte, după m'nunț de răbdare și de energie...

— Sărmanii mei amici, mă întreb cum ați putut rezista până acum?..

O a doua detunătură răsună. Apoi se auzi vocea puternică a lui Alik.

— Vaporii!.. Mîi de tunete!.. Go!.. go ahead!..

— O idee! exclamă Totor... Cărbuni sunt prea grei... Urmați mă... Am eu o idee...

«Va fi ca absintul pe care l'am pus în rezervoriul automobilului... ține-ți aminte, în Australia?

Totor trecu în încăperea de alături și toți îl urmară.

Acolo era depozitul de ulei și de petrol pentru curățitul și unsul mașinei.

Totor strigă în gura mare:

— Luați și d-voastră cât veți putea...

El însuși dădu exemplul; peste cinci minute vre-o douăzeci de bidoane fuseseră transportate în camera mașinelor.

— Acum dați-vă îndărăt, strigă Totor.

Și deschizînd porțile primului focar, aruncă înăuntru un bidon de ulei și unul de petrol.

Tot așa făcu și cu celelalte două focare. Apoi reveni lângă amicii săi, și când Merinos, înspăimîntat, exclamă: «Ne veți arunca în aer!.. dînsul începu a rîde cu hohote:

— Ei și?.. exclamă strengarul când își potoli ilaritatea; nu trebuie să fim și noi ca caraghiosul acela care se temea de ploae înecându-se...

În același timp în cuptoarele mașinei se auziră niște pocnituri repezi și flăcări țîșniră afară.

— Așa!.. Acum va fi combustibil de ajuns și cred că d. Alik va fi mulțumit de presiune...

— Ura!.. exclamă Merinos, trăiască Totor!..

Americanul nu-și putea stăpîni entuziasmul, cu toate că în situația în care se afla ar fi avut de făcut alte lucruri cu mult mai bune.

— Așa!.. continuă Totor; presiunea s'a ridicat destul...

«Acum, d-șoarelor, puteți să vă urcați pe punte.

— Dar d-ta, d-le Totor?

— Vă întovărășim și noi, domnișoară Nelly, dar numai pentru cinci minute; după aceea ne vom coborî din nou să alimentăm mașinele.

Cele două fete n'asteptară să fie pofțite de două ori. Aveau să revadă în sfîrșit din nou albastrul cerului și să aspire aerul curat.

Așa este tot-d-a-una cu lucrurile omenestii. Nu le prețuim de cât atunci când nu le mai avem.

În fie-care zi, în toate clipele, neîntrerupt ne bucurăm de aerul pe care îl respirăm, de spațiul în care ne mișcăm și cu toate acestea s'ar părea une-or că avem oare-care dispreț pentru ele.

(Va urma)

O vînătoare de girafe

Una dintre cele mai plăcute vînători din Africa este aceea a girafelor.

Această vînătoare pe lângă că nu cere o iscusință deosebită, este și foarte avantajoasă. Vînătorul rămâne în tot-d-a-una pe deplin mulțumit.

Iată ce mi-a povestit cu privire la o astfel de vînătoare un vechi amic.

Vara trecută mă aflam la Banana (Statu Congo). Afacerile mă reținuseră cam mult timp. Vaporul cu care pleasem din Marsilia, făcuse cursa de două ori. În timpul celei din urmă suferi niște mici stricăciuni, așa că echipajul fusese nevoit să aștepte câte-va zile pentru a repara avariile. Mă făcui în acest timp bun prieten cu căpitanul vasului, d. Camilli, un italian foarte priceput și cu o adevărată pasiune pentru vînătoare. De alt-fel și mie îmi place foarte mult vînătoria, așa că rămăsei pe deplin mulțumit când d. Camilli îmi propuse că a doua zi să întreprindem o vînătoare de girafe.

De dimineață, plecarăm. Eram însoțit și de un servitor corsican al d-lui Camilli. Toți aveam niște carabine militare excelente luate de pe bord.

Ne-am îndreptat în spre o pădure vecină, pe care străbătînd-o, puteam să ajungem într-o poiană. Aci speram să găsim girafe. După două ore de mers prin pădure, iată-ne în poiană. Ne așezarăm la marginea pădurii pe iarba plină încă de rouă. Uitînd cu totul de vînătoria noastră, cât-va timp ascultarăm poveștile spuse de servitorul căpitanului, care avea un talent deosebit de a povesti.

Iată girafele!.. Aceste cuvinte eșiră de odată din piepturile noastre. În adevăr, o ceată de girafe se afla la o distanță mică de noi. Animalele nu ne văzuseră, vederile lor fiind oprite de cel călî-va

arbori mărginași. Dar totuși puteam fi văzuți.

— Lungiți-vă la pământ și ascundeți-vă după arbori fără sgomot, șopti Camilli. Girafele vor veni în spre noi să mănânce frunze. Nu dați toc, până ce nu vom comanda.

Girafele, fără a prevedea ce le așteaptă, înaintau spre noi repede. Toți țineam pușca la ochi. Un spațiu de vre o 30 metri ne despărțea de ele.

— «Foc!» strigă Camilli.

Trei detunături răsunară și trei girafe lovite căzură. Ceata se opri. Animalele speriate ridicară capetele. În timpul acesta noi încărcăm din nou. Trăserăm. Alte trei girafe căzură. Una dintre ele, ușor rănită, se ridică și fugi după ceată, care speriată, o luase la fugă înapoi. În câte-va momente era departe.

Atunci, bucuroși de succesul nostru, ne duserăm la girafele rănite. Patru dintre ele muriseră. Una, de și grav rănită, mai trăia încă. A trebuit să-l mai tragem un glonț ca să moară.

După ce, nu cu mai puțină greutate, încheie amicul meu, am jupuit victimele noastre, am plecat mulțumiți.

N. I.

MONȘTRII NATUREI

Puține monstruoziități prezintă un interes așa de mare ca șarpele cu două capete pe care-l reprezintă fotograful nostru.

Mai întâiu de toate șarpele acesta este viu, ceea-ce constituie o vădită superioritate asupra celor-l'alți monștri care de obicei sunt expuși prin borcane cu spirit.

Apoi aparține unei clase zoologice, în care asemenea anomalii sunt foarte rare.

Vișei cu două capete s-au descoperit de mai multe ori, dar în lumea șerpilor, asemenea monștri sunt foarte rari; tot așa printre batracienii și printre pești.

S-au văzut broaște cu câte cinci labe și mici fenomene, expuși în toate părțile, dar nici odată animalele acestea n-au prezentat un cap dublu.

Șarpele cu două capete despre care vorbim astăzi, nu este un mit.

Este un boa, care trăiește actualmente în Royal Aquarium din Londra, unde, după cum lesne se poate bănuși, constituie marea atracție a vizitatorilor.

Monstrul acesta cu două capete și cu un singur corp, nu ne face oare să ne gândim la faimoasa hidră de la Lerna, pe care a decapitat-o odinioară, în timpurile mitologice, gigantul Hercule?

Nu e vorba, dacă este să credem izvoarele cele mai serioase pe care le avem din acele timpuri îndepărtate, hidră de la Lerna poseda șapte capete, pe când cele din Royal Aquarium n'are de cât două.

Dar principalul merit este că n'are un singur cap, nu-l așa?

Și apoi, se știe bine că astăzi totul degenerază.

Cele două capete ale monstrului par a trăi foarte bine unul cu altul, și animalul este cât se poate de voinic.

Ba chiar în comparație cu alte animale de specia sa ținute în captivitate, monstrul cu două capete pare mult mai bine dispus, mult mai vioi... Fără îndoială că are și dânsul conștiința superiorității sale asupra celor-l'alți tovarășii monocefali, conștiință care îl face să se umfle... în pene, de mândrie.

Șarpele cu două capete

Nimic nu poate fi mai curios de cât să stai să observi monstrul acesta în timpul cinelor sale.

Abia au zărit cele două capete prada, care cele mai de multe ori este compusă dintr'un epure pe jumătate mort de frică, și se aruncă asupra ei cu o lăcomie furioasă.

Și cu toate acestea, ori cât de mare le este voracitatea, cele două capete se respectă reciproc, nesmulgându-și nici odată unul altuia bucățile de carne.

Ele par a ghici că aparțin aceleiași corp, și că sunt reunite prin aceiași rațiune socială.

Ne întrebăm cât de mare ar fi uimi-

rea și groaza unui primitiv, sau chiar a unui țaran european, neștiutor de existența fenomenelor teratogeniei, când s'ar vedea de odată față în față cu un asemenea monstru bicefal.

Privind asemenea ființe anormale, ne putem da cu înlesnire seamă de modul în care au fost create diferitele legende ale antichității, legende care au fost transmise din generație în generație, și înflorite pe cât se poate.

Este destul să observăm câte-va cazuri analoage cu acela al șarpelui din Royal Aquarium, pentru ca să ne putem imagina buna credință a dragonilor cu două capete, dintre care unul dormea în timpul cât cel-l'alt sta de veghe, și vice versa. N'avem oare aici principiul cel mai echitabil al împărțirii muncii?

Să notăm că dragonii aceștia însuși, care joacă un așa de mare rol în fabulele antichității mai cu seamă ca paznici ai comorilor, cari s'au bucurat de un renume desăvârșit în romanele cavaleresti din veacul de mijloc și în superstițiile din China, au și ei o origină cât se poate de naturală.

În adevăr, ce este un dragon, după autorii cari l'au descris? Un șarpe înaripat.

Astăzi e demonstrat prin cele mai pozitive constatări paleontologice, că păsările se coboară din reptile, din primele reptile apărute pe glob cu milioane de ani înainte de apariția omului.

În numărul vertebrelor și în flexibilitatea gâtului unor păsări se găsesc și astăzi încă caracterele generale ale șarpelui.

Despre lebedă, de exemplu, am putea spune că e un șarpe perfecționat, un șarpe de apă, căruia i-au crescut pene.

Pterodactilii, acele ființe monstruoase ale erei secundare, cari au fost primii locuitori ai aerului, ne oferă exemple sigure de tranziție între speciile animale.

Tranziția aceasta a fost afirmată de Lamark, stabilită de Darwin și astăzi este universal recunoscută de către toți oamenii de știință, cu toată împotrivirea îndărătnică pe care o mai pune încă religia.

Poate că asemenea monștri, reprezentanți ai tranziției dintre specii, mai trăiau încă pe pământ în momentul când au apărut primii oameni, în momentul când a început vorba articulată.

Și cine știe dacă nu cum-va vre-unii dintre ei nu s'au perpetuat și mai târziu, lăsând o impresie neștersă în mintea omului, de unde își au origina și legendele?..

Acum câți-va ani ziarele franceze povesteau un fenomen foarte curios și foarte turburător.

La Biserta o capră născuse un ed care avea figura unui copil, părul blond și ochii albaștri. Din fericire această ființă hibridă n'a trăit; ce-ar fi fost existența sa!

Oare viața unui monstru analog n'a dat naștere legendei minotaurului cretan,

Aissuail se dedău la strănuile lor exerciții, pe o piață publică

MÂNCĂTORII DE ȘERPI

În fundul unei rade imense, care se lărgeste în depărtare până la palmierii de la Monastir, o plajă strimată de nisip fin desparte marea de înaltele ziduri îndărătul cărora se întinde Suna, cel mai important port al Tunisiei, după capitală.

E o veche colonie feniciană, fosta Hadrumetum a marelui împărat Traian, faimosul cuib de piraiți contra cărora s'a războit regele Carol al V-lea. Orașul pare scăldat în mare.

Zidurile sale scăldate în lumină sunt așezate pe mai multe trepte, care se urcă într-o pantă dulce spre Kasbah, transformată azi în cazarmă.

Suna este unul dintre orașele indiene care nu s'a modernizat; ea își păstrează aproape în întregime aspectul ei orien-

tal. Numai în spre mare se ved câte-va case construite europenește.

Orașul arab, înconjurat de ziduri întărite, este tot timpul cât se poate de insuflețit.

Fie-care stradă își are specialitatea sa și populația sa deosebită. Ici vezi sicilienii cu ochii negri, dincolo soldații din infanterie franceză, colonii cari țin prăvălii.

În umbra porților, copii pe jumătate goi, se bat și se aleargă, în timp ce pe stradă trec ofițerii călare, printre căruțașii cari își bat măgarii și printre femeile cu obrazul spoit negru.

În zilele de iarmaroc domnește o învâlmășală fără nume.

Zilele acestea le aleg de obicei «Aissuail» pentru a-și face apariția în public.

În mijlocul unui cerc de curioși, o ființă omenească foarte bizar îmbrăcată, se așează la pământ. El scoate dintr'un instrument muzical niște sunete cadențate

și monotone. De-o dată, dintr'un paner plin cu cârpe, care e așezat la o distanță de câțiva pași, apare un superb șearpe naiaș.

El merge drept spre cântăreț, și se oprește lângă dânsul, fermecat de cadența monotonă a bizareii muzici.

Aceasta nu este de cât partea primă a programului. Savantul Aissua urmează executarea prin exercițiile cele mai variate.

E o adevărată jucărie pentru dânsul să-și scoată un ochi din orbită, sau să-și străpungă ambele tâlci cu un cuț ascuțit, fără ca o singură picătură de sânge să-i ude obrazul bronzat.

Fermecătorul mai face și multe alte minuni; dar sedința nu este cu adevărat completă, de cât după ce a apucat și a rupt în două, între dinți, unul dintre acei mici șerpi veninoși ai Africei, a cărora mușcătură nu iartă nici o dată.

Spectacolul acesta se repetă în trei sau patru părți ale orașului. După acția, fermecătorii se adună la un loc și pleacă mai departe pentru a-și continua exercițiile. Ei nu se vor mai întoarce de cât într-o zi de mare ceremonie, cu muzica și drapelul în frunte, pentru a se ruga pe mormintul vre unui om venerat. Căci, nu trebuie să uităm, Aissuaii constituie o adevărată sectă religioasă.

Să pătrundem în unul dintre templele lor. E o sală destul de spațioasă. Plafondul, în formă de domă, este susținut de un dublu șir de coloane, ale cărora capitelluri foarte artistice, sunt luate fără îndoială, din vre-un templu roman.

Ruinele romane sunt carierele de piatră ale constructorilor arabi.

Coloanele acestea au văzut altă dată celebrându-se cultul lui Jupiter și a Minervei; înaintea lor au ars miroduriile care se urcau spre olimpul antic.

Înaintea lor ard astăzi substanțele misterioase, de-asupra cărora Aissuaii se hipnotizează, spre cea mai mare glorie a lui Allah.

În fundul sălii este o bancă săpată în zid. O pinză scumpă o acoperă. Aici este locul de onoare care ne așteaptă, alături de marele șef, mokadhemiul. În stânga un grilaj des închide loja femeilor invizibile și voalate, care au venit pe o ușă dosnică să ia și ele parte la pioasa ceremonie.

Din centrul cupolei atarnă un candelabru de cristal, care poartă lămpi mici de sticlă ce dau o lumină discretă.

Prin diferite locuri atarnă lanterne colorate, asemănătoare cu acele ale macagiilor de prin gările noastre.

De alt-fel sala este destul de bine luminată, căci se mai aprind și lumânări și diferite alte globuri colorate, pline cu olei.

Pe ziduri sunt încadrate versete din Koian.

Într'un colț sunt așezate ramuri de cactus, pregătite pentru exerciții.

Între coloane, în centru, frații stau în jurul unui braseru. Mai mulți dintre ei au în mână instrumente muzicale.

Îndărătul lor, de-a lungul zidului opus, stau vre-o trei-zeci de Aissuaii, cu brațele încrucișate pe piept, așteptând semnalul.

Toți sunt foarte tineri și îmbrăcați cu cea mai mare simplitate. Picioarele și umerii descoperiți.

Contrar preoților catolici, acești clerici poartă tot capul ras, afară de o suviță în creștet. După credința lor, de această suviță îi vor apuca ingerii după moarte, pentru a-i urca în paradis!

Un răutăcios spunea că preoții catolici își rad creștetul capului, pentru că n'ar avea dorința să se urce în paradis; dar se vede bine că acesta judecă prin analogie...

Mokademul, șeful religios al sectei, stătea lângă noi, nemișcat. Era un bătrîn frumos, mândru, cu figura regulată

și cugetătoare. Barba și mustățile sale albe îl făceau să semene cu Crist, un crist îmbătrânit.

Privirea-i stinsă și resemnată se aprindea uneori de niște licăriri înflăcărâte, care arunca tremurul în rîdul tinerilor Aissuaii.

Totă puterea, tot prestigiul său, era o simplă afacere de hipnotism.

Dar ceremonia începuse. Frații din mijlocul templului intonați niște cântece dulci, care-și legănau sufletul într-o atmosferă de voluptate.

Era o melodie prelungită, monotonă, adormitoare, întreruptă numai din când în când de câte o notă mai stridentă.

S'ar fi zis că erau în fața primelor sforțări ale unui monstru adormit, care voia să se readeștepte.

Dar în somnolența acestor muzici erau accente care anunțau vecinătatea furtunei.

Puțin câte puțin notele instrumentelor se ridicară, cântăreții prinseră a bate din palme și sunetele se accelerară.

Acum în locul monotoniei și adormitoare melode, era o muzică zgomotoasă, nebună, drăciască, epileptică. Vocea cântăreților devenise ascuțită, pătrunzătoare, ajungând pînă la vibrațiile cele mai înalte, preschimbându-se în țipete sălbatice.

Atunci, din fundul lojei lor ascunse, frații care se rugau, complectară concertul.

Strigătele lor plângătoare și stridente, sfășiau aerul iu! iu! iu! iu!

Auzind zgomotul acesta, aceste sonorități neobișnuite și supraomenești, un vizitator profan se simte rău dispus, amețit, pe jumătate hipnotizat.

De la primele murmure ale cântăreților, frații care stau înșirați lângă zid, se strâng unul lângă altul, din instinct, convulsiv, cu mânele lipite de corp.

Ochii lor vagi sunt fixați spre luminile colorate ale sălii, sau spre figura mokademului. Ceremonia este condusă de sub-șeful sectei, care accelerează sau moderează cântecele, după cum crede.

El imprimă întregii coloane niște mișcări ritmice, de o regularitate enervantă.

Tot zidul omenesc începe să se miște, ca un val de apă.

În unele momente ai impresia că toți oamenii se vor rostogoli într-o parte ca niște soldați de plumb.

Dar aproape îndată se ridică, și se inclină tot așa de mult în partea opusă, cu repeziciunea unui fulger, cu regularitatea unei pendule.

Oscilațiile încep a fi întovărășite de gemete penibile, care scandează mișcările.

Monotonia acestor ne mai stîrșite melode învinge toate rezistențele.

Corpurile slăbesc și mișcările încep să devie inconștiente.

Frunțile sunt acoperite de sudoare, pupilele se dilată, orbitele se largesc și

devin albe; buzele atarnă în jos, fără forță; corpul întreg adoarme.

Atunci, pe neașteptate, câți-va se deslipesc din șireag. Ei aleargă unul după altul, cu privirea fixă, răcîcită; se opresc în fața șefului și-l sărută turbanul.

În gesturile lor înfrigate și epileptice ne ating, și nu suntem tocmai veseli când săbiile zboară pe de-asupra capetelor moarte, în niște mișcări neregulate.

După aceia se trântesc la pământ, se rostogolesc în toate sensurile, se trântesc cu capul de pietre, își smulg părul, și execută mișcările cele mai abracadabrante în timp ce tanc-tamurile sonore îi înțrețin într-o stare continuă de catalepsie.

Cu o persistență încăpățanată, cu o lăcomie exasperată, cu o dorință bolnavă de suferință și de suplici, cu o trebuință furioasă de a oferi dureri originale celui atot-puternic și prea înalt, ei se aruncă cu corpurile asupra tuturor obiectelor ascuțite pe care le întâlnesc în cale și se lovesc cu săbiile.

La început, martirii voluntari nu es din rînduri de cât cu timiditate, în mici grupe.

Dar în curând ne vedem înconjurați de un cerc de nebuni care urlă, se rostogolesc la pământ, își smulg hainele, fac sărituri de animale de pradă; ne vedem în mijlocul unor indivizi cu ochii injectați de sânge, cu buzele spânzurând în jos, inconștienți de mișcările pe care le fac, posedând însă toată energia, toată forța sistemului lor nervos.

Unii dintre ei își implântă în obraji, sub orbite, în umeri, niște bucăți de fer lungi, terminate prin câte o bulă rotundă. Bula aceasta este introdusă sub piele și i se dă o mișcare de rotație foarte repede.

Ca să nu urle de durere, martirul vociferează cu voce tare rugăciuni în onoarea lui Allah.

În locul în care a fost introdus instrumentul de tortură, rămâne o gaură care nu sângerează, întocmai cu n nu sângerează brațul unei isterice când e tăiat cu un pumnal.

Mokademul exercită asupra proseliților lor o putere fascinatoare și magnetică de necrezut.

Dacă un general care își conduce armata în luptă, ar putea să aibă atîta putere de stăpînire asupra soldaților săi, ar eși fără îndoială învingător, chiar de ar avea să lupte cu un dușman de zece ori mai numeros.

Secta Aissuaiilor merită să fie studiată de aproape.

Arg.

Posta redacției

L. Ant., Constanța.—Se va publica.

Z. B.—E mult mai bine să fie scurse articolele.

UN NOŪ ROBINSON CRUSOE

Eram secundul vasului «Peruvian». În una din călătoriile pe ocean, întâlnii printre pasageri pe unul din dușmanii mei cei mai înverșunați.

Cum îl zăii începui să mă plimb furios pe punte și să scrâșnesc din dinți.

În acest timp vasul înainta cu repeziune, împins de un vânt favorabil, dar în apropiere de capul Horn se arătară niște nori, anunțându-ne că norocul nostru e pe sfârșite. Barometrul se lăsa din ce în ce mai jos, pe când vântul de la nord sufla cu mai multă putere. Aceasta era pe seară; a doua zi în zorii trebuirăm să lăsăm pânzele și a treia zi le ridicarăm din nou. Dar către apusul soarelui cerul se întunecă și mai mult, iar vântul deveni mai furios. «Peruvian» era o frumoasă și puternică corabie, totuși trosnea acum din toate încheieturile. Un val enorm mătură puntea, luând cu el mai multe baloturi de bumbac.

Trei zile și trei nopți ținu furtuna și marea era atât de turburată, în cât nu puturăm cu nici un chip să cârmim vasul. Mergeam la voia întâmplărei. După calculele făcute de căpitan, ne găseam la mai multe sute de kilometri de drumul obișnuit al vaselor.

A treia seară, rupt de oboseală, mă coboai în cabina mea, lăsând vasul sub conducerea căpitanului. Noaptea era foarte întunecoasă și începuse a ploua. Mă aruncai îmbrăcat în pat și dormii somnul omului trudit de muncă.

Mă deșteptai nu știu cât timp de la aceasta căzând jos din pat. În acest interval auzi trosnind scădurile de dinaintea corăbiei.

Intru cât-va amețit de căzătură și de somn, mă repezii sus. Nu făcusem două pași când «Peruvian» se aplecă și se lovi a doua oară de ceva. Catartul cel mare trosni, rupându-se de la bază și căzu în mare. În același timp simții oamenii echipajului trecând pe lângă mine spre a părăsi corabia. Știam că ultima speranță le era bătăie de salvare. Am zis că î-am simțit trecând, din cauză că mugetul mării și zgomotul vântului mă asurzise, pe când întunericul mă orbea cu totul. Nu credeam însă că bărcile vor rezista mai bine ca corabia însăși; dar cum tot echipajul se îmbarca pe ele, mă decisei să î urmez. Mai întâi însă mă repezii în cabină să iau scrisorile și actele tatălui meu. Zăvorul dulapului se închisese în momentul ciocnirii vasului și trebuind să îl sparg, pierdii mai mult timp de cât crezusem. Totuși eșii teafăr pe bord, strângând scrisorile la piept. Acum era în zadar să strig sau să caut prin întuneric; cea mai mare șalupă plecaseră, luând cu ea pe toată lumea.

Nici n'auzii timp să mă gândesc ce să fac. Pe neașteptate fui trântit jos de un val și de o zmucitură a vasului, care fu aruncat între stânci, sfărâmându-i-se

partea dinainte. Mă gândeam: dacă valurile nu vor scoate vasul dintre stânci până la ziua, atunci mai am speranță de scăpare. După ce m'am obosit ochii căutând să străbat întunericul, să văd împrejurimile, nedescoperind de cât licărirea tristă a spumei valurilor, mă târaii până lângă scara cabinelor, așteptând moartea sau sosirea zilei.

Pe măsură ce se apropia ziua, scădea și furtuna. Vasul nu se mișcase din loc. Puțin mai înainte de răsăritul soarelui putui distinge câte ceva. Mi se părea că aud zgomotul unor lovituri date din când în când în peretele vasului expus vântului. Soarele răsări. Lumina fiind completă, căutai să văd cauza acestui zgomot.

La prima privire azvârlită pe d'asupra balustradei, văzui că el e făcut de șalupa aruncată în apă de nenorociții ofițeri, colegii mei. Ea era răsturnată și se lovea de coastele corăbiei, fiind împinsă de valuri. N'am avut nevoie să mă uit și a doua oară pentru a mă convinge că toți s'au înecat.

Două catarte erau încă în picioare. Mă urcai pe unul și de acolo, la lumina bine-cuvântată a zilei, descoperii o mică insulă stâncoasă, situată abia la vr'o două kilometri de stâncile în care era înșepnită corabia. Începui să mă gândesc la scăpare. Mă suii apoi mai sus ca să văd unde este curentul și unde este loc de trecere printre stânci.

Corabia fusese aruncată pe de-asupra stâncilor, însă drumul de la ea și până la insulă, nu era așa de primejdios cum mi l'închipuisem. Mă dădui jos pentru ca să văd ce pot face cu barca.

În momentul când picioarele mele atinseră puntea, auzii un zgomot surd, ca un fel de lovituri din ce în ce mai tai, care veneau din partea cabinelor. Când acest zgomot îmi atinse urechia, fui atât de surprins, în cât abia mă putui ține pe picioare. Nici nu m'î trecuse prin gând că a mai rămas pe corabie altă ființă afară de mine. Îmi venii în fire și alergai acolo.

Zgomotul venea de la cea din urmă cameră de culcare. Ușa se încuiase, fără îndoială, în momentul ciocnirii corăbiei. Strigai: Cine e acolo? O voce slabă îmi răspunse ceva, dar nu înțelesei nimic. Mă urcai pe niște scaune și uitându-mă prin grilajul de d'asupra ușei, mă găsi față în față cu ochelarii albaștri ai... dușmanului meu.

Dumnezeu să mă erte, dar din tot echipajul și dintre toți pasagerii numai pe acesta n'ăși fi vrut să l' mai găsesc viu. Din toată lumea noi ne iubeam mai puțin și noi scăpaserăm. Totuși luai o secură și spărsei ușa. Când mă urcasem sus, mă izbise un miros tare de alcool și acum când eram față în față cu d-nu Clisold (așa se numea), văzui că era beat și avea lângă el trei sticle de cognac goale.

— Ce s'a întâmplat corăbiei? mă întrebă el iute și mândru.

— Veți vedea îndată, îi răspunsei.

Cu aceste cuvinte îl luai de mână și îl târai pe punte. Știam că tabloul îngrozitor ce i se va desfășura înaintea ochilor îl va trezi. Nu mă înșelasem. La vederea corăbiei aplecate într'un mod atât de periculos și pe jumătate acoperită de apă, el îmi căzu în genunchi și rămase așa ca împietrit. Atunci îl ridicai în sus și așezându-l pe un balot îl lăsa la aer să se trezească de tot. El băuse zile întregi în cabină, căci nu l' văzusem de cât în timpul furtunei. Chiar dacă smucitura corăbiei l'ar fi trezit și ar fi strigat în ajutor, nu putea să fie arzit în mijlocul zgomotului și a încurcăturii ce domnea în acel groaznic moment.

După ce se trezi, îl pusei să m'ajute și se supuse ca un miel. Cerul se înoră iar arătând că furtuna avea să înceapă peste puțin timp. Deslăcuram amândouă barca de la locul ei și așezarăm înăuntru tot felul de provizii: biscuiți în vr'o 3 cutii, apă, carne, pâine, conserve, mai luai apoi o busolă, un felinar, câte-va lumânări și vr'o 5 cutii de hibraturi pe care le pusei în buzunar. În ultimul moment mă gândii la o pușcă, la iarbă și la cartușe. Găsi în cabina căpitanului iarbă, gloanțe și un pistol vechi de buzunar, care era într'o cutie cu medicamente. Trebuia să m'î mulțimesc cu atâta de frică să nu pierd prea mult timp, care era atât de prețios.

Luai cu mine și cutia cu medicamente fără să fi știut la ce ar fi putut să m'î servească. După ce am isprăvit preparativele, împinșeam barca de pe punte în apă, care acoperea partea dinainte, am apucat lăptele ordonând lui Clisold să nu se miște dacă nu vrea să facă o bae forțată din care jurasem că nu l' voi mai scoate și vâslui spre insulă.

Întâlnirăm o mulțime de obstacole, dar din fericire Clisold nu se mișcă de loc. După ce eșirăm dintre stânci debarcarăm cu ușurință într'un golf nisipos.

Din momentul în care părăsisem vasul și până la insulă nu schimbaserăm o singură vorbă. Însă ajunși aci îl pusei să m'ajute să scot proviziile din barcă. El se uită urât, dar se supuse. Plecai apoi să cercetez insula și văzu că n'avea o lărgime mai mare de 2 km., iar în circumferință putea să aibă vr'o 6. Ca alimente nu văzu de cât rădăcini sălbatice și câte-va vegetale în mijlocul mărăcinilor deși ca peria. Nu văzu nici un arbore, nici o creatură vie și nici vr'un semn de apă dulce. Urcat pe ridicătura cea mai înaltă a insulei m'î plimba de jur-împrejur privirea căutând să văd dacă nu erau alte insule locuite prin vecinătate, dar nu văzu nimic, căci timpul era cețos.

Când fuseli sigur că locul e pustiu, când m'î adusei aminte de distanța ce ne separa de drumul vapoarelor și când

mă gândii la puținele provizii pe care le luasem, făcui planul să mă întorc cu barca la corabie cu intenția disperată de a căuta apă și alimente. Intenția era disperată pentru că norii se grămădeau, se îngroșau și se făceau mai negri din minut în minut. Vântul se întărea mereu și vedeam semnele furtunei, care trebuia să vie mai sălbatică și mai furioasă ca orî cînd. În acest timp Clisold învelise proviziile cu o pătură și bea liniștit dintr-o sticlă cu cognac ce scosese din buzunar.

— Ai să te îneci și ești voiu avea porția dublă, fură cuvintele lui cînd îi spusei că mă duc iar la corabie.

— Da, și tu vei muri la rîndul tău de foame, îi răspunsei eu cu ciudă suindu-mă în barcă. Văslit spre corabie, dar privind în spate spre vînt, văzui că era prea tîrziu. Apa începuse să se agite și corabia era ascunsă de ceață. Vruî să mă întorc, dar tocmai în acel moment mă ajunse furtuna, care mî răsturnă barca asvîrlindu-mă cu capul în jos în mare. Un val enorm mă aduse pînă lângă insulă și apoi începu să mă tragă înapoi. Mă luptam din toate puterile să scap de sub puterea lui și dacă mișcarea refluxului ar mai fi întîrziat o jumătate de minut eram tras la larg și pierdut. Dar un al doilea val mă luă și mă aduse iar lângă insulă. Aci îmi afundai brațele în nisipul moale ast-fel că valul nu mă mai putu lua înapoi. Înainte de a veni al treilea, eram culcat pe nisip uscat.

După ce mă odihniî puțin, mă dusei în valea unde lăsasem proviziile și găsiî pe Clisold răsturnat pe cutii și acoperit bine cu pătura.

— Ah! mî zise el cu o mare mirare, nu te-ai înecat?

— Nu, îi răspunsei și n'ai să ai porția dublă.

— Dar cît voiu avea? mă întrebă.

— Partea ce ți se cuvinte.

— Și cît timp mî va ajunge aceasta?

— Alimentele dacă le vei economisi îți vor ajunge vr'o 3 săptămîni, iar apa vr'o 15 zile.

La aceste cuvinte el puse sticla la gură.

— Mî-a înghețat și mîduva din oase, îi spusei eu să vadă dacă îmi va da și mie puțin cognac.

— Și ești nu mî pot de cald, îmi răspunse el rînjind și îmi dădu sticla goală.

O aruncaî iute, căci ispita de a o sfărâma de capul lui era gata să mă învingă. Desfăcui cutia cu medicamente să vadă dacă nu e înăuntru vr'o doctorie în-tăritoare. În ea nu erau de cît 3 sticle învelite în pânză gudronată. Una era cu purgativ, iar cele-lalte două erau pline cu un praf alb. Uitându-mă bine găsiî sub niște bandage o sticlă umplută cu un lichid roșior. Avea o etichetă pe care era scris: «Rom». Băui puțin și simțiî că sunt alt om, apoi băgai sticla în bu-

zunar. Clisold mă mânca cu ochii, dar nu zise nimic. Ploaia cădea în torente, marea mugea, vîntul suera ca și cum revenise potopul lui Noe. Mă așezai lângă Clisold pentru că era în locul cel mai uscat și îi luaî vrînd nevrînd o parte din pătură. Eram decî lipiî unul de altul. Clisold adormise. În curînd făcui și eu ca el, dar fui atît de cîminte să mă culc pe buzunarul unde era sticluța cu rom. Fui deșteptat la răsăritul soarelui de mîna bețivului, care încerca să mî fure romul pe cînd dormeam. Îi dăduî un brîncî atît de tare în cît se lovi cu capul de cutii și căzu jos de unde tot eu îl ridicai.

— Să știî, îi zisei, că nu vom putea sta mult timp împreună. Ești cel mai în vîrstă; rămăi decî aci unde ai un adăpost gata. Vom împărți proviziile și mă voi duce în cea-laltă parte a insulei. Ne-am înțeles?

— Da, zise el.

Îl părăsiî puțin și mă depărtai pentru a arunca ochii încă o dată spre stîncă unde naufragiasem. Sfărîmăturile vasului se vedeau plutind ici și colo ca niște pete negre în mijlocul spumei albe a valurilor. În acet moment simțiî o mare singurătate în inimă, nevăzînd alt-ceva de jur împrejur de cît cerul și m rea. Dar la ce bun să stai acolo și să privești? În acest timp puteam face alt-ceva. Mă întorsei la Clisold, împărțirăm imediat proviziile în două părți egale, lăsându-l pe el să aleagă, îi dăduî și pătura oprind pentru mine cutia cu medicamente și pistolul pe care îl încărcasem ca să împușc pasări de mare dacă ele vor veni prin apropiere. Cînd împărțeau se isprăvi și după ce dusesem proviziile pe teritoriul meu știind că moartea e aproape, vruî să mă împac cu Clisold. Îi întinsei mîna.

— Nu, zise el, nu vreau să te văz în o.hî, nu mă împac!

— Cum vrei, îi răspunsei eu și ne despărțirăm.

Ducându-mă pe teritoriul meu, găsiî o mică peșteră unde pusei proviziile rezervându-mî un loc pentru locuință. Să fi fost acasă, nici un cîne n'ar fi băgat în asemenea gaură. Cînd isprăviî lucrul, cerul era limpede și soarele strălucea puternic. Mă urcai din noii pe vârful unui deal, vrînd să mă folosesc de limpezirea atmosferei, ca să cercetez împrejurimile. La nord și la răsărit nu văzui de cît marea, dar la sud descoperiî pămînt la vr'o 12 km. Insulă sau nu, ea trebuia să fie destul de mare, după cît vedeam, ca să aibă oameni sau animale. Dacă n'ar fi pierdut barca, mi-ar fi fost ușor să mă duc pînă acolo dar în starea aceia de lucrui nu puteam să plec nicăeri. Slabi nădejde că vr'o corabie ar putea trece prin apropiere, fu singura ce mî mai rămase. Pentru a fi mai sigur, căntai cea mai mare sfărîmătură de corabie și împlîntai d'o în pămînt îi pusei ca semnal singura mea cămașe. Tot

umblînd încoace și încolo ca să fac aceasta, găsiî apă de ploae prin crăpăturile stîncilor, mai sus de nivelul mării. Aceasta putea să mî mai mărească provizia de apă și alergai spre locul lui Clisold spre a-i spune și lui fericita mea descoperire. Dar el cum mă văzu mă amenință cu un ciomag gros strigîndu-mî:

— Rămăi în partea ta!

Mă întorsei la peștera mea și rămăseî mai multe zile singur. După calculele ce făcusem înodînd în fie-care zi un nod pe o sfoară, trecuse o săptămîna de cînd nu ne mai văzusem. În aceste zile îmi bătui capul ca să găsec ceva, care să mî ție mi-tea în lucrare. Mă gândeam mai întăi să strîng toate bucățile mai mari de lemn după coaste, să le leg cu frînghii făcute din ierburile insulei, ca să fac o plută, care ar fi putut să mă transporte pînă la pămîntul de la sud. Dar cînd strînseli lemnele văzui că sunt neîndestulătoare. Renunțai. Mă gândii apoi să jii în toate nopțile focul aprins spre a putea fi văzut de vr'o corabie sau de locuitorii de la sud. Această idee o pusei în practică și strînseli toate lemnele, care se uscaseră de ajuns.

Mîncare nu mai aveam de cît pentru vr'o 8 zile cu toate că mă hrănisem mai mult cu rădăcinii și ierburii, iar apă numai pentru vr'o 6 zile. Dacă nu ploaia în acest interval eram expus să mor de sete. Totuși îmi făcui curaj și continuaî să strîng lemne. Înă în aceste momente de grea cumpănă ce mă putea interesa mai mult de cît omul din cealaltă parte a insulei? Mă gândeam: ce face el cu puțina apă ce avea, cum își procura hrana, dacă dormea mult sau puțin, în fine tot felul de nimicuri.

Intr'o dimineață mă hotărăi să mă duc pînă acolo, dar cînd mă urcai pe deal văzui pe Clisold alergînd spre mine. Părea mai bătrîn, o.hî îi erau roșiî și buzele negre. Cum mă zări veni la mine și mî puse mîna la piept tocmai pe buzunarul unde pusesem sticla cu rom.

— Mai ai? mă întrebă.

— Da, așa ca vr'o două înghițituri.

— Dă-mî una pentru Dumnezeu.

— Potim! și îi dăduî să bea odată.

— Mai dă-mî, zise el.

— Nu se poate!

Atunci îmi căzu la genuchiî cu o figură atît de scărboasă în cît îi asvîliî sticla și fugiî. El se repezi la ea și o ridică iute urlînd de bucurie ca un nebun. Ajuns la peșteră mă trîntii jos și rămăseî mult timp gîndindu-mă, pînă adormii. Cînd m'am sculat era dimineață, mă dusei să mă plimb pe malul mării. La întoarcere observaî pe nisip urma unor pași. Întresei îndată că Clisold fusese pe la mine și îmi luase ceva. Prima grije îmi fu să cercetez proviziile. Ele erau neatînse, dar apa era toată risipită. Cutia cu medicamente era răscolită, iar pistolul încărcat dispăruse.

Mă dusei să-l caut și să-l iau. Ziua era senină și caldă. Cum mă uitam în

toate părțile, rămăsele de o dată împietrit. O corabie cu pânzele albe, strălucind la lumina soarelui, se vedea la orizont.

Părăsit îndată proiectul de a mă duce la Clisold și alergai cât puteai de iute spre peșteră. Aci strânsei lemne și cu ajutorul ierburilor uscate aprinsei cel mai mare foc, ce am făcut vreodată. Era singurul mijloc de a arăta că sunt oameni pe insulă. Focul nu putea fi zărit de cel după corabie, dat tumul da, dacă ar fi avut un observator în catartul cel mare. În timpul când întrețineam focul, auzii vocea lui Clisold în apropiere. El alerga pe lângă țărniș strigând: Corabia! Corabia! și ținea ceva la spate. Când ajunsese lângă mine zise:

— Va veni corabia aci?

— Va veni dacă căpitanul va vedea fumul.

El se încruntă și își pînă privirile spre mine. Apoi izbucni:

— Nu vei pleca de aci! și în același moment scoase pistolul trăgând asupra mea. Eu mă ferii iute și repezindu-mă la el îi smulsei arma și ridicai pumnul. Eram gata să îi strivesc nasul și ochii cu un pumn, dar mă stăpăni și îi dădui drumul. El se depărtă puțin și întorându-se puțin strigă:

— Corabia nu va veni! Nu vei pleca de aici.

Apoi se depărtă. Vorbele lui se împliniră. Cu toate că îmi dădui toate simțurile să fac focul cât mai mare, trebuia să renunț și la aceasta, căci isprăvisem lemnele. Dacă fumul a fost zărit sau nu de cel după corabie nu știu, dar ceea ce știu este că corabia se depărtă și în mai puțin de o oră pânzele ei dispărură.

Mă întorsei trist la peșteră, care părea că cu adevărat avea să-mi servească de mormânt. Mai aveam abia vreun litru de apă sau 2 zile de viață. Noaptea se apropia și soarele apunea pe un cer roșiatic. Pe suprafața mării nu era nici cea mai mică încreștură. Înainte de a se întunece mă întării print' un prânz bun, căci pentru ce să păstrez carnea și pesmeții dacă n'aveam apă? Stelele apărură și împreună cu ele luna. Această tăcere adâncă avea ceva înfrigorant și solemn, care mă înfiora. Strânsei iar lemne și aprinsei focul, singurul meu tovarăș credincios.

La lumina lunii zării pe Clisold căutând o piatră printre stânci. Găsi una colțurată și cu ea în mână se îndreptă spre mine. Eșii la lumina focului cu pistolul în mână. La această vedere scăpă piatra din mână și strigă: «Corabia poate să vie, căci nu te va mai găsi!» Gândul să mă ucidă, înainte de a veni vreodată corabie, nu-l părăsise. Când plecă pe același drum pe care venise continua să strige aceleași cuvinte. Timp de un sfert de ceas auzii strigătele sale. În fine tăcu și mă puteai întoarce la peștera mea. De-odată auzii un sgomot curios, care se apropia din ce în ce. Mă urcai pe vârful dealului și văzuai că insula era în

flacări. Cât puteam vedea cu ochii, focul se întindea mereu ocrotit de un vânt favorabil. Fiind alimentat numai de erburile uscate, el se mărea cu o iuteală surprinzătoare.

O singură mână putea să-l aprindă; mâna mizerabilului de Clisold, care nu căuta de cât să-mi facă rău. Îmi venii iute în fire și alergai la peșteră să-mi iau cea din urmă înghițitură de apă și de mâncare. Era și timpul, căci flăcările ajunseseră până la acoperișul de paie al peșterii. Apoi fugii pe o stâncă, care înainta în mare căsnindu-mă să ajung cât mai aproape de vârful ei. Pe stâncă nu era nimic inflamabil și mă așezai cât puteai mai jos ca să nu mă asfixieze fumul.

Flăcările arseseră tot rână lângă mare și acum împinse de vânt amenința să mă atingă. Dogoreala era foarte mare, iar fumul se îngroșa mereu lăsându-se din ce în ce mai jos. Mă întinsei pe stâncă sfârșit de emoțiile puternice ce înduraseră în acea zi. Când mă ridicam puțin suprafața insulei îmi apărea acoperită de un jeratic aprins, de pe lângă care fumul se ridica în sus în coloane alburii. Capul începu să-mi vâje și o sudoare rece îmi acoperi tot corpul. Căzuai de pe stâncă pe nisipul umed udat de valuri. Ultimul lucru pe care mi-l aduc aminte este că m'am încercat să zic o rugăciune. Apoi nu mai văzuai, nu-mi mai dădui seama de locul unde mă aflam și... leșinai.

Mă deșteptai simțind niște mâini aspre umblând pe mine. Se făcuse ziua. Niște sălbatici goi, uni pe stânci, alții în apă, alții în niște bărci lungi mă în-

conjurară tipând. Ei mă legară, mă duseră într'una din bărci și văsliră spre pământul de la sud pe care îl zărisem. Moartea mă cruțase și de data aceasta, dar captivitatea îi luase locul.

Sălbaticii văzuseră focul și au venit să facă o recunoaștere pe insulă, cu care ocazie m'au găsit. Nici unul dintre ei nu mai văzuse vreodată un om alb. Ei mă luară să mă arate poporului lor ca pe un obiect de curiozitate. După ce s'au plictisit cu aceasta, îmi cruțară viața vându-mă ca cunosțințele mele de om civilizat le erau folositoare. Le fusesi medic și chiar servitor la șeful tribului. În timpul captivității am pierdut noțiunea de timp și nu mai știu cât am stat printre sălbatici. Am stat mai mult de un an, dar în tot cazul mai puțin de două. În acest timp încercai de două ori să fug, pe o barcă, dar fără succes. Poate că nu m'aș mai fi întors nici o dată în patrie, dacă nu se întâmpla un eveniment fericit pentru mine.

O corabie engleză acostase în insula pustie pe care locuisem, ca să-i facă provizie de apă. Ne găsim, se îndreptă spre insula sălbaticilor de unde mă luă și pe mine. Dus pe bord, constatai că uitasem aproape cu desăvârșire limba engleză. Abia puteai să spui cine sunt și prin ce împrejurări ajunsesem printre sălbatici. Mă sălbătisem, dar grație bunelor îngrijiri după bord îmi revenii și când debarcai la Falmouth în Anglia, eram restabil complet.

De Clisold n'am mai auzit nimic; de sigur că a căzut victimă oarbei lui dorinței de răzbunare în contra mea.

Z. Bărbulescu.

MAȘTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Acuma, locul de întâlnire a societății era altul, pentru că Dilevnor și după dînsul fiul său Dodekhan, au acaparat metropola, pentru a face din ea centrul formidabilei grupări pe care o visaseră. Un kilometru despărția postul de închisoarea centrală.

Dacă zece de posturi de câte cinci soldați erau înșirate pe toată această cale tăcînd imposibilă orice încercare de evadare.

Imblănzitorul de patere părea foarte încântat de descrierile pe care le făcea, și gigantul Sin, socotind că aceste descrieri erau descurajatoare pentru prizonieri, îl lăsa să vorbească, subliniînd câte o dată afirmațiile ștregarului cu câte o glumă grosolană.

De la lucruri, imblănzitorul trecea la oameni.

El descria sanctuarul, cu coloanele lui

imense drepte înăuntru, rezervate ca adăpost lucrătorilor din vremile trecute.

Apoi, descria închisoarea centrală și captivii care erau acolo.

Doi trădători, Dodekhan și ducile de la Roche-Sonnaille; un dobitoac: sir John Lobster.

El descria flămânzii, din ce în ce mai slabi, așa de descurajați, în cât aproape nici nu se mai interesau de știrile pe care dînsul le aducea din afară.

San râdea de bucurie.

— Dînsii știu că d-tră sunteți aici, doamnelor, spunea imblănzitorul. Dar nu arată de loc grabă sau nerăbdare de a vă vedea. Cred că dacă le-am prezenta ceva alimente, ar mânca bucuroși, nesinchisîndu-se de loc de momentul revederii.

— Pe Confucius! exclamă San, Log ar fi făcut din tine locotenentul său,

strengarule. Unde ai învățat oare să po-vestești lucrurile așa de bine?

Îmblânzitorul răspundea cu un ton pătruns:

— Dorința de a vă servi bine, mă inspiră fără îndoială, stăpâne.

— Cu siguranță prizonierii înțelegeau strengarul munților găsisse mijlocul de a le da informații folositoare, chiar în prezența lui San; dar, cu toate acestea, erau foarte descurajați.

Cetatea subterană, luxul acela de precauțiuni pe care-l luaseră prizonierii, toate acestea îi făceau să creadă că încercarea lor de a elibera prizonierii, avea să fie zadarnică.

Ah! tuburile luminoase li se păreau acum niște arme cu totul slabe.

Acolo, pentru a învinge, ar fi trebuit să-I poată lovi pe toți în același timp; imposibilitatea unei executări rezezi, instantanee, îi aduse la disperare.

Erau chinuși de gândurile cele mai sinistre.

Decepția lor era cu atât mai completă, cu atât mai penibilă, cu cât speraseră la început că victoria va fi foarte ușoară.

Iaceputurile luptei contra lui San, modul în care fusese învins gigantul, înfășuraseră atacarea într-o atmosferă de vodevil.

Gigantul San fusese în ochii lor un fel de personaj din comedie; acum însă, îl vedeau cu totul în altă lumină.

Partea teribilă a șefului asiatic, un moment uitată, se impunea acum cu vehemență.

Maskaril devenea Tamerlan, Casandru devenea Atila.

.... În cea de a șaptea zi, prizonierii stăteau sub cortul lor, tot așa de puțin înaintați ca și în prima zi.

Inoptase; era o noapte tristă, fără stele... Un vânt lugubru urla afară.

— Cât de foame trebuie să le fie!.. murmură Mona, ca și cum și-ar fi vorbit sie însuși.

— Vai! răspunse Sara, într'un ecou plângător.

Cele două femei stăteau una lângă alta, îmbrățișate, apropiate de o durere comună.

Domnișoara Fowler care stătea în picioare, la ușa cortului și privea focurile aprinse de bandiții lui San, se întoarse spre dănele și le șopti:

— Curaj!

— Nu mai pot avea curaj, răspunse Sara cu vocea îndurerată. Iată, încurând va veni îmblânzitorul, ca în toate seriile. Poate că San va judeca destul de lungă suferința prizonierilor. Vom fi târate spre dinșii...

— Ah!.. exclamă dinsa după o mică pauză, tuburile luminoase ne vor scăpa de tortură; dar dinșii vor muri... Fără dinșii, tot acesta va fi și destinul nostru... Atunci pentru ce să mai așteptăm atâta vreme?

— Da, pentru ce să mai așteptăm? suspină Mona.

Max Soleil fu acela care răspunse la această întrebare.

De dimineață romancierul părea cufundat adânc în gândurile sale și se arătase străin de preocupările celorlalti.

Dinsul, care de obicei le încuraja cu cele mai întăritoare cuvinte, stătuse toată ziua tăcut.

Nu mai întrebarea dezolată a celor două femei îl putuse scoate din starea de lăncezeală în care se afla.

Spre cea mai mare mirare a tuturor, dinsul întrebă, după ce se asigurase mai întâi că nimeni nu-l spiona:

— Sunteți siguri că dinșii sunt așa de flămânzi cum credeți?

Ducesa, Mona și chiar Violeta îl priviră cu neliniște.

Oare nu cum-va tinărul inebunise?

Ce însemna întrebarea aceea?

Dodekhan și ducele stăteau nemâncăși de 11 zile... Era prin urmare o cruzime să se mai îndoiască cine-va de suferința lor.

Dar francezul continuă cu cea mai mare liniște:

— Nu m-ați înțeles bine. Voi am să vă spun că se poate prea bine întâmpla ca prizonierii să nu fi fost lipsiți de hrană într'un mod așa de complet cum crede San.

Mona se ridicase în picioare:

— Ce te face să ai această bănuială?

«Pentru ce judeci în modul acesta? D-ta ești un spirit pozitiv, incapabil de a ceda unei impulsii imaginare... Prin urmare este la mijloc un fapt.»

— Imi veți da voie să vă pun câte-va întrebări... Vom vedea dacă nu veți ajunge și d-voastră la aceeași stare de spirit ca și mine...

«Stăm de șapte zile prin locurile acestea teribile... de șapte zile cei doi îmblânzitori de pantere dispar în fiecare zi în zori, pentru a nu se reîntoarce de cât seara. Vă rog să-mi urmăriți cu atenție raționamentul,

— Doamnele vor bine-voi să-și aducă aminte de modul cum le-ai descoperit pe d-lor, murmură Violeta, care avea cea mai deplină încredere în inteligența romancierului.

— Ne aducem aminte, zise Sara, întinzând mâna tinărului.

— Urmez, d-nă ducesă, continuă acesta înclinându-se. E lucru sigur că cei doi îmblânzitori de pantere stau în fiecare zi două-spre-zece sau patru-spre-zece ore în orașul subteran.

— În adevăr. Dar care este concluzia?

— Să nu ne grăbim... Am spus două spre-zece ore... Timpul pe care îl întrebuițează pentru a ne povesti tot ce-au văzut, să-l socotim două ore, împreună cu drumul lor la subterană și înapoi.

— De sigur, aprobă cel-altă, intereseați de modul neașteptat cum pune Max chestiunea.

— Imi pare bine că suntem de acord, continuă Max... Prin urmare cei doi

strengari mai au înaintea lor zece ore neîntrebuițate.

— În adevăr.

— Ei bine, scumpii mei amici, oare nu v-ați întrebat d-voastră nici o dată cum își întrebuițează dinșii timpul acesta?

O tăcere adâncă urmă.

Cu toți se mirau cum de nu se gândiseră de mai înainte la un lucru așa de simplu.

Acum văzură și ei cât de logic era raționamentul romancierului și ca într'un ecou repetară:

— E sigur oare că dinșii sunt așa de flămânzi?

Frunțile li se înseninară și Mona întrebă, tremurătoare de emoție:

— Ce presupui d-ta, d-le Max?

— Nu presupun nimica, răspunse romancierul, cu un gest vag. În situația noastră, ori-ce presupunere care nu e bazată pe fapte sigure, devine primejdioasă. Avem nevoie de adevăruri absolute.

S'apropiindu-se și mai mult de prietenii sale, continuă, cu vocea înceată:

— Adunați-vă amintirile. Eri seară, când a venit îmblânzitorul de pantere și ne-a dat din nou școala de starea prizonierilor, n-ați băgat de seamă ce licărit avea în privire, ce exagerare în gesturi?

— Ba da, am observat.

— S-ar fi zis că bietul copil voia să ne spună că prezența lui San îl împiedică de a ne scria adevărul. Dar mi se părea că citea în atitudinea, în privirile sale: *Momentul luptei supreme va suna în curând; fiți gata.*

Dănele aprobă.

— Și când călăul s'a îndreptat împreună cu dinșii spre ușă, continuă francezul, vă aduceți aminte că mica tovarășe a îmblânzitorului de pantere a rămas o clipă în urmă... N-ați văzut-o frecându-și mâinile?

Asta înseamnă în toate limbile: «Totul merge de minune»...

Semnoul acesta nu putea să fie pentru San, de oare-ce fetița era la spatele gigantului; era prin urmare, numai pentru noi... Eu am citit bine în gesturile lor. Voiau să ne spună că au lucrat la opera comună, și să ne înștiințeze că e rândul nostru să deschidem ochii și să ne folosim de avantajele care se vor prezenta.

— E adevărat, e adevărat murmură captivii.

— Dar oare ce au putut dinșii combina? reluă Sara, gânditoare.

— Asta n-o știu nici eu, răspunse Max; dar putem fi siguri că nu și-au pierdut timpul în zadar.

— San vine în spre noi, exclamă Mona în momentul acela. Am o preșimțire că se apropie momentul suprem... Să fim prudenți!

(Va urma)

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros orice articole interesante privitoare la călătoriile sau vinătorii, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate redacției «Ziarului Călătoriilor», str. Brezoianu 11, București.

CAȘTIG MARE

Reprezentanți capabili, funcționari, etc., își pot dobândi un frumos câștig accesoriu, scriind:

Agenciei de Publicitate „Presa” București pentru S. B. No. 20.

Pfaff I.J. RESSEL

BUCUREȘCI

Str. Carol No. 14
cel mai mare depozit de

Mașini de cusut

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers ușor și

iute prin noua invențiune patentată și fără șgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezentant al renumitelor fabrici de automobile «de Dion Bouton» și biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orice sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE și AUTOMOBILE, precum și pentru arămuit nichelat și emailat.

SĂBII se nichelează cu prețuri reduse. — Atelier special pentru colțuit, gravat, plisat, soleil și evantail.

Reclama este sufletul comerțului

Magazinul General de Muzică

LA HARPA

București, Strada Colței No. 5

Cel mai mare depozit de

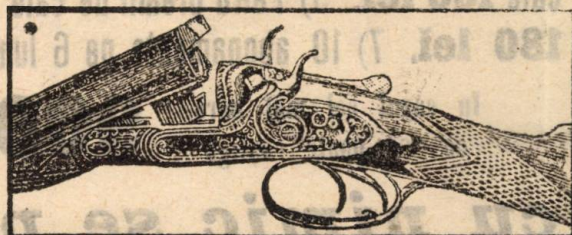
Gramofone amer'cane

cu renumita marcă «The Har», și

◆ INSTRUMENTE MUSICALE ◆

Prețurile cele mai reduse

— Cataloage gratis —

MARELE MAGAZIN DE ARME

București **B. D. ZISMAN** Suc. Craiova
Cal. Victoriei, 44 St. Unirei 48

Furnisor al Curții Regale

are onoarea a aduce la cunoștința Onor. sale clientele din toată țara, că a înființat în magazinul său o secțiune specială de

PUȘTI pentru pădurari

lucrate special pentru acest magazin și fiind de o construcție solidă și

— PREȚURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230 — Pușcă cu capsă, cu o țevă, lei	15
Model No. 285 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, solidă, recomandabilă, lei	30
Model No. 236 — Pușcă cu capsă, cu două țevi, oțelurile înainte foarte solidă, funcționare admirabilă, model f. recomand.	40
Model No. 133 — Pușcă foc central, cu o țevă, sistem «Mauser», cal. 12 sau 16, robustă, recomandabilă, lei	30
Model No. 101 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibrul 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, m. solid, lei	55
Model No. 1103 — Pușcă foc central, cu două țevi, calibrul 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoșe, cocoșele punându-se singure la piedica de siguranță, oțelurile înainte (armă de reclamă a magazinului), pușcă recomand., lei	65

Prețurile sunt reduse, fixe și se înțeleg numai cu bani gata. — Expedițiunile în toată țara. — Comandele se efectuează în ziua primirii.

Dacă voiți să CÂȘTIGAȚI O AVERE COLOSALA?

Grăbiți-vă de a vă abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel mai răspândit din întreaga țară

Cel mai bine informat și cel mai în corent cu întreaga mișcare politică, economică și financiară din țară și din străinătate.

Care are corespondenți speciali în: Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.

◊◊◊◊ **Singurul Ziar independent și impartial** ◊◊◊◊

Cu începere de la 1 AUGUST 1907, ziarul „UNIVERSUL” dă următoarele însemnate premii la abonații săi:

1) Un mare premiu de **1500 lei**. 2) 2 premii de câte **250 lei**. 3) Trei lozuri întregi ale Loteriei de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premii de câte **100 lei**. 5) Patru premii de câte **40 lei**. 6) 10 abonamente pe un an la „Universul” **180 lei**. 7) 10 abonamente pe 6 luni **91,50**. 8) 10 abonamente pe 3 luni **46,50**.

In cazul cel mai norocos se poate câștiga

900,000 LEI

ast-fel că se pot cumpăra Palate și Moșii.

cu nimic se poate câștiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregătește frumoase surprize numeroșilor săi cititori —

Pe lângă acestea abonații vor mai primi gratis un frumos roman intitulat

Fiul lui Ludovic XVI sau copilul rege

Tipărit inadins pentru abonații ziarului „Universul”.

De asemenea toți abonații primesc gratuit «Universal Literar» ziar săptămânal, care conține, pe lângă o bogată materie literară și o frumoasă ilustrație în culori.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepțional de eftine:

Pentru un an lei 18, Pentru 6 luni lei 9,15. Pentru 3 luni 4,65

Abonații, spre a participa la tragerea premiilor de mai sus vor primi: Pentru un an 25 bonuri de premii. Pentru șase luni 10 bonuri de premii. Pentru trei luni 3 bonuri de premii.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL ÎNTÂMLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.60 » 1/2 » « »

Redacția și Administrația :

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARȚEA —

Fântâna Leului. — (Vezi pag. 2056).

ABONAMENT

— LA —

„Ziarul Călătoriilor”

— Pentru 1 an 5 lei —

Pentru 6 luni lei 2.60

LEGENDE MAROCANE

FÂNTÂNA LEULUI

Ziua adormia și în liniștea seri par-fumate, în oază se înălțau melodiile armonioase ale plantelor. Palmierii se clătină în azur și mândri de înălțimea lor, își deschideau largul lor evantai de frunze.

Sub portocalii înfloriți, în una dintre grădinile închise cu ziduri înalte ale palatului Si-Himan, tinăra Uada, fiica unică a marelui șef Abuam, se plimba singurică.

Ea veni să se odihnească lângă o fântână veche, cu piatră sculptată de un artist necunoscut.

Înainte de a porni spre închisoarea în care era în toate seriile întemnițat, leul ei favorit, liniștit și supus ca un câine credincios, veni să i se culce la picioare.

Se făcuse mic, umil, coada sa mândră dezmierea pământul cu o mișcare lingușitoare.

Și tata își trecu mâna prin coama sălbatecă a favoritului ei, mângâindu-l cu blândețe.

Leul acesta fusese captivat de mic în munte, aproape de izvorul onedului Zia. Uada îl crescuse cu îngrijire, jucându-se cu dânsul, cum s'ar juca fetițele noastre cu o păpușe.

Felu piinsese o dragoste adâncă pentru stăpâna sa, o dragoste de leu, pe care numai moartea avea s'o poată stinge.

Partea palatului pe care o locuia fiica lui Si-Himan era încredințată pazei lui Felu.

Toată lumea tremura în fața leului, numai singură Uada știa să se facă ascultată.

Tânăra tată se sculă, și cu un semn își conduse favoritul spre locu-i de închisoare, după ce-i mai acordase o ultimă desmiere.

Era ora de după cină, în care aga, tatăl ei, o aștepta în toate seriile. Spre dânsul se îndrepta.

Marele șef beraber era un om înalt, în vîrstă, cu ochii mari și expresivi. Se reîntorsese abia de vre-o opt zile dintr-o luptă cu Bu-Ziam, bătut și rănit. Stătea

întins pe un covor, după moda orientală, într-o sală foarte frumos împodobită cu arme.

Uada se prosternă în fața lui. El o primi cu vorbe dulci, și după ce o rugă să ia loc lângă dînsul, îi vorbi cu gravitate:

«Fiica mea iubită, eu sunt bătrîn, și am pierdut orice speranță de a mai avea un descendent, care să fie șeful poporului și a războinicilor mei... Tu, ai ajuns acum la vîrsta mărișului, și în curînd un ginere va trebui să ia locul fiului meu.

«Avem un fiu. Un mare șef din Meca îl binecuvîntase... Mai trăește?... E mort?... Alah singur o știe!..

Fața bătrînului deveni și mai tristă, vocea lui și mai gravă.

«Nu aveam campamentul, continuă dînsul, aproape de onedul Zia, la adăpostul sirocului.

Oamenii mei oboșiți de drum și de căldură, dormeau sub corturi.

De o dată, pe neașteptate, am auzit niște urlete sălbatice, de care chiar și niște lei s'ar fi înspăimîntat.

«Atunci s'a început un adevărat masacu, o orgie de sânge, în care s'a scaldat Tuaregii lui Si-Himan, tatăl lui Bu-Ziam.

Te înăbușiai, și nu puteai vedea nici la două pași. Auziam în jurul meu țipete, urlete, blesteme; voci desperate de femei în agonie, care se stingeau de o dată ca și cum cineva le-ar fi implântat un pumnal în gâtlee.

«După aceia, nu-mi mai aduc aminte de nimica.

«Era noapte. M'a deșteptat dezmierea groaznică a unui șacal care-mi lingea singele de pe obraz. Cu mare greutate am reușit să mă tirăsc pînă la o fântână vecină, și m'am oprit acolo, așteptându-mi moartea.

«Dar niște misionari creștini au dat peste mine, și m'au adus la Abaum, după ce căutasem mai întîi zadarnic cadavrul fiului meu.

«Patru ani după aceea mă răzbunam contra lui Li-Amor, ucigându-l într-o luptă dreaptă, cap la cap.

«Dar rămănea fiul acelei reptile, Bu-Ziam, care a dezonorat părul meu alb, și mi-a redeșteptat vechia ură.

«Dăunăzi, în lupta de la Cholt, am căzut rănit, cu piciorul prins sub calul meu rănit. Un tuareg, mascat cum umblă toți oamenii din rasa sa blestemată, se aplecă deasupra mea, și punându-mi un genunchiu pe piept, îmi smulse revolverul. Cu mâna dreaptă îmi apăsă pumnalu-i roșu de sânge de-asupra inimii.

— Aga Si-Himan, îmi zise dînsul, eu sunt Bu-Ziam, și ți fac grație în onoarea fiicei tale Uada, despre care se spune că este așa de frumoasă, în cât vederea ei e o binecuvîntare.

— Ucidă-mă, câine! îi strigă eu; îți scuipe în obraz, ție, și rasei tale întregi.

«Mai bine îmi voi ucide fiica cu propria mea mînă, de cât s'o dau vre-o dată unui Tuareg!

Fără să-mi răspundă, dînsul dădu ordinul cător-va cavaleri să-mi înapoeze armele, și să mă conducă pînă aproape de corturile noastre.

«Eu nu mai am dreptul să-lucid... Dar voi avea un răsbunător în curagiosul soț pe care ți l'am ales.

Caidul Ben-Drin, este tînăr, frumos și viguros. Bine-cuvîntarea profetului e așternută d'asupra fericitelor sale țări. Mizeria s'a oprit departe de colibele și de numeroasele sale trupe. Măine, Ben-Drin va fi oaspele meu, și de după grilajul galeriei, veți putea să-l contemplați în voce, fără să fiți văzuți.

Voi da un banchet în onoarea sa.

— Tată făcă-se voia ta, răspunse fata, înclinându-se din nou în fața bătrînului, și luându-și bună seara de la dînsul.

* * *

În seara zilei următoare, frumoasa Uada stătea singură, visătoare, în grădina ei.

Văzuse soțul care i era impus. Un bărbat bine făcut, care purta cu demnitate mantaua-i roșie de caid. Dar în zadar își întreba inima și își tortura gîndul. Nu era acesta omul pe care îl visase dînsa.

Și era așa de melancolică, în cât își uită chiar și de Felu, de iubitul ei Felu, căruia nu i mai acordă nici o dezmerdare.

Își dăduse acum cuvîntul, și era de drept soția lui Ben-Drin. Peste două zile, caravana nupțială avea s'o ridice, cu îngrijire ascunsă de ochii tuturor, pentru a o transporta pînă la locuința soțului ei, care singur avea dreptul să-i ridice vîlul.

Între zidurile palatului era o căldură înăbușitoare. Fata își scoase pantofii și kaikul (haină) rămânînd numai într-o îmbrăcăminte subțire.

După aceia se întinse la pămînt, aproape de fântâna cu apă limpede.

Primele stele, deschizînd ochii în noapte, o văd prin desigurile stelelor și se întrebă: «Cine să fie oare alma aceasta de paradis, care s'a cohorit pe pămînt?»

Copila se gîndea acum la banditul Bu-Ziam, al căruia cap era pus la preț de sultanul Marocului, și care crușase viața tatălui ei, numai din dragoste pentru dînsa. Suspina și își lasă cu voluptate capul pe mîna-i albă.

Fiica șefului beraber adormi, continuându-și visul.

Miezul nopții. Din cînd în cînd, cocostărcul aplecat într'un picior pe acoperișul moscheei, sună din ciocu-i metalic.

În vecinătate, câinii urlă, răspunzînd strigătelor plîngătoare ale hienelor și șacalilor. Cînd oaza intră din nou în tăcere, o umbră se strecoară încetîșor pe lângă palatul lui Si-Himan, ascunzân-

du-se pe după boschetele sălbatice care înconjoară zidurile.

Cu pumnalul își face loc prin zid, și pășește în grădina furiș, ca o panteră care-și caută prada.

Se oprește.

Dânsa e acolo, întinsă la pământ; cu piciorul îi atinge aproape corpul divin.

Se oprește surprins, extaziat; nici o dată nu văzuse frumusețe mai minunată.

Era așa de frumoasă, în cât te aștepta par'că s'o vezi în fie-care moment evaporându-se, urcându-se spre cerul din lumea căruia trebuia să facă parte.

Pirătul îngenuchiă lângă dînsa, și-i atinge încetîșor umărul.

Fata se deșteptă surprinsă, rătăcită. Dar mai înainte de a fi avut timpul să scoată un singur strigăt, o mână robustă îi acoperi gura și cuvinte amenințătoare îi șoptiră la ureche că trebuia să alăga între tăcere și moarte.

Timp de câte-va momente, copila nu îndrăzni că-și ridice ochii. Dar banditul îi șopti, cu dulceață, cu dragoste:

— Uada, fiică a lui Si-Himan, să nu te temi de Bu-Ziam. Mi s'a spus că tu erai tot atât de frumoasă, pe cât era de viteaz tatăl tău; dar "nici o poemă omeniasă nu ți-ar putea descrie frumuseța! Am douăzeci și cinci de ani, și tu ești cea dintâi femeie care m'a văzut îngenuchind lângă dînsa. Nu tremura; ridică-ți ochii. Jur că nimeni altul nu te va avea de soție, căci sunt nobil, și mult mai bogat de cât Ben-Drin.

Veți fi regină și liberă printre Tuaregi, nu sclavă cumpărată. Și dacă nu veți voi să mă iubești, voi fi cel dintâi dintre servitorii tăi. Toate bogățiile mele vor fi ale tale.

Ea își ridică spre dînsul ochii ei de gazelă, și cu superioritatea femeilor care se știu iubite, se prefăcu indiferentă, și răspunse cu nepăsare:

— Vai!.. Eu nu sunt de cât o sarmă femeie fără suflet; apartin celui mai puternic, sau celui mai șiret. Răpita, sau vîndută ca o sclavă, puțin îmi pasă, îmi voi urma destinul.

— Dacă-ți așa, te răpesc!

Și ridicînd-o în brațe, tugi cu dînsa și se perdu în noapte.

Dar Felu veghia; urletele sale deșteptară palatul.

* * *

Ce cursă nebună!

Munții care se zăresc la nord de Abuan dispăruseră la orizont. De sus, na privia în tăcere; în jurul lor, singurătate, liniște, întreruptă numai de zgomotul cursef. Pretutindeni, deșertul mut.

Bu-Ziam își ține iubita leșinată pe genuchi; fugarul său, sfîrșit de obosială, mai face o ultimă efortare. Dar, simțind în apropiere atmosfera răcoroasă a unui izvor, puterile îl părăsesc și cade... Câteva horcăituri repezi, și ochii gânditori ai bunului animal se închid pentru tot-d'a-una.

Banditul își învelește iubita în burnuzul său și o culcă într-o depresiune a terenului sub o tufă de myrt. Acolo se încearcă s'o reînsuflețască cu apă proaspătă.

Dar un zgomot de pași îl face să se reîntoarcă, surprins.

Ben-Drin, plin de praf, palid, sfîrșit de obosială, este la o distanță de două pași între Uada și dînsul.

El are în mână o sabie ascuțită, și cu vocea-i puternică, strigă:

— Răpitorule, fecior de iudov, Bu-Ziam, acum ești în mîna mea, și nu-mi vei mai scăpa. Cât despre femeia sperjura, iată, dreptul meu de soț!..

Și în aceeași clipă își implantă sabia pînă la mîner în inima bieteii copile.

Bu-Ziam se repezi asupra adversarului său, ca un leu rănit.

La început nu se auzi de zgomotul săbiilor care se ciocneau.

Lupta era nedecisă. Dar cadavrul încă cald al frumoasei Uada, striga răzbunare. Ben Drin fu învins; Bu-Ziam îi implantă pumnalul în inimă.

Dar, de-o dată, atmosfera se cutremură de un muget lung; apoi, urmă un altul, mai apropiat.

Sărind pe deasupra arbuștilor, un leu superb se apropie de moartă. Era Felu, care cel dintâi dăduse alarma, și pe care un servitor priceput îl deslegase pentru a-l da drumul pe urma stăpânei sale dispărute.

Bu Ziam își pregăti pistoalele, pentru că vedea bine că are în fața lui un nou dușman.

Leul se opri o clipă, căutând suflarea stăpânei sale mult iubite. Dar îndată urlă plângător, și se întoarse spre Tuareg, cu coama zbîrlită, cu ochii licăritori, gata de atac.

Acum începu o nouă luptă, luptă teribilă între om și fiară, cum nici o dată n'au văzut împărații romani în arenele lor.

Aici, deșertul servea de arenă; amfiteatru era bolta cerului, și stelele care se sîngeau una câte una în azur, erau spectatorii.

Felu se repezi. Un glonte porni și-i pătrunse pieptul. Omul se dădu într-o parte.

Leul se repezi din nou și primi un al doilea glonte în gură.

Rănile îl tăcură mai furios, dar mai prudent. Înaintă cu băgare de seamă spre bandit, care-l prezenta acum virful ascuțit al săbiei sale. În același timp tuaregul își desfăcuse burnuzul și ghearele fiarei se împiedecă în ele.

Leul mugi și mai furios încă; unghiile sale zgîriară stofa, pe când sabia adversarului îi pătrundea în carne, căutându-i inima.

În câte-va momente burnuzul fu stățiat și sabia ruptă. Omul rămas fără arme, apucă o frînghie de pe șea și făcînd cu dînsa un laț abil, îl trecu în jurul gâtului fiarei.

Urmă o luptă corp la corp, în care și om și animal, perdură foarte mult sânge.

Ochii leului deveniseră sticloși; moartea se apropia. Dar și Bu-Ziam era pierdut.

Și când în cele din urmă fiara, după un ultim spazm, își lăsă capul încet la pământ, curajosul brigand privi răsăritul și adormi dulce, ca un războinic obosit, în urna unei mari lupte.

* * *

Bătrânul Agha Si-Himan, galopînd în fruntea unei grupe de cavaleri pe urma lui Ben-Drin și a leului, ajunse la răsăritul soarelui, aproape de tîntăna în-săngerată.

Apropiindu-se, toți crezură că au dat peste un campament în care toată lumea dormia. Dar în curînd văzură sângele și ghiciră drama.

— Fiica mea!... Copiii mei! strigă Agha repezindu-se spre ei.

Și rînd pe rînd se aplecă de-asupra Uadei și a lui Ben-Drin.

— Morți!... exclamă dînsul, zgărîindu-și fața cu unghiile în semn de doliu.

Apoi, întorcîndu-se spre al treilea cadavru, înaintă spre dînsul cu ochii plini de ură, pregătindu-se să-l lovească cu piciorul.

Dar gura sa deschese pentru a blestema, rămase căscată și brațul îi căzu în jos.

— O Allah!... exclamă dînsul, cu vocea stinsă și zdrobită.

Își aduse aminte de ziua spăimîntătoare în care totul fusese masacrat de copilul său dispărut. Erau douăzeci de ani de atunci.

Un bătrîn servitor se apropie și stăpînul întinzînd mîna spre fruntea mortului, îi zise:

— Abdulah, privește copilul nostru. Răzbunarea lui Si-Amor este completă.

Cei doi bătrîni recunoscuseră pe fruntea mortului tatuajul distinctiv al casei Si-Himan.

Ridicîndu-și brațele spre cer, bătrînul Aga adăugă cu vocea solemnă și resemnată:

— Allah singur este mare! Facă-se voia sa!

Și îngenuchind se rugară îndelung.

Si-Himan puse toate trei cadavrele în același mormînt și pe Felu la picioarele lor.

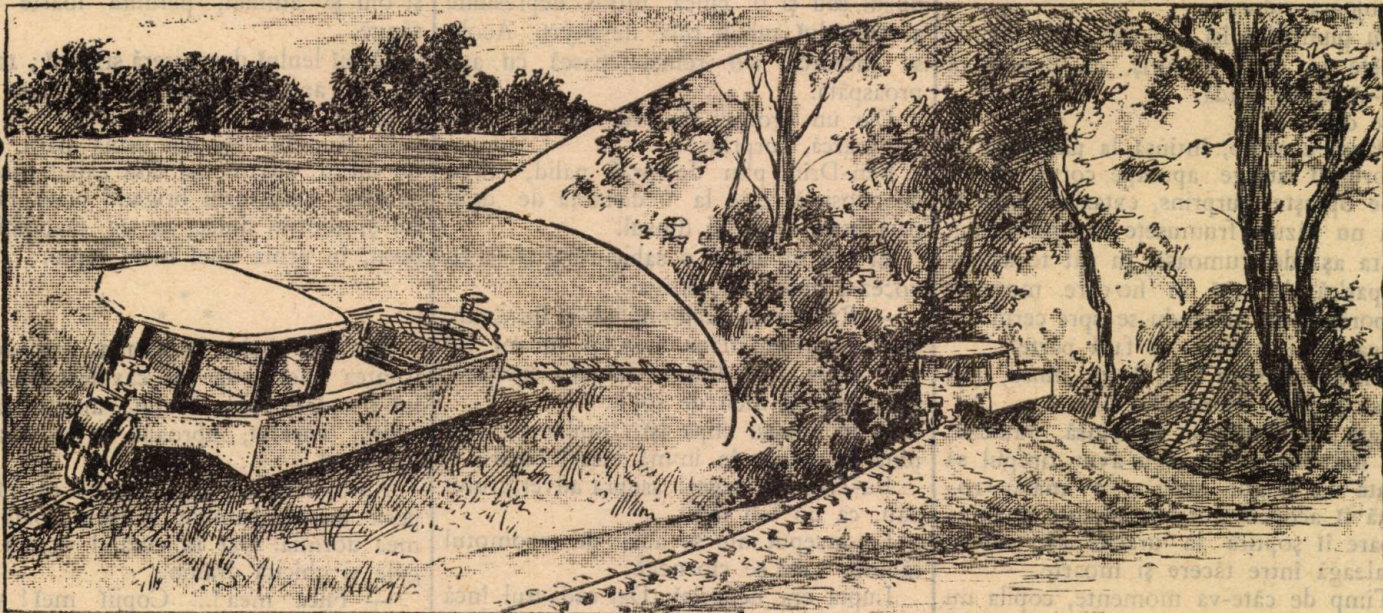
Un enorm leu de piatră a fost pus să vegheze de-apururi de-asupra mormîntului lor.

Și astăzi, când caravanele trec pe lângă fîntina pierdută în deșert, bătrînii întind mîna spre mormîntul funerar al frumoasei Uada și murmură cu tristețe:

— Aiu el Said! Fîntina leului!

Le pare și lor rău par'că de viața stinsă așa de timpuriu a aceleia care era așa de frumoasă, în cât privirea ei era o bine-cuvîntare.

Oriental.

La o curbă

Pe teren accidentat

Trenul cu giroscop

A menține în echilibru, pe o singură șină, și chiar pe un simplu cablu întins deasupra solului, un vagon de drum de ter, așezat pe două sau mai multe roate, puse una în urma celei-lalte, ca roatele unei biciclete, pare la prima vedere o concepție extravagantă.

Problema aceasta de echilibru, care în teorie este foarte simplă, a primit în Anglia o soluție curioasă.

S'a utilizat teoria giroscopului, care formulată în termeni pe înțelesul tuturor, sună cam astfel: «Orice corp însușit de o forță, de o mișcare vie, opune o mare rezistență tuturor forțelor, care încearcă să schimbe direcția mersului său».

Calculul și experiența au dovedit că atunci când o forță oarecare se silește să scoată un giroscop din planul său de rotație, giroscopul se împotrivesc cu o forță contrarie, formând cu cea d'întâi un unghi de 90 grade.

Se înțelege, prin urmare, că dacă suspendăm un vagon cu roate pe aceeași linie, putem foarte lesne, printr-o abilitate

combinație de giroscopae, neutraliza diversele forțe care ar căuta să încline vagonul spre dreapta sau spre stînga.

Faptul acesta a fost demonstrat de către d. Ludovic Brennau, inginer englez, care e de multă vreme cunoscut lumii științifice. În 1887 același inginer a vîndut guvernului britanic, cu suma de 1 000 livre, un sistem de torpilor, al căruia secret n'a fost încă nici pînă astăzi divulgat.

Vagonul model care a funcționat la Wadland, în fața societății regale, putea transporta o singură persoană.

Observațiile care au putut fi făcute cu acest prilej, sunt foarte interesante din punctul de vedere practic.

S'a ajuns la concluzia că vagoanele giroscopice ar putea funcționa fără multă primejdie, dar cu multe avantaje asupra actualului sistem.

S'au adus multe obiecțiuni contra invenției d-lui Brennau. Printre altele s'a spus că avantajele noului sistem, chiar dacă ar fi presupus perfect, nu înseamnă nimic față de cheltuielile considerabile care ar trebui să se facă cu transformarea liniilor existente.

Dar inventatorul privește lucrurile cu

totul din alte puncte de vedere. Dînsul speră să ajungă la o viteză dublă sau triplă chiar vitezei actuale, și să poată întrebuința vagoane de dimensiuni colosale. S'ar realiza atunci beneficii considerabile.

Cea mai mare parte dintre ingineri, declară lucruri imposibile, bazându-se pe considerații tehnice, care nu pot intra în cadrul acestui articol. Sunt însă câteva spirite mai înaintate, care prevăd un viitor strălucit vagonului giroscop.

Nu se poate nimeni pronunța cu siguranță pînă acum; dar putem sta în rezervă, pentru că, chiar în epoca noastră, știința și geniul inventatorilor au răsturnat de multe ori toate teoriile actuale.

D. Brennau își va reîncepe experiențele cu vagoane de dimensiuni normale (3 metri lărgime).

Atunci se va putea judeca mai bine valoarea practică a invenției sale.

Și... cine știe?..

Fizician.

EXCURSIUNI IN JUDEȚUL MUȘCEL

Colții Cremene (Excursiune de 3 zile)

Prima zi: 10 ceasuri de drum mai mult călare, restul pe jos.

A doua zi: 12 ceasuri de drum numai pe jos.

A treia zi: 9 ceasuri de drum, mai mult călare, restul pe jos.

De la Câmpulung la Căndești se poate merge cu trăsura. Însă drumul pe care locuitorii l'au botezat pe nedrept șosea,

este cutreerat de șanțuri și de bolovanii puși acolo în loc de pietriș în cât ești mai zdruncinat în trăsura de cât călare. Dacă plecăm călare pe la 8 dimineața, suntem la 10 la Căndești; d'acîi mergem pe valea Batei în sus cam un ceas, după care, lăsând valea Bratei la dreapta, suim pe plaiul Lung. Pe la 11 și jum., ajungem la un izvor în mijlocul pădurii unde luăm masa. La 12 plecăm. Cam într'un ceas ieșim din pădure. Acum mergem pe muchie; trecem pe munții Nepărteanu, Jupâneasa, Băneasa.

Aici vârful muntelui Păpău ne ascunde vederea la stînga. Ocolim obârșia Bratei și ajungem pe la ora patru la curmătura groapelor. Pînă aci am putut merge mereu călare, acum trebuie să descălecăm. Coborâm pe căldarea groapelor imprăștiindu-ne pe nenumăratele poteci care se încrucișează, se ramifică și se încrucișează iar cu cotituri care nu se mai sfârșesc. Dar toate aceste poteci ajung la un singur punct: stîna din groapele care o vedem în fundul căldarei. Umbra pe bolovanii, și cât se întinde ve-

derea numai bolovan; te întrebă ce cauă miei care se zăresc împrăstiați pe coastă, căci nu se vede un fir de iarbă. Suindu-ne vr'o jumătate de ceas, ajungem la locuri înierbate, și peste puțin la stână. Mai trecem două dealuri mici și avem în fața noastră surpătura Roșului pe lângă care trebuie să suim pe o potecă repede, partea cea mai grea a drumului de astăzi. Cine și-a menajit calul pînă aici, va fi recompensat, căci va putea sui călare această coastă obositoare; cîlarii vor merge pe jos, de frică ca nu cumva caii obosească să poticnească și să cadă în ripă. Ajungem la curmătura Roșului; d'aci mergem de-a coasta pe muntele Roșu. La stînga noastră vedem stîncele numite Colții Cremene, pe care o să le vizităm mâine. Coborâm acum spre pădure și la marginea ei, unde ajungem spre orele 6 și jum. Ne oprim și instalăm cortul, necesar pentru această excursie. Numai de cât după masă ne culcăm, căci ziua de mâine va fi mult mai obositoare, n'o să putem merge de cât pe jos, luând mîncare în spinare.

A doua zi deșteptare la 6, plecare la 7. Într'o jumătate de ceas ajungem lângă Colții Cremene în valea Roșului. Acum la dreapta noastră nu se vede de cât stîncele din vale pînă în vârful muntelui. În câte un loc stîncele trec pe sub pârâu și pe partea stîngă. Lărgimea văii variază între 2 și 10 metri. Când sîrim din bolovan în bolovan peste pârâu, cînd, din cauza numeroaselor cascade ce întîlnim, trebuie să ne suim pe stîncile din dreapta sau din stînga, gimnastică destul de grea, căci multe din ele sunt lustruite ca ghița prin munca apelor ce în momentul topirei zăpezilor ajung de d'asupra lor. Într'un loc vedem o cascadă laterală care cade din vârful stîncilor în pârâu. Umblăm cam 3 ceasuri pe aceste chei, și vedem în fine că valea se lărgeste puțin și că stîncile devin împrăstiate. După puțină odihnă ne întoarcem, luând pe vale în sus cam un ceas și jumătate. Pe la 12 și jum., ajungem la locul unde o să începem ascensiunea Colților Cremene. Stăm dar la masă lângă pârâu și la unu și jumătate pornim pe coastă.

Ascensiunea în pantă foarte repede durează cam un ceas; în multe locuri mîinile lucrează ca și picioarele. Ajungem la o stîncă perforată ca un tunel și cunoscută de către ciobanii sub numele de Casa de Piatră: lungimea tunelului este aproape de 8 metri și lărgimea cam de 3 metri. După puțină odihnă suim pe o coastă mai dulce. Încă o jumătate de ceas și ajungem pe muchia Colților, pe care o urmăm spre nord. În puține locuri se poate merge chiar pe muchea prea ascuțită; umblăm sau pe versantul de apus, sau mai des pe cel de răsărit, sau cu un picior pe fie-care pantă. De mai multe ori umblăm sus pe jnepl pe d'asupra pămîntului. După vr'o 2 ceasuri pe această muchie ajungem la Crucea

Oticului, lângă izvorul Dâmboviței, pe care o vedem eșind din pămînt chiar pe plaiul muntelui unde stăm. După puțină odihnă ocolim Obârșia Roșului pe o potecă care se surpă în fie-care an mai mult; trebuie dar să umblăm cu precauție, vr'o 50 metri. Acum mergem de-a coasta pe muntele Roșu și spre 6 și jumătate ajungem la cort. În ziua următoare ne întoarcem la Câmpulung pe drumul pe care am venit. Dacă vrem să schimbăm itinerariul la întors, odată ajuns la curmătura Groapelor suim în vârful Danciului (3030 m.) și urmăm muchia spre sud. Peste râul Bratea vedem drumul pe care l'am făcut venind. Trece pe muntele Cernatu și muntele Portăreasa, unde o să luăm dejunul la un izvor, înainte de a ajunge la stână. D'aci putem alege două drumuri, sau pe muntele Voivoda pînă în valea Brătioarei, și pe această vale pînă la Căndești, sau, drum mai direct, pe muntele Boldu; coborâm sau în valea Bughei

sa în Bughita Albeștilor care ne duce tot în valea Bughei, și d'aci pe această vale pînă la Bughea de sus. D'aci ajungem la Câmpulung în 20 minute. După itinerariul ales, am ajuns în 9 sau 10 ceasuri de drum. Dacă avem o zi mai mult disponibilă, din Vârful Danciului putem sui în vârful Ezerului (2430 m.); cu toate că poteca este practicabilă și călare, dar din cauza prăpăstiei pe care o avem la stînga, este preferabil de mers pe jos. Din Vârful Ezerului ne lăsăm spre lacul Ezerului mic ca întindere, dar foarte adînc. D'aci o să ne grăbim să coborâm spre pădure, înopțînd în apropierea stînei. În ziua următoare într'un ceas și jumătate ajungem în valea Ezerului, la gura ei în valea Bătranei. Încă ecăm, mergem pe valea Bătranei pînă în râul Tărgului și pe acest râu pînă la Câmpulung, unde ajungem după 5 ceasuri de călărie.

V. A. Gulescu.

MAȘTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

În adevăr, peste o clipă gigantul apărea în prag.

— Stați fără lumină!... murmură dînsul.

— Umbra ne este scumpă, răspunse francezul.

— Bine!.. Dar puțină lumină nu va strica acum... Doresc să citesc pe figurile voastre bucuria pe care va provoca știrile interesante ce vi le aduc.

Și fluieră ușor.

Aproape îndată apărură un rezboinic, cu o torță aprinsă.

Flacăra roșatică umplu cortul de lumină.

— Așa mai merge, reluă gigantul; acumă să stăm de vorbă.

«Fără îndoială acest lung popas într'un ținut așa de puțin pitoresc, trebuie să vă apese... Bucurați-vă!... vom pleca chiar astă-noapte.

Fără de voce prizonierii se înfiorară.

Tinerele femei crezură că aud din nou vocea lui Max Soleil spunând:

— A sunat ora luptei supreme! Să fim prudenți!

Gigantul le surprinse emoția, dar nu putu înțelege cauza.

— La miezul nopții, continuă dînsul, veți intra în metropola subterană... Când soarele va apări din nou deasupra orizontului, veți fi zis adio vieții.

Și timp de câte-va momente își fixă privirea sălbatecă asupra prizonierilor.

Aștepta un semn de groază, de teamă; aștepta să-și vadă aruncându-se la picioarele sale și cerându-și ertare.

Dar prizonierii păstrară cea mai mare liniște.

San eși nemulțumit împreună, împreună cu sclavii săi, cei două îmblânzitori de pantere.

CAP. XII

Metropola făuritorilor de rugăciuni

Prizonierii rămaseră singuri din nou. Se priveau uniți pe alții, ca și cum ar fi eșit dintr'un vis.

Brusca apariție a lui San îndată după raționamentele romancierului, îi adăncise într'o atmosferă de legendă.

De o săptămână întreagă de când trăiau acel vis teribil, se deprinseseră parcă să trăiască lipsiți cu totul de acțiune. Și acum, iată că dintr'o dată, acțiunea se ridică în fața lor, imperioasă, fatală.

Trebuiau să lucreze.

În ce senz?... La care semnal?

Convingerea că o singură mișcare greșită i-ar fi pierdut pentru tot-d-a-una, îi arunca într'o mare încercătură.

— Ei!... zise în cele din urmă Violeta, răspunzând preocupărilor tuturor, vom face și noi cum vom putea mai bine!

— Acesta este fatalism, răspunse dînsa.

— Oh! reluă tinăra englezoaică, dați și ceea-ce am mai bun la mine; dacă aș avea alt-ceva, fii sigură că n'aș sta la îndoială.

— Și ai dreptate, Violeta... Ai vorbit foarte cuminte. Să facem ce vom putea

mai bine și să lăsăm lucrurile în voia lor. Acum prizonierii se simțeau mai înțăriți. În împrejurările în care se aflau, hotărîrea luată de Violeta era cea mai bună dintre toate.

Incepură prin a-și prepara armele.

Tuburile violete și indigo, ascunse pînă atunci cu cea mai mare îngrijire, fură scoase la iveală și instalate la posturile lor de luptă, adică strecurate în mânecile hainelor.

În modul acesta victimele lui San nu mai aveau de cît să întindă brațele, pentru a îndrepta razele luminoase asupra dușmanilor pe care voiau să-i înlăture din drumul lor.

Pregătirile acestea dădeau evenimentelor un caracter cu totul solemn.

Romancierul și tinerile femei cunoșteau acum starea sufletească a gladiatorilor gata să intre în arenă.

Acum trebuiau să învingă sau să moară.

Atât de extraordinară era starea aceasta de spirit, în cît Violeta murmură aproape fără voia ei:

— Cît de puțin mai rămân acum cu mica persoană care se plictisea odinioară pe terasa hotelului din Nisa.

Romancierul, dureros impresionat de această amintire, nu răspunse; se gîndea că un articol dintr'un jurnal vechi îi atrăsese în aventurile acestea teribile, din care nu știa încă dacă aveau să scape cu viață.

Dar campamentul se agita.

Războinicii ridicau corturile, adunau animalele.

— Sunt un-spre-zece ore și trei-zece și cinci de minute, anunță romancierul.

Toată lumea fu impresionată de cuvintele lui Max, care în momentele acelea păreau o adevărată profeție.

Peste două-zece și cinci de minute aveau să plece spre închisoarea centrală.

Oare la ce soluție avea să-i conducă destinul?..

Nu mai aveau timp să desbată această chestiune; trebuiau să se pregătească și ei de drum, pentru că temperatura pe acolo era foarte riguroasă.

Abia își adunaseră lucrurile și mai mulți războinici se prezentară pentru a ridica corturile.

Max deschise cel d'întăiu drumul și tinerile femei îl urmară.

Afară nu mai rămăsese nici o urmă din campament. Iakii erau încărcati, escorta adunată împrejurul lui San. Bine înțeles acolo, la locul de onoare, erau și cei doi ștregari ai munților, îmblânzitorii de pantere.

Peste cinci minute și cortul prizonierilor era ridicat.

Atletul galben înaintă îndată spre victimele sale.

— Veți merge toți patru în urma mea, zise dinsul cu vocea sălbatică.

Tinerii mei servitori și fiarele lor îmi răspund de ascultarea voastră.

Porniră la drum în ordinea arătată; războinicii lui San sfârșeau convoiul.

Făuritorul de rugăciuni înconjură maringea prăpăstiei, pînă când fu oprit în cale de peretele stîncos care încadra platforma.

În punctul acela se opri și, aplecându-se, ridică câte-va pietricele pe care le aruncă una câte una în abis.

Nici un zgomot nu anunță că pietrele acelea ajunseseră în fundul prăpăstiei și cu toate acestea semnalul fu înțeles de garnizoana metropolei, căci un spectacol bizar, neașteptat, veni să uimească ochii prizonierilor.

Stîncă imensă din partea opusă a prăpăstiei păru că se însufletește. Capătul ei se puse în mișcare și după un moment stîncă era așternută de-asupra prăpăstiei întocmai ca un pod mișcător.

În locul imensei mese de granit se ivi o deschizătură neagră, haotică.

San arătă cu degetul într'acolo și porni înainte pe podul improvizat. Romancierul și tovarășul său de drum îl imitară, urmați de cei doi ștregari îmblânzitori de pantere, împreună cu animalele lor.

Călătorii nici nu mai cugetau. Nu mai voiau să se gîndească la abisul întunecos în care ar fi putut să fie aruncați, dacă ar fi făcut un singur pas greșit la dreapta sau la stînga... Mergeau mînați oare-cum de fatalitate.

Podul fu trecut.

Pe urmele gigantului pătrunseră cu toții în tunelul pe care îl descrisese îmblânzitorul de pantere și care străbătea perețele stîncos între intrarea secretă și portul A.

Dar abia pășiseră înăuntru și un lucru teribil, formidabil, uimitor se produse. O detunătură monstruoasă se auzi, urmată de un prelung zăngănit metalic.

Te credea pe puntea unui vas de război.

Se auziră apoi strigăte ascuțite de groază.

San, prizonierii săi și cei doi ștregari ai munților se opriră înfiorați... Priveau îndărăt și mai înainte ca imensa stîncă care se prefăcuse în pod pentru a le asigura trecerea să se fi așezat la locul ei, astupând intrarea, avură timpul să vadă cum prizonierii, împreună cu animalele lor, se prăbușeau în prăpastie.

Cu un muget înăbușit, făuritorul de rugăciuni voi să se întoarcă îndărăt. Dar acum nu se mai putea: un bloc de granit îi închidea calea. Era fără îndoială o stîncă care contrabalansa podul.

Cu o presimțire sinistră, San, emoționat de strigătele de agonie ale războinicilor săi, scrâșni printre dinți:

— Ce înseamnă asta? Vinovatul va fi sfîșiat cu propriile mele mâini.

Dar îmblânzitorul de pantere murmură:

— Poate că e o simplă greșală a gardienilor din portul A. Vor fi înțeles rău semnalul tău de deschidere.

— Se poate, răspunse San, fericit că putea avea un gând liniștitor. Să mergem să vedem.

Plecară înainte.

În curînd tunelul fu lăsat în urmă și se văzură din nou sub cerul liber. Erau acum în dreptul portului A.

— Hola!.. strigă San cu toată puterea plămînilor săi.

Chemarea răsună puternice, repercutată pînă departe de eco.

O tăcere de moarte îi răspunse.

Gigantul își apăsă fruntea cu mîna.

— De sigur că le-a fost teamă după greșala lor, insinuă ștregarul munților. Se vor fi ascuns prin galerii.

Făuritorul de rugăciuni își întoarse spre dinsul privirea-î recunoscătoare; îi părea bine că în momentele acelea de desperare venea să-l arunce în cale o rază de speranță. Și-apoi, cine știe?.. Poate că presupunerile ștregarului erau adevărate!..

Da, așa trebuia să fie. Paznicii portului A fugiseră de teama primelor sale momente de furie.

Intrară în port... Nimeni!.. Ștregarul raționase bine. Toți fugiseră din calea lui. Și cu tot tragicul situației nu se putu împiedica de a nu se umfla de mîndrie la gîndul că dinsul putea să inspire o asemenea teamă.

La urma urmei ce-i păsa lui de cei morți, ce-i păsa de cei care fugeau?..

N'avea să ofere oare spiritului răzător al marelui Log cea mai completă răzbunare? Și oare nu aceasta era ținta supremă?.. Puțin îi păsa de rest.

Prizonierii se opriră în prag și priveau.

Recunoșteau zidul bizar acoperit de toate culorile curcubeului și planul-enigmă cu discuri albastre și cifre misterioase.

O tăcere mormăntală domnea de jur împrejur.

Ceva neexplicabil se petrecea. Dinșii veniseră acolo cu hotărîrea desperată de a lucra și iată că acum vedeau niște acțiuni atât de uimitoare desfășurându-se în fața lor, în cît li se părea că sunt împietriți. Voința le era paralizată.

Erau ca niște pitici rătăciți într'o lume de titani.

Se dădură la o parte pentru a face loc lui San și fără ca dinsul să-i mai poartească, îl urmară prin dedalul de străzi al metropolei subterane.

Atletul apăsă un mâner de bronz. Lămpi electrice fură aprinse, iluminînd galeriile.

La o întorsătură San se opri.

— Era un post aici, murmură dinsul, cu vocea înăbușită.

— Da, răspunse îmblânzitorul de pantere, a căreia figură păstra mereu o expresiune de sfînt. La ultima noastră vizită staționau aici zece oameni.

— Unde sunt dinșii? Unde sunt dinșii?.. mugi San, cu fața contractată.

Cu toate acestea porniră înainte.

Galeriile urmau una după alta, înfundându-se tot mai mult în inima muntelui.

În fața fie-cărui port se opreau și cei doi îmblânzitori de pantere strigau paznicii cu vocile lor ascuțite.

Dar nici o voce omenească nu le răspundea; complectă tăcere.

Numai ecourile se repercutau pînă departe, ca o ironie, ca o amenințare, ca o prevestire de rău.

San începea să inebunească.

Mergea din ce în ce mai repede.

Nu se mai oprea acum prin locurile unde știa așezate diferite posturi; ordonase strengarilor să nu mai strige.

În tăcerea desăvârșită a muntelui, strigătele ascuțite ale îmblânzitorilor de pantere aveau în ele ceva sinistru, care îl umpleau de o teamă superstițioasă.

Nu mai avea în fața lui cetatea mândră a făuritorilor de rugăciuni, ci o necropolă. Părea că toți locuitorii muriseră.

— Ah!.. în sfârșit... templul!..

San zise cuvintele acestea fără să-și dea seamă că vorbea cu voce tare.

Da, era sanctuarul cu coloanele sale, cu altarul său de marmură, pe care nu era figurată imaginea nici unui zeu, căci trăsăturile divinităților Mad, Sad și Lhad nu pot fi reprezentate, după cum nici numele lor nu pot fi gravate de-a întregul în piatră.

Templul era deșert ca și portul A, ca toate galeriile, ca toate porturile.

Era înebunitor... Două sute de războinici dispăruți, tocmai în momentul când fuseseră anunțați că stăpânul avea să sosească, aducând niște captivi pentru supliciu!..

Îmblânzitorul de pantere înaintase spre baia ogivală care dădea în închisoarea centrală.

Erijantul n'avu timpul să-și strige că trebuia să se ferească de gardul electric.

Strengarul trecuse fără nici o greutate.

Cum? curentul electric nu mai funcționa? Făuritorul de rugăciuni se repezi înainte. Trecu pragul și rămase înlemnit.

Inchisoarea centrală era deșertă.

Atunci gigantul galten fu cuprins de o furie nebună.

Era trădat! Numai trădarea putuse despoza ast-fel metropola subterană.

Dodekhan era liber! Ducele era liber!

Ah! dar cel puțin dășii n'aveau să se poată bucura de căsătoria lor. Aveau să plângă în curând cu lacrimi de sânge. Femeile acestea cari erau în mâna sa, și cari erau viața, sufletul lor, aveau să fie ucise.

Își smulse revolverul de la cingătoare și îl îndreptă asupra Monei, dar tinăra fată întinse brațul.

Dintre degetele ei fine porni o fascie de raze violete. San rămase ca împietrit. Își duse mâinile la frunte, în mijlocul căreia se desemnase un punct roșu ca o arsură.

Un muget înăbușit, și se rostogoli la pământ, cu zgomotul mat al unui obiect neînsușit.

Și pe când toți priveau, uimiți de acest rezultat neașteptat, o voce răsună sub bolta templului:

— Mona, scumpa Mona, îți mulțumesc! Ai salvat Asia!

Dodekhan și Leuiou erau în fața lor. Peste o clipă, sara era în brațele soțului ei, Mona pe pieptul lui Dodekhan.

Și timp de câte-va momente, cele două femei suspinară de fericire, răspândind lacrimile delicioase ale dragostei, în sfârșit triumfătoare.

— Lucian, murmură ducesa printre lacrimi, ne vom întoarce repede în Franța. Nici o dată nu mai vreau să trec bariera Parisului.

— Ah! dulcea mea Sara, voința ta va fi un ordin pentru mine.

Și Mona, înroșindu-se, cu fruntea sprijinită de umărul lui Dodekhan:

— Acuma, vei consimți să fiu mereu lângă tine?

Dânsul o privi cu dulceață. Avea în ochi expresia unei bucurii divine, și a unei melancolii de nedescris:

— Viața mea va fi de acum înainte, liniștită, Mona. Asia nu se bucură încă de spiritul care ar putea aduce realizarea visului meu. Trebuie să mai așteptăm. Poate că urmașii noștri vor fi mai fericiți.

Apoi, întorcându-se spre cei două îmblânzitori de pantere:

— Strengarii aceștia trebuie să aibă de acum înainte o familie. Este o săptămână întreagă de când distrug dășii posturile cari ne păzeam. Dușmanii au fost aruncați în prăpastie unul câte unul.

— Dar cine a manevrat podul odinioară? întrebă Max curios ca tot-d'una...

— No! răspunse Lucian, eram ascunși în portul A. San nu ne-a văzut, și noi l'am urmat de la distanță.

— Așa dar, murmură Violeta, am cooperat la fericirea tuturor; ca o răsplată dreaptă, ne-am distrus fericirea noastră.

Așa e și natural. Nu poate toată lumea să fie fericită.

Dar Dodekhan se depărtă o clipă de Mona, și veni spre frumoasa englezoaică.

— Vă înșelați, domnișoară, zise dânsul; ne-am gândit noi și la fericirea d-tale. Vino cu mine.

Toți plecară în urma lui Dodekhan și și reveniră spre portul A.

Acolo îi aștepta un spectacol bizar.

Sir John Lobster stătea în ins pe un pat de fier, legat măr. Gura îi era încatușată, pentru ca să nu poată vorbi.

— Sir John Lobster, zise cu gravitate ducele, după ce-i dăduse posibilitatea de a vorbi, voești să înapoezi d-rei Violeta.

Fowler cuvântul pe care și l'a dat de a se căsători cu d-ta, cuvânt pe care i l'a luat cu forța?

— Da: cedez și eu tot forței.

— Dacă voești. Eu însă, în locul d-tale, aș recunoaște că mă supun dreptei rațiuni.

În adevăr, dacă te-ai mai împotrivi un singur moment, aș întoarce un buton, și ai rămânea electrizat pe patul

acesta, stană de piatră pentru eternitate.

— Nu e nevoie, gemu englezul; mă voi resemna. Mai bine îmi place să trăiesc celibatar.

Și roșu, turios, dar îmblânzit, adăugă:

— D-șoară Fowler, îți înapoez cuvântul pe care mi l'a dat; acum nu mai ai nici un angajament față de mine.

Max apucă mânele eliberate ale logodnicei sale și le duse la buze.

Dar Dodekhan continuă. Vocea sa tristă și gravă ținea încordată atenția tuturor:

— Amicii mei, spunea dânsul, tatăl meu și cu mine, am dorit prea de timpuriu o Asie emancipată. Numai timpul va putea să dea marelui nostru continent conștiința dreaptă a sfintei sale datorii.

Bogațiile științifice adunate de Dilenor cu atâta trudă și cu atâta pricepere, le voi lăsa moștenire aceluia dintre descendenții noștri care va avea marea și magnifica destinație de a conduce Asia spre eliberare.

Templul, subterana aceasta, nu vor mai putea fi atinse de nici un picior omenească; toate drumurile cari conduc aici, vor dispărea, zdrobite de niște mânări cari stau gata de multă vreme. Logodnica mea Mona și cu mine, vom fi singurii cari vom cunoaște secretul intrării, în metropola făuritorilor de rugăciuni. Adevărul va fi transmis din generație în generație, celui mai mare dintre descendenții lui Dilevnor.

În timpul acesta, Lucian desfăcuse legăturile lui sir John Lobster.

Dodekhan se apropie de tabloul albastru.

El atinse cu degetul fie-care dintre punctele trase pe planul vecin; apoi mâna îi alergă la tabloul de alături, și într-o ordine de mai nainte determinată, afară manivelele de argint.

De-o dată, se păru că pământul se înfioară. Atmosfera fu zguduită, muntele se clătină. Și întreagă această zguduire se repercută până departe, până când, în cele din urmă, se stinse.

O tăcere mormântală domnea.

Dodekhan își șterse lacrimile cari îi umpleau ochii. Apoi, palid, încovoiat de fatalitate, care fusese mai puternică de cât voința omerescă, se întoarse spre tovarășii săi, și zise:

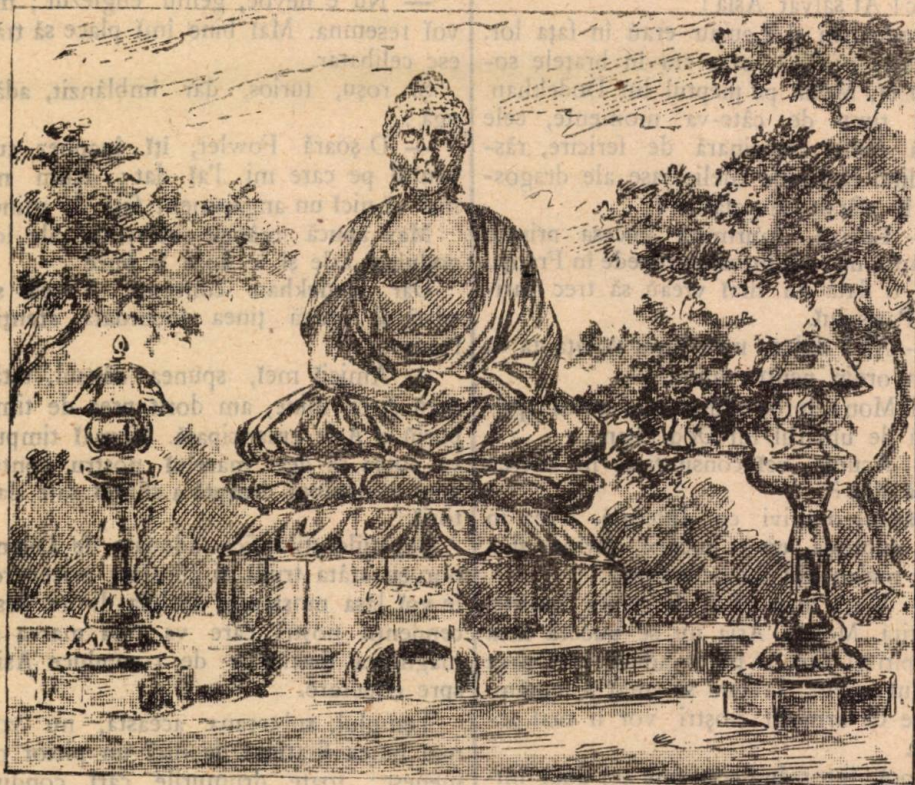
— Drumul misterios al templului, nu mai există.

Geniul științei lui Dilevnor va dormi, până în ziua când se va naște alesul care va veni să elibereze Asia!

Și timp de câte-va momente o tăcere adâncă domni.

Mona își ridicase ochii ei limpezi spre figura inspirată a logodnicului ei, în timp ce Violeta, rezemată de umărul lui Max, își ștergea o lacrimă pe furiș.

— Sfârșit —

Zeii oamenilor galbeni

ZEII OAMENILOR GALBENI

Numeroase sunt religiunile, dar sectele religioase sunt nesfârșite. Templele, pagodele, bisericile și alte diferite locuri rezervate cultului religios, imaginile zeițărilor, umplu toată țara pe care o guvernează Mikadul, chiar astăzi, în timpurile moderne, când civilizația a pătruns așa de adânc în sinul poporului japonez.

Cultul național primitiv al japonezilor este acela al «kamilor» divinități sau mai bine zis genii binefăcătoare care apară solul patriei de orîce primejdie străină.

Cei mai iluștri dintre acești kamî, aceia cari sunt în special venerați de popor sunt Isanaghi, soția sa Isanani și fiica lor Tensjoisind.

Aceștia sunt întemeetorii statului, divinitățile creatoare și tutelare care se interesează mereu de opera lor și prin urmare nu trebuiesc date nici odată uitărei.

Kamîi posedă o mare cantitate de temple construite din cele mai îndepărtate timpuri, introducerea religiunii budiste a mărit și mai mult încă numărul acestor temple căci a dat naștere la foarte multe și variate secte. În sfârșit când împăratul s'a declarat pontifex al țării, a ținut fără îndoială să dea o deosebită strălucire religiei, pentru a însemna suirea sa în capul unei caste—in Japonia preoții formează o castă aparte;—a creiat, atunci numeroși preoți, a în-

frumusețat templele existente și a pus să se zidească altele nou.

Astăzi japonezii, cari după cum se știe au devenit cu totul idolatri, frecventează fără nici o sfilă bisericile creștine, considerând aceste vizite ca o simplă atenție pentru preoți, față de care voesc să se pue bine.

Japonezul este din firea lui un om cu caracter respectos, tolerant și bine-voritor pentru străin, atâta timp cât aceștia nu se amestecă în afacerile sale interne.

Adese-ori întâlnești în mijlocul câmpiilor, și acolo unde te-ai fi așteptat mai puțin, pentru că nefiind centre populate nu bănuiești că vei găsi asemenea lucruri, statuți ale divinităților.

Maî cu seamă în apropierea reședinței împăratului se găsesc cele mai frumoase și mai considerabile statuți de divinități. Iată descrierea uneia dintre ele:

Zeul este reprezentat adormit pe un pedestal; are două-zeci de brațe înarmate fie-care cu câte o săgeată, la gât poartă un colier, în dreptul pieptului sunt desemnate șapte capete de copii, pe o haină de mătășă care acoperă statuia peste tot.

La Kamakura există o admirabilă statuă a marelui Budha. În afară de aceste statuți ale zeilor mai principal, întâlnești pe toate drumurile statuetele altor zeiță inferioare; religia japonezilor are foarte multe asemenea divinități—după cum am mai spus.

Zeul focului, zeul aerului, zeul apei și mai cu seamă acela al vântului și al tunetului, cu cele mai teribile înfățișări,

după cum se poate lesne vedea în cele două fotografii pe care le reproducem, sunt obiectul unui cult deosebit.

Aceștia sunt invocați în împrejurările cele mai grele, ca și la începutul oricăror interpretări, pentru a scăpa de urgia lor.

Maî sunt și alte zeiță respectate; așa de exemplu există o divinitate căreia femeile vin să-î ceară a le da câte un copil de sex bărbătesc. Pentru a-și atrage buna-voință acestei divinități, matroanele japoneze îi aduc ofrandă câte un cocoș.

O altă divinitate este aceia care are puterea de a vindeca durerile de dinți. Bine înțeles că și această divinitate își are drept credincioși—și încă destul de numeroși!

Pentru a-și atrage buna-voință acestei divinități, drept credincioși, care sunt în același timp și bolnavi, aduc ca ofrandă câte o sumă fixă de bani, pe care o depun în niște cutii; în același timp, i-au din alte cutii niște sticlule care conțin niște băuturi presupuse a fi preparate de către însuși spiritul divinității. Bine înțeles că preoții, sunt fabricanții, și tot ei sunt aceia care încasează obolurile!

Japonezii nu sunt de loc austeri în aplicarea dogmelor religiei lor; în schimb însă, nu lasă să le scape nici o ocazie când este vorba de serbări religioase.

La dânsii nu există ziua sfântă a săptămânii—Duminica creștinilor sau Sâmbăta mozaicilor.

Când credințele religioase ale japonezilor au caracterul acesta, putem oare să ne mai mirăm de repedea europeanizare a țării?

Sectele religioase se dezvoltă, se înmulțesc mereu, devenind din ce în ce tot mai variate și mai bizare; lucrul acesta nu-î împiedică însă de a avea o armată perfect organizată, o marină militară de primul rang, generali și amirali maestri în ale strategiei.

Ba chiar credința soldatului în numeroasele divinități populare are darul de a-l întări și de a-l face să aibă un dispreț suveran pentru moarte.

Numai mulțumită acestor împrejurări, a putut vedea lumea întreagă, cu o deosebită uimire, cum în războiul cu Rușii, micii soldați galbeni se aruncau în foc cu un curaj, cu o îndrăzneală, cu un dispreț de moarte, mai presus de orîce închipuire. Numai așa au putut dânsii câștiga atâtea victorii strălucite.

Nu este mai puțin adevărat că actuala religie japoneză cu multiciplitatea formelor pe care le posedă, își are și retele ei, destul de grave. Dar, fie-care trandafir cu spinii săi. Așa este făcută lumea; așa sunt lucrurile omenești.

Arg.